

A

Motionssvar Allmänpolitik

Vänsterpartiets 46:e kongress

Örebro 17-19 april 2026

Svar på A 1 och A 2

Motion A 1 föreslår att Vänsterpartiet verkar för att skatteintäkter som genereras av turism i högre grad ska återföras till de kommuner där turismen sker. Motionen föreslår också att Vänsterpartiet verkar för att kommuner ska ges möjlighet att införa lokala turistskatter, där intäkterna öronmärks för att stärka lokal infrastruktur, miljöskydd och välfärd.

I motion A 2 föreslås att införa möjlighet till tillfällig folkbokföring i den kommun där man arbetar säsongsvist, utan att förlora sin permanenta bostad i hemkommunen. Vidare föreslås att utreda ett system där kommunalskatten delas mellan hemkommun och arbetskommun för säsongarbetare, under den period man arbetar i en annan kommun än där man är folkbokförd. Motionen föreslår vidare att stärka det kommunala utjämningsystemet så att turisttäta kommuner får kompensation för den ökade belastningen under säsong.

PS delar också motionens bild av att många svenska kommuner med hög turism belastas hårt under turistsäsongen. Det kan handla om ökade kostnader för infrastruktur, avfallshantering, räddningstjänst, kollektivtrafik och vård. Samtidigt genererar turismen betydande skatteintäkter, men där en hel del av dessa går till staten och inte till kommunerna.

Rapporten "Norrländ i centrum" uppmärksammar detta problem. I rapporten föreslår Vänsterpartiet att kommuner ska få införa s.k. bäddavgifter. Det är en liten extra avgift som turister betalar för sitt boende. Att ge svenska kommunerna möjlighet att införa bäddavgifter skulle ge bättre förutsättningar för att upprätthålla den kommunala servicen under högsäsong, men också ge ökade incitament att satsa på en hållbar turistnäring.

Bostadssituationen i Norrländ är komplex. Vissa kommuner kämpar med att alla kommuninvånare ska ha någonstans att bo, medan andra tvingas göra sig av med bostäder som annars står och förfaller. Att ha möjlighet att flytta hemifrån, ta ett nytt jobb på en ny ort, flytta till en billigare lägenhet när man går i pension osv. är grundläggande för ett fungerande samhälle. PS delar motionens bild av att Sverige behöver en ny bostadspolitik. Rapporten "Norrländ i centrum" uppmärksammar detta problem och lägger fram en rad förslag för en fungerande arbetsmarknad och bostadsmarknad. Dessa är; (i) En stödmodell med topplån för småhus för att öka byggandet på landsbygden, (ii) Ändrade nedskrivningsregler för att fler hyresbostäder ska byggas i landsbygdskommuner och (iii) Statligt stöd som kommuner kan söka för provboende eftersom det krävs sänkta trösklar för att människor ska vilja ta det stora beslutet att byta bostadsort. Rapporten Norrländ i Centrum föreslår vidare en modell där människor som långdistanspendlat under mer än ett år börjar skatta på sitt arbete i den kommun där man arbetar i stället för där man är folkbokförd.

PS anser att det är uppenbart att det finns betydande skatteskillnader mellan kommuner och regioner som inte kan förklaras av högre ambitioner eller lägre effektivitet. Det indikerar att det nuvarande systemet för kommunalekonomisk inkomst- och kostnadsutjämning inte uppfyller sina mål. En kommande regering måste se till att skatteorättvisan kraftigt reduceras. En rimlig ambition är att på sikt ha ett system som syftar till att åtminstone halvera skatteflyktan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 1 och A 2 anses besvarade

Svar på A 3

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att staten ska ta ett särskilt ansvar för att upprätthålla samhällsservice i hela landet och att myndigheter som till exempel Arbetsförmedlingen ska ha fysiska kontor i glesbygder. Motionen föreslår också att Vänsterpartiet tydligt ska markera för att avvecklingen av statlig närvaro i glesbygd är oacceptabel.

Det behövs en ökad statlig service, inte minskad. Medborgare och företag har rätt att få del av offentlig service på ett likvärdigt sätt oavsett om de finns i tätort eller på landsbygden.

Vänsterpartiet vill skapa förutsättningar för att alla ska möjlighet att bo var man själv önskar i Sverige. Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet. Vi har därför flera förslag för att bevara och stärka den statliga samhällsservices i glesbygd och på landsbygden. Till exempel vill vi inrätta en statlig strategi för samhällsservice och upprätta ytterligare servicepunkter i anslutning till servicekontor. Våra förslag utvecklas i vår riksdagsmotion 2025/26:2817 En aktiv industri- och landsbygdspolitik samt i vår rapport Norrland i centrum.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att den statliga samhällsservicen på landsbygden och i glesbygd behöver stärkas. Vi bedömer att Vänsterpartiet redan driver de frågor som tas upp i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 3 anses besvarad

Svar på A 4

Motion A 4 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att regeringen tillsätter en statlig utredning av det kommunala skatteutjämnningssystemets effekter på regional utveckling och kommunal service, samt prövar hur systemet kan kompletteras med aktiva incitaments eller utvecklingsdelar utan att urholka den grundläggande utjämnningen.

Det kommunalekonomiska utjämnningssystemet syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att alla kommuner och landsting i landet ska kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service, oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Systemet når dock inte upp till sitt syfte. Skillnaden mellan den högsta och lägsta kommunala skattesatsen har legat på mellan 6–7 kronor under en längre tid. Det finns inget som tyder på att denna skillnad beror på olika ambitionsnivåer eller effektivitet, utan den beror helt enkelt på att det kommunala utjämnningssystemet inte

förmår att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för landets kommuner och regioner. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet har utretts många gånger. Den senaste utredningen tillsattes 2022 och fick namnet Utjämningskommittén. Utredningens direktiv var brett, uppdraget bestod i att se över alla delar i den kommunalekonomiska utjämningsen. Kommittén lämnade sitt slutbetänkande Nätt och jämnt – likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50) i juli 2024. Vänsterpartiet stod bakom kommitténs förslag då vi menade att utredningens förslag gick åt rätt håll, dvs. att de, allt annat lika, ökar utjämningsen. Vänsterpartiet lämnade också ett särskilt yttrande på utredningen. I detta konstaterar Vänsterpartiet att betydande skillnader i skattesatser, som inte beror på politiska prioriteringar eller effektivitet, riskerar att kvarstå även med kommitténs förslag. I skrivande stund har regeringen inte lagt någon proposition till riksdagen med utredningens förslag. Vänsterpartiet har kritiserat detta och verkar för ett kommunalekonomiskt utjämningsystem som skapar likvärdiga förutsättningar för landets kommuner och regioner att tillhandahålla kommunal service och välfärd. I rapporten "Norrländ i centrum" lägger Vänsterpartiet ett antal förslag som syftar till att en större del av det ekonomiska värdet ska stanna där det produceras. Ett sådant förslag är att fem öre per producerad kWh ska gå till kommunerna via energiskatten. En förutsättning för att en sådan modell är dock att den står utanför det kommunala utjämningsystemet.

I motionen föreslås att en utredning ska pröva hur det kommunala utjämningsystemet kan kompletteras med aktiva incitaments eller utvecklingsdelar utan att urholka den grundläggande utjämningsen. PS vet inte vad som exakt avses med "aktiva incitament" och "utvecklingsdelar". I brödtexten till motionen anges att utjämningsystemet i sin nuvarande utformning ger systemet begränsade incitament för lokal tillväxt, företagsetablering och serviceutveckling. PS delar inte riktigt denna bild. PS menar att utjämningsystemets största brist är att det inte förmår att eliminera dagens orättvisa kommunala skatteklifor.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 4 avslås

Svar på A 5 och A 6

Motion A 5 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för ett höjt grundavdrag i inkomstbeskattningen som stärker låg- och medelinkomsttagares ekonomiska situation och bidrar till minskade ekonomiska klyftor.

Motion A 6 föreslår att Vänsterpartiets kongress beslutar att ge partistyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag för att stärka grundavdraget och höja golvet i ekonomin för alla, inom nationella regler och EU:s ramverk och på det sätt som ger bästa effekt.

Grundavdraget infördes formellt 1971 som en del av en större skattereform. Avdraget syftade till att säkerställa att alla skulle få behålla en grundläggande del av sin inkomst skattefri för att täcka nödvändiga levnadsomkostnader. Under de senaste 35 åren har skatterna sänkts i stor omfattning. Bara under 2000-talet har skattekvoten sänkts från 48,6

procent av BNP till 41,4 procent, vilket motsvarar 470 miljarder kronor i mindre skatteinkomster varje år.

Vänsterpartiet vill lägga om skattepolitiken så att vi dels ökar skatteintäkterna, dels omfördelar skattebördan så att de med stora inkomster och förmögenheter betalar en större andel. Vi vill också återupprätta principen om "lika skatt på lika inkomst". Denna princip har slagits sönder av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna via de stora jobbskatteavdragen. Vårt förslag om lika skatt på lika inkomst innebär att vi sänker skatten för sjuka, arbetslösa med flera grupper. PS är inte principiellt emot höjda grundavdrag, men i dagsläget väljer vi att stärka hushållens ekonomi genom bland annat stärkta socialförsäkringar och höjda barn- och bostadsbidrag.

Partistyrelsen föreslår

att motionerna A 5 och A 6 avslås

Svar på A 7

Motion A 7 föreslår att Vänsterpartiet tar ställning för en skatteväxling där momsen ersätts av en progressiv förmögenhetsskatt i enlighet med motionens argumentation.

Som anförs i motionen står momsen för cirka 21 procent av den offentliga sektorns skatteinkomster. Vänsterpartiet vill lägga om skattepolitiken så att vi dels ökar skatteintäkterna, dels omfördelar skattebördan så att de med stora inkomster och förmögenheter betalar en större andel. Vänsterpartiet har nyligen föreslagit att införandet av en miljardärska ska utredas. Det är på förhand svårt att bedöma hur stora skatteinkomster en sådan skatt kan dra in till statskassan. Partistyrelsen kan dock redan nu säga att den inte kommer att kunna ersätta inkomsterna från en helt slopad moms. Till detta ska läggas att det finns EU-regler om moms som innebär att normalmomsen inte får understiga 15 procent. Ett EU-land kan alltså inte avskaffa momsen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 7 avslås

Svar på A 8

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att ytterligare utöka villkoren för uttag av tillfällig föräldrapenning.

Vänsterpartiet delar motionens utgångspunkt att ekonomiska villkor aldrig ska hindra föräldrar från att vara närvarande och ta ansvar för sina barn, särskilt i situationer där barn behöver stöd från skola, socialtjänst eller andra samhällsinstanser. Det är av stor betydelse för barns trygghet och utveckling att vårdnadshavare har faktiska möjligheter att delta i möten och insatser som rör barnets situation.

Vid årsskiftet har villkoren för tillfällig föräldrapenning utvidgats för föräldrar till barn med sjukdom eller funktionsnedsättning samt för barn som behöver stöd och skydd från socialtjänsten. Vänsterpartiet välkomnar denna förändring och stödjer förslag som stärker föräldrars möjligheter till ekonomisk kompensation i sådana situationer. Reformen innebär ett viktigt steg mot ökad jämlikhet och förbättrade uppväxtvillkor för barn, inte minst för ensamstående föräldrar och familjer med begränsade ekonomiska marginaler.

Partistyrelsen utesluter inte att det kan finnas behov av ytterligare utvidgningar av rätten till tillfällig föräldrapenning. Samtidigt bedömer vi att det är viktigt att först följa upp och utvärdera den nyligen genomförda reformen för att säkerställa att den får avsedd effekt och når de barn och familjer som den är tänkt att omfatta. En sådan uppföljning är nödvändig för att kunna ta välgrundade beslut om eventuella fortsatta förändringar.

Mot denna bakgrund anser partistyrelsen att motionens intentioner redan tillgodoses genom Vänsterpartiets nuvarande politik och att frågan bör hanteras inom ramen för det fortsatta arbetet med att utveckla socialförsäkringarna.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 8 anses besvarad

Svar på A 9

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för en ändring av lagen om underhållsstöd så att gymnasiestuderande över 18 år inte själva behöver ansöka om underhållsstöd eller rikta krav mot sin förälder, utan att stödet i stället förlängs och hanteras automatiskt utifrån skolgång.

Vänsterpartiet delar motionens utgångspunkt att barns och ungas ekonomiska trygghet ska värnas och att system ska utformas med barnets bästa i fokus. Vänsterpartiet har till exempel föreslagit att det borde krävas att båda föräldrarna är överens om att hantera frågan om underhåll mellan dem själva istället för genom Försäkringskassan.

Partistyrelsen instämmer i motionens analys av att nuvarande ordning, där förlängt underhållsstöd för gymnasiestuderande kräver att den unge själv ansöker hos Försäkringskassan, riskerar att missgynna unga i socioekonomiskt utsatta situationer eller med svåra familjesituationer.

Samtidigt innebär övergången till myndighetsålder ett förändrat rättsligt ansvar. När en ung person fyller 18 år upphör vårdnadshavares juridiska ansvar och den unge blir myndig med möjlighet att ingå i egna avtal. Detta gäller även i relation till ekonomiska stöd och ersättningar. Underhållsstödet skiljer sig i grunden från exempelvis studiestöd och förlängt barnbidrag, då det är direkt kopplat till ett individuellt försörjningsansvar mellan föräldrar och barn, vilket motiverar att den som är rättighetsbärare också är den som initierar ansökan.

Nuvarande ordning, där gymnasiestuderande över 18 år själva ansöker om underhållsstöd, speglar denna ansvarsfördelning och är en del av en bredare struktur där studiestöd och

andra ersättningar successivt riktas direkt till den unge. Partistyrelsen bedömer att en ordning med automatiskt förlängt underhållsstöd riskerar att suddas ut denna ansvarsfördelning.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 9 avslås

Svar på A 10

Motionen föreslår att Vänsterpartiet aktivt ska driva kravet på en höjd och indexerad dagersättning för asylsökande till en nivå som möjliggör ett värdigt liv, vilket ska vara en tydlig prioritering i Vänsterpartiets politiska arbete och ingå i eventuella framtida förhandlingar kring regerings- och budgetsamarbeten.

Partistyrelsen håller helt med motionären om att dagersättning för asylsökande måste höjas till en nivå som möjliggör ett värdigt liv och frågan ingår redan idag i Vänsterpartiets politiska arbete. Vänsterpartiet driver att ersättningen bör höjas till nivån för riksnormen i försörjningsstödet och att dagersättningen ska följa riksnormens utveckling. Förslaget finns detaljerat beskrivet i riksdagsmotionen Svensk flyktingpolitik. I vår riksdagsmotion för utgiftsområde 8 (mot. 2025/26:V544) avsätter också partiet medel för den föreslagna reformen. När det gäller Vänsterpartiets eventuella framtida förhandlingar kring regerings- och budgetsamarbeten behöver prioriteringar i dessa hanteras samlat i det sammanhangen när det i så fall blir aktuellt.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 10 anses besvarad

Svar på A 11

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att bibehålla åldersgränsen för pension inom fysiskt krävande yrken till 65 år, med likvärdig ekonomisk trygghet som de som går i pension vid 67 års ålder.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att det är alldeles för många med slitsamma yrken som inte klarar att arbeta ända fram till pensionen. När pensionsåldern höjs, utan att tillräckliga förbättringar i arbetslivet görs så att folk ska ha möjlighet att arbeta fram till pensionen, hamnar människor i kläm.

Vänsterpartiet driver redan idag att den som har arbetat ett långt arbetsliv och slitit ur sig ska få möjlighet att gå i pension i förtid utan att det belastar pensionen. Partistyrelsen bedömer därför att motionens förslag redan ligger inom ramen för vår politik.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 11 anses besvarad

Svar på A 12

I motion A 12 föreslås att Vänsterpartiet ska utreda en lämplig nivå för myndigheters påminnelseavgifter och tilläggsavgifter. I motionen föreslås vidare att Vänsterpartiet ska verka för att sänka myndigheters påminnelseavgifter och tilläggsavgifter till en lämplig nivå.

En påminnelseavgift är en avgift för att påminna om att det saknas en betalning. Avgiften kan tillkomma när en faktura inte betalats i tid. Banker, kreditgivare och andra företag, men även myndigheter kan utfärda påminnelseavgifter. Påminnelseavgiften för privatpersoner får vara högst 60 kr. För vissa myndigheter gäller dock särskilda regler om hur stora avgifter de får ta ut. CSN tar t.ex. sedan år 2015 ut en påminnelseavgift på 450 kr. För myndigheter regleras nivån på påminnelseavgifter i, av regeringen beslutade, förordningar. Påminnelseavgiftens storlek för CSN regleras i studiestödsförordningen (2000:655). Konsumentverkets jurist har tidigare uttalat att om ett företag höjde påminnelseavgiften till samma nivå som CSN så skulle det betraktas som en oskälig kostnadsnivå. En tilläggsavgift är en form av sanktion för t.ex. sen betalning av trängselskatt.

Vänsterpartiet anser att myndigheternas påminnelse- och tilläggsavgifter generellt bör sänkas. Vi har t.ex. motionerat om en sänkning av påminnelseavgiften till CSN (Riksdagsmotion 2019/20:2696 Utgiftsområde 15 Studiestöd). Till kongressen 2024 lades en motion med liknande krav som i den nu aktuella motionen. Partistyrelsen svarade då att man ansåg att myndigheternas påminnelse- och tilläggsavgifter generellt bör sänkas. Vidare anförde PS att man inte ville slå fast en exakt nivå utan det borde utredas. PS specificerade dock inte vilken typ av utredning man avsåg. I den nu aktuella motionen föreslås att Vänsterpartiet ska utreda frågan. PS anser dock att det ska vara upp till den nya partistyrelsen att bestämma om den typen av arbetsuppgifter.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 12, första att-satsen avslås

att motion A 12, andra att-satsen anses besvarad

Svar på A 13

I motion A 13 föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att bolag som ersätter mänskligt arbete med artificiell intelligens beskattas så att bortfallet av skatter på arbete kompenseras genom en progressiv, omsättningsbaserad bolagsskatt som införs parallellt med vinstskatten för att säkra välfärdens finansiering och stärka jämlikheten i den teknologiska omställningen.

Den digitala omvandlingen av samhället sker överallt och sedan en tid står artificiell intelligens (AI) i utvecklingens centrum. AI kommer ha omvälvande effekter på arbetsmarknaden, ekonomin och hela samhället. Vad gäller skatternas utformning kan man teoretiskt tänka sig att tre ekonomiska konsekvenser av den nya tekniken är relevanta: (i) en potentiell ökning av kapitalinkomsternas andel av nationalinkomsten, (ii) en förändrad

lönefördelning på arbetsmarknaden, där vissa löntagare blir mer produktiva medan andra får lägre löner eller blir arbetslösa och (iii) förändrade avkastningar på kapitalmarknaderna där nya superföretag kan öka koncentrationen av företagsvinster, vilket kan leda till att kapitalinkomsterna blir än mer ojämnt fördelade. Vad gäller den första aspekten kan det innebära att skatten på kapital kan behöva höjas för att de totala skatteintäkterna inte ska minska. Den andra och tredje aspekten kan få konsekvenser för såväl arbets- som kapitalskatternas utformning. Det här är dock än så länge främst teoretiska resonemang av vad vi kan förvänta oss utifrån ekonomisk teori.

Vänsterpartiet anser att de superrika behöver betala mer till vår gemensamma välfärd. Många gånga betalar en miljardär lägre skatt än vanliga löntagare, mätt som andel av inkomsten. Detta är orimligt och Vänsterpartiet vill se ökad beskattning av kapital. Vi föreslår höjd kapitalbeskattning inom ramen för ISK, att man utreder en miljardärsskatt och skärper beskattning av fastigheter med höga taxeringsvärden. Vidare vill vi se över beskattningen av delägare i fåmansbolag (de s.k. 3-12 reglerna) samt beskattningen av utdelning och kapitalvinst från onoterade bolag.

PS delar mycket av beskrivningen i motionen, men en ändring av skatterna på det sätt som föreslås i motionen behöver utredas grundligt innan PS kan ta ställning.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 13 avslås

Svar på A 14

Motion A 14 föreslår att Vänsterpartiet verkar för lagstiftning som ger betaltjänstleverantörer ett solidariskt ansvar vid tvister där säljföretaget systematiskt försvårar returer eller bryter mot konsumentköplagen.

Trots att det finns ett omfattande konsumentskydd är konsumenterna ständigt i underläge. Det gäller både vid val av produkter och tjänster och vid tvister. Avancerade metoder används för att få oss människor att konsumera så mycket som möjligt. Dagligen översköls vi av reklam där vi uppmanas att konsumera mer av varor och tjänster. Den svenska konsumentpolitiken har en lång tradition och ingår som en naturlig del i välfärdssamhället. Trots att motionären lyfter en viktig fråga kring konsumentskyddet när betaltjänstleverantörer är inblandade föreslår partistyrelsen avslag. Anledningen är att mer kunskap och underlag kring konsekvenserna av motionens förslag skulle behövas innan Vänsterpartiet ställer sig bakom den.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 14 avslås

Svar på A 15

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att regeringen utreder möjligheten till ett jämlikt och avdragsgillt system för en neutral högtidslåda, som erbjuds lika och som kan motverka högtidsrelaterad fattigdom, med beaktande av statens finanser och EU:s regler, samt att utredningen fastslår lådans utformning.

De senaste årens snabba prisökningar på basvaror såsom el, boende, mat och drivmedel gör att fler hushåll får svårt att klara sin grundläggande försörjning. Maten har blivit nästan 3 000 kr dyrare i månaden för en familj med två barn sedan 2022. Hela hushållsbudgeten för en barnfamilj är 12 000 kronor dyrare varje månad i jämförelse med 2020.

Antalet som lever i materiell och social fattigdom hade nästan fördubblats i Sverige 2024 jämfört med 2021. Kronofogden rapporterar fortsatt om dramatiska öknings av antalet skuldsatta och de samlade skuldbeloppen. Sammanfattningsvis är många hushåll i Sverige ekonomiskt pressade. Precis vad som anförs i motionen skapar detta en stress, bl.a. i samband med högtider.

För Vänsterpartiet är det en prioriterad fråga att stärka hushållens ekonomi, särskilt för de hushåll med knappa ekonomiska marginaler. Vi höjer barn- och bostadsbidragen samt försörjningsstödet. Vi stärker socialförsäkringarna och avskaffar karensavdraget. Vidare återupprättar vi principen om "lika skatt på lika inkomst", vilket innebär sänkt skatt för sjuka, arbetslösa med flera grupper. Vårt förslag om en Sverigebiljett skulle göra det billigare att resa med kollektivtrafiken. Därtill kommer våra förslag om bättre fungerade marknader att stärka hushållens ekonomi. Det handlar om Sverigepriser på el, att använda SBAB för att sätta press på bankerna, att ta tillbaka kontrollen över el-näten och inte minst att få till regler som stärker konkurrensen inom dagligvaruhandeln och bryter upp den skadliga kopplingen mellan matbutikerna och deras grossister.

Så även om PS sympatiserar med motionens förslag om en högtidslåda kan PS konstatera att Vänsterpartiet har en väl utvecklad politik för att stärka de hushåll som har små ekonomiska marginaler.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 15 avslås

Svar på A 16

I motion A 16 föreslås att Vänsterpartiet verkar för att staten utvecklar ett verktyg för skattejusterade lönepåslag, där staten tillför ett riktat bruttotillägg som beskattas som lön, men kompenseras så att nettolönen hålls oförändrad, finansierat genom riktade arbetsgivaravdrag och utformad för teknisk hanterbarhet och transparens, exempelvis via särskild löneart eller märkning, i syfte att långsiktigt stärka den beskattningsbara inkomsten, förbättra träffsäkerheten i det kommunala skatteutjämningsystemet, och säkra välfärdens finansiering utan att öka arbetsgivares kostnader eller försvaga hushållens köpkraft

Partistyrelsen delar bilden av att välfärden är under press, och har varit så under lång tid. Bara under 2000-talet har skattekvoten sänkts från 48,6 procent av BNP till 41,4 procent, vilket motsvarar 470 miljarder kronor i mindre skatteintäkter varje år. Det påverkar naturligtvis på ett fundamentalt sätt statens förmåga att tillföra Sveriges kommuner och regioner pengar via generella och riktade statsbidrag. Ett förhållande som ytterligare sätter press på välfärden är hur de generella statsbidragen till kommunsektorn bestäms. Utan aktiva beslut av regering och riksdag är dessa nominellt oförändrade. Det innebär att värdet av dessa urholkas i takt med att priser och löner ökar samt demografiska förändringar (t.ex. att vi blir fler och äldre).

Vänsterpartiet vill vända denna utveckling. Välfärden och dess finansiering är en av partiets absolut viktigaste frågor. I vår budgetmotion i riksdagen föreslår vi höjda skatter för att stärka välfärden via höjda generella och riktade statsbidrag till kommunsektorn. Vi föreslår också de generella statsbidragen till kommuner och regioner bör indexeras utifrån förändrade priser och löner i kommunsektorn samt demografiska förändringar.

I motionen föreslås att staten ska införa ett månatligt bruttotillägg för varje anställd. Syftet med förslaget är bland annat att detta ska leda till högre beskattningsbara inkomster, vilket i sin tur leder till högre skatteinkomster för kommuner och regioner. PS sympatiserar med motivet bakom förslaget men anser att det finns enklare och bättre sätt att säkra välfärdens finansiering.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 16 avslås

Svar på A 17

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att tillsätta en utredning om möjligheten att införa ett mikroföretagarsystem. Motionen lyfter även områden som utredningen särskilt bör belysa samt föreslår att utredningen också ska titta på hur en sådan reform kan finansieras.

Vänsterpartiet värnar om små företag och vill stärka småföretagares möjligheter. Vi har därför flera förslag på åtgärder för att främja småföretagandet. Till exempel vill vi att ensamföretag ska ha ett skydd som är mer likt det som anställda har vid arbetslöshet och att mindre företag med upp till 10 anställda ska helt slippa betala 14 dagars sjuklön. Våra förslag utvecklas i vår riksdagsmotion 2022/23:1231.

Partistyrelsen instämmer i motionens bild av de utmaningar som Sverige står inför med den höga arbetslösheten, men bedömer att verka för en utredning om en mikroföretagsreform inte är den mest effektiva vägen framåt. Partistyrelsen framhåller istället att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 17 avslås

Svar till A 18

Motion A 18 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att reglerna för reklam för nätcasino och andra särskilt riskabla spelformer regleras på motsvarande nivå som tobaksreklam, att Vänsterpartiet ska verka för att förbudet även omfattar indirekt marknadsföring, att Vänsterpartiet ska verka för att tillsynen över spelmarknaden stärks, att sanktionsmöjligheterna mot spelbolag som bryter mot reglerna utökas och att Vänsterpartiet ska verka för att reglerna för reklam för nätcasino och andra särskilt riskabla spelformer skärps.

Spelreklam riskerar att normalisera spelande och vissa grupper är mer utsatta än andra. Den som har andra riskfaktorer som psykisk ohälsa eller andra missbruk riskerar i högre utsträckning att få problem med sitt spelande och den som redan har ett problematiskt spelande reagerar mer negativt på spelreklam än andra. Spelreklamen innebär därför en risk för redan mycket utsatta grupper. Reklam från nätkasino har varit mycket omfattande på senare tid, samtidigt som spelproblemen relaterade till just denna spelform har ökat kraftigt.

I samband med de nya lagarna angående spel om pengar föreslog Vänsterpartiet att särskild måttfullhet skulle iakttas när det kommer till reklam för spel om pengar, i likhet med alkoholreklamens reglering. Där konstaterades också att Vänsterpartiet på sikt vill se ett förbud mot spelreklam men att en större utredning skulle krävas för att se över hur ett sådant förbud skulle kunna införas. Detta går att läsa om i riksdagsmotion 2021/22:4755 med anledning av prop. 2021/22:242 En förstärkt spelreglering.

Partistyrelsen menar därför att frågan om spelreklam redan lyfts och att politikutvecklingen i ämnet även fortsättningsvis bör ske i riksdagen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 18 avslås

Svar på A 19

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att tillägget i hyresförhandlingslagen om skiljemannaförfarande (Lag (2022:1657) om tvistlösning inom ramen för vissa kollektiva hyresförhandlingar) ska tas bort.

Det fanns stora förhoppningar om att få till bättre fungerande hyresförhandlingar för tre år sedan när hyresmarknadens parter efter fem år av diskussioner kom överens om ett tydligt beslutsunderlag för hyresförhandlingarna. Tyvärr blev det inte så. Systemet har missbrukats av de privata fastighetsägarna. En ny lagstiftning från 2022 har nämligen också gjort det möjligt för privata fastighetsägare att ansöka om en skiljeman från hyresnämnden om parterna inte skulle komma överens. Bedömningen när lagstiftningen infördes var ett det skulle vara få sådana ärenden, inte minst på grund av att parterna var överens om ny

förhandlingsmodell. Istället har antalet hyresförhandlingar som gått till skiljeman exploderat.

Den nya lagstiftningen har lett till att de privata fastighetsägarna medvetet lagt orimliga hyreshöjningskrav, bara i syfte att det ska vara omöjligt att komma överens med Hyresgästföreningen. Skälet är enkelt, de kunde i princip alltid räkna med högre hyreshöjningarna av skiljemännens beslut än de kunde driva igenom i förhandlingar med Hyresgästföreningen. År 2024 hamnade 170.000 lägenheter hos skiljeman.

Många hushåll går på knäna och samtidigt har hyrorna de senaste åren stigit historiskt mycket och betydligt snabbare än löner. Hyreshöjningar har kunnat tvingas igenom utanför förhandlingarna på grund av ny lagstiftning.

Partistyrelsen ser stora problem med skiljemannaförfarandet och att de i så stor utsträckning dömer till fastighetsägarens fördel. På bara tre år har hyrorna stigit med 15 procent. Det är en historiskt hög höjning. Det har skett samtidigt som hushållens inkomster reellt minskat. Alla vet att hushållen gått igenom en kostnadskris, där mat, el, drivmedel tömt hushållens plånböckerna mycket snabbare än de fyllts på. Att i det läget genomföra historiskt höga hyreshöjningarna är orimligt.

Vänsterpartiet anser att det är nödvändigt att få stopp på de skenande hyrorna och fastighetsägarnas ökade vinster och kommer därför verka för att det nuvarande skiljemannaförfarandet avskaffas eller reformeras i grunden för att undvika dagens missbruk av systemet från fastighetsägarnas sida

Det kan ställas mot att Moderaterna beslutat att införa marknadshyror i hela hyresbeståndet, som innebär att fastighetsägaren och hyresgästen fritt ska förhandla om hyran. Det kommer leda till chockhöjda hyror för tre miljoner hyresgäster och att partssystemet avskaffas.

Högern kommer alltid stå på fastighetsägarnas sida. Vänsterpartiet kommer alltid stå på hyresgästens sida. Det är valet mellan dessa två alternativ höstens riksdagsval bland annat handlar om. Politik spelar roll, inte minst för landets tre miljoner hyresgäster.

Partistyrelsen föreslår därför att motionen ska anses besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 19 anses besvarad

Svar på A 20

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att lagstiftning om förhandsprövning vid förvärv av hyresfastighet införs, med skarp granskning av fastighetsköparens avsikter.

Partistyrelsen håller med motionären både i beskrivningen av oseriösa hyresvärdar och i behovet av en ny förvärvslag. Vänsterpartiet var motståndare till att avskaffa den tidigare förvärvslagen 2010 och har sen dess arbetet för att en ny modern förvärvslagstiftning ska

införas. Partiet stod bakom den utredning som motionären hänvisar till, som tillsattes 2022 med syftet att ta ställning till hur en modern och effektiv förhandsprövning av förvärv av hyresfastigheter bör utformas. Nuvarande regeringen beslutade dock i maj 2023 om ett tilläggsdirektiv och gav därmed utredningen en helt annan inriktning (dir. 2023:67). Utredaren uppdrogs i istället att i annat föreslå en förköpsgrund som underlättar skyddet för det militära försvaret samt för det civila försvarets skydd. Det ursprungliga uppdraget utgick. Detta har Vänsterpartiet kritiserat sedan dess. Senast i den riksdagsdebatt som hölls i frågan den 28 januari 2026. I riksdagsmotionen Hyresrätt och allmännyttan (2025/26:2775) utvecklar partiet sin ståndpunkt och kräver bland annat att en ny moderniserad och effektiv förvärvslagstiftning införs, att oseriösa fastighetsägare som tidigare vanskött sin fastighetsförvaltning inte ska få köpa mark, få bygglov, få genomföra detaljplaneändringar eller ges möjlighet att köpa fastigheter av kommunen. I nämnda motion kräver partiet också att lagen om blockuthyrning omgående ska skärpas då den så kallade hotellifieringen av bostäder blivit ett sätt för privata hyresvärdar att kringgå grundläggande hyresrättsliga skyddsregler och införa marknadshyra bakvägen. Partistyrelsen menar således att partiet redan driver förslag i linje med det som föreslås i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 20 anses besvarad

Svar på A 21

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att staten inför ett system med marksubventioner som kompenserar kommuner som sänker eller nollar markpriser vid bostadsbyggande, i utbyte mot högt ställda kvalitetskrav i syfte att pressa hyror och priser i nyproduktionen.

Partistyrelsen delar motionens utgångspunkt att markfrågan är en central del av bostadsförsörjningen. I många kommuner, särskilt i storstadsregioner där bostadsbristen är störst, utgör markkostnaden en betydande del av projektkalkylen och kan vara avgörande för om hyresrätter överhuvudtaget byggs. I attraktiva utvecklingsområden ser vi ofta att hyresrätter inte byggs eftersom kalkylerna inte går ihop, vilket riskerar att förstärka segregation när nya centrala stadsdelar i huvudsak bebyggs med dyra bostadsrätter.

Partistyrelsen noterar att den statistik som ibland används för att hävda att markpriserna generellt sett är låga bygger på begränsade underlag och i stor utsträckning avser småhusmark, vilket gör den svår att använda för att dra slutsatser om markpriser för flerbostadshus i områden med hög efterfrågan. Samtidigt visar erfarenheter från många kommuner att markpriset ofta justeras ned för hyresrätter för att projekten ska vara möjliga att genomföra.

Markkostnaden påverkar dessutom inte bara den direkta kostnadsbilden utan även projektets risknivå och därmed investerarnas avkastningskrav. Att sänka grundkostnaden i

ett projekt kan därför bidra till lägre hyror och öka möjligheterna att bygga bostäder som fler hushåll har råd att efterfråga.

Mot denna bakgrund menar partistyrelsen att motionens förslag kan vara ett relevant verktyg för att stärka kommunernas möjligheter att ta ansvar för bostadsförsörjningen och bidra till ett ökat byggande av hyresrätter till rimliga hyror men att man kan behöva ser över flera modeller för detta och vill inte slå fast exakt hur det ska ske. Viljeriktningen finns så motionen ska därmed anses vara besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 21 anses besvarad

Svar på A 22

Motionären föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet tar tydlig strid mot högerens förslag om "trygghetshyror" o andra förtäckta försök att införa marknadshyrornas logik i det svenska beståndet. I andra att-satsen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att Allbolagen avskaffas eller reformeras i grunden, så att kraven på affärsmässiga principer och vinstutdelning för allmännyttan tas bort. I tredje att-satsen vill motionären att Vänsterpartiets ska verka för att allmännyttans hyresförhandlingar återgår till att baseras på verkliga siffror och faktiska kostnader för förvaltning och underhåll, i stället för indexbaserade trepartsöverenskommelser. Och i fjärde att-satsen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att stärka Hyresgästföreningens ställning i förhandlingarna genom att säkerställa att bruksvärdessystemet skyddas och att hyresgästkollektivet har ett reellt inflytande över hyressättningen.

Partistyrelsen är håller med motionärens fyra yrkanden och kan konstatera att dessa stämmer väl överens med den politik som partiet redan driver. Förslagen återfinns bland annat i Vänsterpartiets riksdagsmotion Hyresrätt och allmännytta (2025/26:2775). När det gäller moderaternas så kallade trygghetshyror verkar vänsterpartiet oupphörligen mot alla former av marknadshyror, inklusive moderaternas, och vi kommer outtröttligt att fortsätta göra det.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 22 anses besvarad

Svar på A 23

Motionären föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att en kallelse till en stämma då ombildning till bostadsrätt kan ske måste skickas minst 3 månader innan det datum då stämman äger rum samt att dokument ska skickas till de röstberättigade lika lång tid innan. I andra att-satsen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att hyresgäster inom två veckor ska få information om att en bostadsrättsförening bildats för fastigheten de bor i och att de samtidigt får ta del av de handlingar som utgjorde underlag för bildandet av

föreningen. I tredje att-satsen vill motionären att Vänsterpartiet ska verka för att vitesföreläggande ska kunna riktas mot fuskande företag och hyresvärdar som ombildar hyresfastigheter till bostadsrätter genom falskt underlag, falska namn på skenbart inskrivna hyresgäster, samt andra liknande bedrägligheter.

Enligt lagen om ekonomiska föreningar (2018:672) gäller att kallelse till en stämma ska göras tidigast sex och senast fyra veckor före stämman. Stadgar i en förening kan tillåta senare kallelse, men senast två veckor före stämman. Partistyrelsen anser dock inte att huvudproblemet med alla de oseriösa ombildningar till bostadsrätter som har florerat i landet i många år nu är när kallelsen till en stämma sker. Problemen är andra och bör därför också lösas på andra sätt.

Vänsterpartiet har redan idag en mycket omfattande och tydlig politik mot alla ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter. Men då sådana ändå sker har partiet sen länge även arbetat för att rättssäkerheten ska öka i de processer som föregår en ombildning. I bland annat riksdagsmotionen Hyresrätt och allmännytta (2025/26:2775) framförs en rad förslag på förändringar som partiet anser behöver genomföras. Bland annat efterlyser partiet en begränsning av antalet omröstningar bland de boende för att försöka få till stånd en ombildning samt att en opartisk funktion – såsom notarius publicus – alltid ska delta på stämmor som rör ombildningar i syfte att skapa förtroende i processen.

Vidare har det i februari 2026 lagts fram en proposition (2025/26:106) i riksdagen som omfattar nya lagförslag som ska hindra att lagstiftningen kringgås när hyresrätter ombildas till bostadsrätter. Bland annat att bara den som har varit folkbokförd på fastigheten under minst sex månader närmast före föreningsstämmen där beslutet fattas få delta i omröstningen samt att samma regler som gäller vid ombildning från hyres rätt till bostadsrätt ska gälla när en ekonomisk förening omregistreras till en bostadsrättsförening. Förslagen ligger i linje med tidigare Vänsterpartistiska krav, vilket innebär att partiet kommer ställa sig bakom dessa delar. Förslagen är viktiga för en större rättssäkerhet i ombildningsprocesser och kan förhoppningsvis bidra till hyreshus i framtiden inta ska kunna "kapas" och ombildas bakom ryggen på hyresgästerna. Kommande lagändringar omfattar även skärpta krav på att lämna uppgift om identitetsbeteckning i lagfartsansökningar, vilket ökar kontrollen över vem som äger en fastighet, samt inrättandet av ett nytt bostadsrättsregister där bland annat finnas uppgifter om bostadsrättshavaren, bostadsrättsföreningen och pantsättningar ska finnas med.

Som motionären påtalar finns idag inget lagkrav på att informera grannar när en vilande bostadsrättsföreningen bildas i ett hyreshus. Detta eftersom bildandet av föreningen i sig är en administrativ åtgärd och inte i sig en förändring av hyresgästernas rättigheter eller boendesituation. En förening kan registreras hos Bolagsverket av ett fåtal initiativtagare utan att övriga hyresgäster meddelas. Liksom motionären anser partistyrelsen att det är önskvärt att bildandet av en vilande bostadsrättsförening ska vara en transparent process så ger föreningsfriheten att processen för bildandet endast kräver minst tre medlemmar, konstituerande stämma, stadgar samt att en styrelse utses. Problemen uppstår dock först när föreningen de facto lämnar en intresseanmälan till Lantmäteriet och blir en riktig bostadsrättsförening. I denna del av processen har alltså kryphål i lagen gjort det möjligt att "kapa" hyreshuset, något som ovan nämnda lagändringar syftar att täppa till.

Med anledning av ovan anser inte partistyrelsen att det är befogat för partiet att i nuläget verka för ändringar i lagarna Bostadsrättslag (1991:614) samt Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar, i den riktning motionen föreslår i andra att-satsen.

I tredje att-satsen vill motionären att Vänsterpartiet ska verka för att vitesföreläggande ska kunna riktas mot fuskande företag och hyresvärdar som ombildar hyresfastigheter till bostadsrätter genom falskt underlag, falska namn på skenbart inskrivna hyresgäster, samt andra liknande bedrägligheter. Partistyrelsen vill därvid upplysa om att det redan idag är det straffbara handlingar att använda falska namn, urkunder eller på annat sätt förvanska röstlängder i samband med ombildandet av hyresfastigheter till bostadsrätter. Handlingarna räknas som bedrägeri eller osant intygande.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 23, att-sats 1 och att-sats 2 anses besvarade

att motion A 23, att-sats 3 avslås

Svar på A 24

Motionären föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska tydligt slå fast att allmännyttan är ett centralt verktyg i byggandet av jämlika och hållbara samhällen, inte ett vinstdrivet företag. I andra att-satsen föreslås att partiet ska verka för att staten och kommunerna säkerställer långsiktig och kontinuerlig finansiering till utvecklingsområden, i stället för tidsbegränsade projektmedel. Tredje att-satsen föreslår att partiet ska driva på för en nationell politik som stärker de allmännyttiga bostadsbolagens sociala uppdrag, med särskilt fokus på delaktighet, trygghet och lokal förvaltning. I fjärde att-satsen vill motionären att Vänsterpartiet i sin bostadspolitik ska betona begreppet utvecklingsområden framför utsatta områden, och se dessa platser som resurser och möjligheter för hela samhället. I femte att-satsen föreslås att partiet ska verka för att varje kommun ska ha ett starkt allmännyttigt bostadsbolag med tydliga ägardirektiv som främjar långsiktighet, blandade upplåtelseformer och social hållbarhet. I sjätte att-satsen vill motionären att partiet ska arbeta för att minska värdeöverföringar från allmännyttan till andra kommunala verksamheter, så att medlen i stället används till underhåll, renovering och trygghetsskapande åtgärder. Och i sjunde att-satsen föreslås att Vänsterpartiet ska driva kravet på statlig medfinansiering för hållbara investeringar i allmännyttan, både för nyproduktion och för upprustning av befintliga bostäder.

Partistyrelsen håller helt och fullt med motionären om att om allmännyttan är ett centralt verktyg i byggandet av jämlika och hållbara samhällen. Partistyrelsen anser att det är kommunernas viktigaste verktyg för att kunna föra en social bostadspolitik och bolagen ska inte användas som vinstdrivna företag som betala för andra kommunala verksamheter.

Vänsterpartiet driver oförtrutet frågan om att allmännyttiga bostadsbolagen ska stärkas, att otillåtna värdeöverföringar från allmännyttan till andra kommunala verksamheter måste stoppas och att om så inte sker ska kommunerna både beläggas med vite och betala tillbaka värdeöverföringarna till bostadsbolagen. Eventuella vinster ska återinvesteras i

bostadsbolaget. Vidare driver partiet att alla kommuner ska ha minst allmännyttigt bostadsbolag. Både i riksdagen och i Bryssel arbetar partiet för att bostadspolitiken ska vara en nationell fråga och vi därmed åter ska ha rätten att ta bort vinstkraven från allmännyttiga bostadsbolag om vi så önskar. Utan EU:s inblandning.

Vänsterpartiet har också en väl utvecklad ekonomisk politik för det bostadspolitiska området och föreslår stora statliga finansiella stöd för såväl nyproduktion av hyresfastigheter som renovering och upprustning av befintliga av hyresfastigheter.

Begreppet "utsatta områden" är något polisen i Sverige använder sig sen 2015 för att beskriva "ett geografiskt avgränsat område eller stadsdel med låg socioekonomisk status och med kriminell påverkan på lokalsamhället." Begreppet är inget Vänsterpartiet ska använda sig av och därför används det konsekvent inte heller. När aktuella områden diskuteras eller debatteras finns det ofta anledning att lyfta exempelvis segregation som uppstått på grund av politiska beslut, ekonomiska orättvisor som uppstått av samma anledning eller den ojämlikhet som allt för ofta står att finna jämfört med andra områden. Partistyrelsen menar att det i sådana situationer ger fel intryck att då använda begreppet "utvecklingsområden" som motionären föreslår. Termen "utvecklingsområden" är redan en väl etablerad term i stadsbyggnadssammanhang och partistyrelsen menar därför att det blir därmed blir otydlig att nyttja i de sammanhang som motionen i sin fjärde att-sats anser att begreppet bör användas. Partistyrelsen anser att de begrepp som partiet idag använder för att beskriva de specifika orter eller områden som diskuteras i dessa sammanhang, dvs "politiskt" och eller "socioekonomiskt eftersatta områden", bättre bidrar till att lyfta frågan och tydligare talar om vad det handlar om.

Partistyrelsen håller med motionären om det som föreslås i andra att-satsen, att partiet ska verka för att staten och kommunerna i stället för tidsbegränsade projektmedel säkerställer en långsiktig och kontinuerlig finansiering till det motionären väljer att kalla utvecklingsområden. Vänsterpartiets vision är att vända negativ utveckling och att inga områden ska vara politiskt eller socialt eftersatta. Med ett sådant mål är tidsbegränsade projektmedel ingen lösning och heller inget som partiet driver. För att nå dit krävs ett omfattande arbete men inte minst en långsiktig och kontinuerlig finansiering såsom även motionen påtalar. Och att det är så partiet arbetar framgår bland annat tydligt i vår senaste budgetmotion i riksdagen. Partistyrelsen menar således att Vänsterpartiet redan för den politik som andra att-satsen i motionen föreslår.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 24 anses besvarad

Svar till A 25, A 26 att-sats 4

Svaret gäller även fjärde att satsen motion A 26

Motionären yrkar i första att-satsen på att investeringsstöd för renovering villkoras med krav på rimliga hyresnivåer och i andra att-satsen på att Vänsterpartiet ska kräva en lagändring som stoppar möjligheten att kringgå kollektiva förhandlingar genom renovering

av enstaka lägenheter, ibland kallat konceptrenoveringar. Även i motion A 26 , Rättssäkerhet för hyresgäster, föreslås i dess fjärde att-sats att lagstiftningen ska skärpas i syfte att stoppa möjligheten att kringgå bruksvärdessystemet genom så kallad konceptrenovering.

Partistyrelsen håller med om att ett statligt investeringsstöd för renovering av hyresrätter bör villkoras med krav på rimliga hyresnivåer, så som föreslås i motionens första att-satsen. Detta är också något som partiet verkar för och som bland annat beskrivs närmre i riksdagsmotionen Bostadspolitik, planering och byggande (2025/26:2821). Partistyrelsen delar även motionärens kritik mot så kallade konceptrenoveringar. Vi delar dock inte synen att problemen med konceptrenoveringar, och de orimliga hyreshöjningar som följer på dessa, är att hyresvärdarna kringgår kollektiva förhandlingar. Vi ser därför inte heller motionärernas förslag i andra att-satsen (A 25) respektive fjärde att-satsen (motion A 21) som en möjlig lösning vad gäller problemen med de höga hyreshöjningarna. Även dessa hyresvärdar och deras konceptrenoveringar är i princip alltid en del av förhandlingsordningen (via Fastighetsägarna) vilket innebär att hyrorna de facto är satta efter kollektiva förhandlingar. Om det mot all förmodan skulle finnas tillfälle då hyresvärden inte är en del av förhandlingsordningen har hyresgästerna rätt att kräva att dom blir det, Frågan och problemen är med andra ord mer komplex än så och kräver därför andra åtgärder för att lösas.

Partistyrelsen menar att det bland annat behövs betydligt starkare incitament för att renovera hållbart än vad som är fallet idag. De så kallade konceptrenoveringarna är bra exempel på problemet, då de inte nödvändigtvis innebär att en bostad "lyxrenoveras" utan snarare handlar det om ytliga standardrenoveringar som ger ett högre bruksvärde utan att för den skull de nödvändiga långsiktiga underhållsrenoveringarna prioriteras – dvs stambyten etc. Partistyrelsen menar därför att det finns ett behov av att utveckla bruksvärdessystemet så att det tydligt motverkar denna typ av "onödiga renoveringar". Vidare anser Partistyrelsen att staten måste stödja finansieringen av hållbara investeringar i det befintliga hyresrättsbeståndet för att därmed ha möjlighet att både påverka hyresnivåer och dessutom gynna hållbara investeringar genom renoveringsstöd och periodiseringsfonder för löpande underhåll.

Partistyrelsen föreslår

att att-sats 1 A 25 anses besvarad

att att-sats 2 A 25 avslås

att att-sats 4 A 26 avslås

Svar till A 26, första, andra, tredje att-satserna

I motionen föreslås i första att-satsen att en oberoende kommunal bostadsombudsman, dit hyresgäster kan vända sig för kostnadsfri juridisk hjälp och stöd när en hyresvärden brister, ska inrättas. I andra att-satsen vill motionären att miljöförvaltningen ska ges utökade resurser och skarpare mandat att utdöma omedelbara vitesförelägganden mot

fastighetsägare som inte åtgärdar hälsorisker inom 4 veckor. Tredje att-satsen föreslår att Miljöförvaltningen ska införa en "svartlista" på hyresvärdar som fällt i Hyresnämnden eller av Miljöförvaltningen, så att dessa hyresvärdar stoppas från att delta i kommunala markanvisningar, upphandlingar eller bostadssociala kontrakt.

Partistyrelsen delar intentionerna med motionens första och tredje att-satser. I stor utsträckning driver partiet också redan förslag i linje med vad som föreslås i nämnda att-satser.

Vänsterpartiets förslag på åtgärder för att stoppa oseriösa hyresvärdar beskrivs bäst i riksdagsmotionen Hyresrätt och allmännyttan (2025/26:2775). Där återfinns bland annat krav om att stärka hyresgästers rätt till juridisk hjälp och rådgivning stöd i konflikter med hyresvärdar, i syfte att skapa mer jämbördiga förhållanden vid rättsliga tvister i hyresnämnden. Partiet föreslår även åtgärder som syftar till att stoppa oseriösa hyresvärdar från att köpa kommunala fastigheter, delta i kommunala markanvisningar, upphandlingar etc.

När det gäller motionärens förslag om miljöförvaltningens mandat att utdöma vitesförelägganden vill Partistyrelsen betona att miljönämnden redan idag har mandat att fatta beslut om att förelägga vite om föreläggande och förbud inte följs. Miljöförvaltningen har att verkställa sådana beslut.

I tredje att-satsen föreslår motionen att kommunala "svartlistor" på oseriösa hyresvärdar bör införas. Partistyrelsen tycker att förslaget är intressant och skulle kunna utredas vidare. Ett sådant register skulle hjälpa kommuner att snabbare avgöra en hyresvärds trovärdighet vid fastighetsförvärv eller annat, men vi anser att det skulle göra sig bättre i nationell regi med Boverket som ansvarig myndighet.

Svar på att-sats 4 finns i svaret till A 25.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 26, första, andra, tredje att-satserna anses besvarade

Svar på A 27

Motionären föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att lagstiftningen ändras så att rätten till ett nytt hyresavtal vid totalförstörd lägenhet blir en absolut rättighet, utan krav på skälighetsbedömning. I andra att-satsen föreslås att partiet ska verka för att tidsfristen på tre månader för hyresgästen att anmäla intresse tas bort eller förlängas avsevärt, samt att hyresvärdar åläggs en lagstadgad informationsplikt om just denna rättighet i samband med det rekommenderade brevet om kontraktets upphörande. I tredje att-satsen vill motionären att partiet ska verka för att utreda möjligheten att ålägga större hyresvärdar ett ansvar att erbjuda ersättningsbostad när kontraktet inte har förfallit (vid partiella skador/sanering) eller när återflytt förväntas ske.

Partistyrelsen håller med motionären om att rätten till sin bostad ska inte vara beroende av en hyresvärds organisation eller en godtycklig skälighetsbedömning. Vidare

ska hyresgästens besittningsskydd väga tyngre än det som motionären kallar "fastighetstekniska begränsningar". Vänsterpartiet driver redan en politik helt i linje med det motionären föreslår i första och andra att-satserna. Politiken beskrivs bäst i Vänsterpartiets riksdagsmotion Hyresrätt och allmännytta (2025/26:2775), där det tydligt framgår att partiet kräver att en hyresgästs besittningsrätt ska kvarstå även om en skada på lägenheten uppstått genom en brand.

Enligt nuvarande hyreslag (12 kap. Jordabalken) är en hyresvärd inte skyldig att ordna en tillfällig bostad under det att exempelvis renoveringsåtgärder pågår i den ordinarie bostaden. Hyresgästen har i stället rätt till nedsättning av hyran om störningarna är påtagliga, alternativt om lägenheten under tiden är obeboelig. Om lägenheten är obeboelig på grund av en skada som hyresvärderna inte orsakats av försumlighet, är hyresvärderna alltså enligt lag endast skyldiga att reparera bristen, inte att ordna ett tillfälligt boende. Och även om god sed ger att många större seriösa hyresvärdar ofta de facto hjälper till med att lösa ett tillfälligt boende så är hyreslagen konstruerad så att den i detta fall främst fokuserar på hyresvärdens skyldighet att reparera bristen, medan hyresgästen vid behov alltså får lösa eventuellt behov av tillfälligt boende via egen hemförsäkring. Partistyrelsen menar att detta trots allt är en rimlig ansvarsfördelning. Större hyresvärdar kan ha möjlighet att i sitt bestånd hitta en möjlig lösning för tillfällig evakuering, och ofta löser en seriös värd som sagt detta. För mycket små hyresvärdar kan detta vara svårt att lösa och att enligt lag påtvinga bara vissa, "större", hyresvärdar skyldigheten att bistå med en evakueringsbostad medan andra undantas är enligt partistyrelsen inte en rimlig konstruktion av en lagstiftning för partiet att driva.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 27 första att-satsen, andra att-satsen anses besvarad

att motion A 27 tredje att-satsen avslås

Svar på A 28

I motion A 28 föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att höja fastighetsavgiften för fritidsboenden. Motionen föreslår också att Vänsterpartiet ska verka för att sänka fastighetsavgiften för permanent boende. I motionen föreslås det vidare att Vänsterpartiet ska verka för att höja takbeloppet i fastighetsavgiften.

Avkastningen av att bo i egen villa eller bostadsrätt är en kapitalinkomst. Avkastningen består både i det löpande värdet av själva boendet och av det faktum att bostaden också kan stiga i värde. År 2007 avskaffades den gamla fastighetsskatten och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. Den tas ut som en avgift på 0,75 procent av taxeringsvärdet, med ett tak på (inkomståret 2025) 10 074 kronor. Dagens fastighetsavgift har ingen synlig koppling till avkastning, övriga kapitalskatter eller till ränteavdragen. Taket innebär att man betalar "full" fastighetsavgift upp till ett taxeringsvärde drygt 1,3 miljoner kronor. På taxeringsvärden därutöver betalas ingen avgift. Detta leder till att den genomsnittliga skatten blir lägre ju mer värdet på en fastighet överstiger 1,3 miljoner kronor. Fastighetsavgiften är därmed starkt regressiv.

Vänsterpartiet vill därför komplettera den kommunala fastighetsavgiften med en statlig fastighetsskatt. Hur denna ska utformas får en utredning titta på. Men några principer kan vi slå fast redan nu. Dagens begränsningsregel, som innebär att pensionärer inte ska behöva betala mer än 4 procent av sin inkomst i avgift, utökas till att omfatta alla inkomster. Vänsterpartiet har inte för avsikt att beskatta vanliga villaägare hårdare, det är de riktigt dyra villorna som borde beskattas hårdare.

En av motionens förslag handlar om höjd fastighetsavgift för fritidsboenden. PS delar motionens bild av att många svenska kommuner med hög turism får ökade kostnader för till exempel vatten och avlopp samt infrastruktur. Samtidigt genererar turismen betydande skatteintäkter, men där en hel del av dessa går till staten och inte till kommunerna. Rapporten "Norrländ i centrum" uppmärksammar detta problem. I rapporten föreslår Vänsterpartiet att kommuner ska få införa s.k. bäddavgifter. Det är en liten extra avgift som turister betalar för sitt boende. Att ge svenska kommunerna möjlighet att införa bäddavgifter skulle ge bättre förutsättningar för att upprätthålla den kommunala servicen under högsäsong, men också ge ökade incitament att satsa på en hållbar turistnäring.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 28 avslås

Svar på A 29

I motion A 29 föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en progressiv vinstskatt vid försäljning av bostad. Som motiv anförs dels att skatteintäkterna behöver öka för att finansiera ökade offentliga utgifter. Ett annat motiv som anförs är att en progressiv vinstskatt kan motverka skenande bostadspriser och förhindra spekulation på bostadsmarknaden.

I likhet med vad som anförs i motionen ser PS ett behov av att öka de offentliga utgifterna. Vi behöver ökade investeringar för att bygga Sverige starkt, rädda välfärden och stärka hushållens ekonomi. För att finansiera detta behövs ökade skatteintäkter, men också en mer rättvis fördelning av skatteuttaget, där de med höga inkomster och stora förmögenheter får bidra mer.

PS tycker att en progressiv reavinstbeskattning kan vara en intressant idé. I dagsläget vill dock PS snarare se en skatteväxling som innebär en högre löpande fastighetsbeskattning som växlas mot en lägre reavinstbeskattning.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 29 avslås

Svar på A 30

I motion A 30 föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att avskaffa möjligheten att skjuta upp inbetalningen av vinstskatt vid försäljning av bostad.

Reavinstskatt/kapitalvinstskatt är en statlig skatt som regleras i inkomstskattelagen. En försäljning av en bostad kan vara en kapitalvinst eller en kapitalförlust. Om du säljer en bostad beskattas du med 22% av vinsten såsom reavinstskatt. I det fall du säljer din bostadsrätt med vinst och köper eller kommer att köpa en ny bostad kan ansökan om uppskov ske. Med det menas att du begär att få skjuta upp betalningen av skatten på hela eller delar vinsten. Dessa regler har gjorts mer generösa under de senaste åren. År 2020 höjde S/MP regeringen det s.k. uppskavsbeloppet från 1 450 000 kronor till 3 000 000 kronor. Redan 2021 gick S/MP regeringen vidare och slopade uppskovsräntan på uppskavsbeloppet.

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att avskaffa möjligheten att skjuta upp inbetalningen av vinstskatt vid försäljning av bostad. Detta som ett led i att försöka kyla av bostadsmarknaden och pressa ned priserna. Vänsterpartiet vill sänka taket för uppskavsbeloppet och återinför uppskovsräntan. Grundproblemet på bostadsmarknaden är dock att det byggs för få och billiga hyresrätter. Vänsterpartiet vill både renovera och klimatsäkra det befintliga bostadsbeståndet och bygga fler billiga bostadsrätter. I vår budget avsätter vi betydande medel till investerings- och renoveringsstöd för detta ändamål. Vi vill också ställa högre krav på regioner och kommuner att planera och bygga bostäder.

Partistyrelsen är emellertid inte för att helt avskaffa möjligheten att skjuta upp inbetalningen av vinstskatt vid försäljning av bostad eftersom detta i vissa fall kan försämra rörligheten på bostadsmarknaden.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 30 avslås

Svar på A 31

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att staten inför statliga startlån för förstagångsköpare, för att sänka trösklarna in på bostadsmarknaden och stärka ungas och yngre vuxnas möjlighet att få ett tryggt och stabilt boende.

Partistyrelsen förstår motionens intention men delar inte uppfattningen rörande statliga startlån. Tvärtemot vad som anförs i motionen menar vi att statliga startlån främst gynnar dem som redan har goda inkomster, eller förhållandevis goda ekonomiska förutsättningar på annat sätt. Vidare menar partistyrelsen att startlån inte bidrar till att lösa det grundläggande behovet av fler bostäder med rimliga hyror – en fråga som är prioriterat för partiet. Dessutom gynnar statliga startlån ensidigt ägda upplåtelseformer. Staten gynnar redan det ägda boendet med förmånliga ränteavdrag, skatteregler och rotbidrag. Partistyrelsen anser inte att Vänsterpartiet bör verka för att staten än en gång ska

favorisera det ägda boendet och därmed ytterligare fördjupa den ekonomiska ojämlikhet som redan finns i förhållande till hyresrätten.

Utöver ovan visar SCB:s statistik att hushållens skuldkvot i Sverige, definierad som skulder i förhållande till disponibel inkomst, låg på ca 170 procent under 2025. Det motsvarar drygt 85 % av BNP och nästan hela skuldkvoten utgörs av bolån. Detta är mycket högra siffror sett ur ett internationellt perspektiv – svenska hushåll tillhör de mest skuldsatta i världen. Så även om Partistyrelsen håller med motionen om att bostadsbristen är akut och måste lösas så anser vi inte att det är rätt väg att gå att låta staten aktivt bidra till en än högre skuldsättning, med alla de risker det medför både för den enskilda och för samhällsekonomin i stort.

Sammanfattningsvis menar partistyrelsen att statliga startlån riskerar att öka skuldsättningen och driva upp bostadspriserna, snarare än att hjälpa dem med lägst inkomster in på marknaden. De löser inte heller behovet av fler bostäder. Och eftersom även statens resurser är begränsade och prioriteringar måste göras så anser partistyrelsen inte att dessa istället bör användas för att bidra till fler hyresrätter med rimliga hyror och därmed underlätta för de grupper som idag står allra längst ifrån en egen bostad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 31 avslås

Svar på A 32

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska arbeta för att inrätta en fond som har som syfte att göra det enklare för unga personer att starta upp ett lantbruk genom att subventionera köp av mark för livsmedelsproduktion.

Antalet jordbruksföretag minskar kontinuerligt i Sverige och generationsskifte inom lantbruket är en stor utmaning. Mer än var tredje person som driver enskilda jordbruksföretag i Sverige är över 65 år. Bristande generationsskifte leder till att jordbruksmark inte längre brukas och att det blir förre och större lantbruk.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2024/25:1927 Ökad nationell självförsörjning med hållbart jordbruk föreslagit åtgärder för att stimulera generationsskiften inom lantbruket. I riksdagsmotionen föreslås att regeringen ska verka för att Sverige, i likhet med flera andra EU-länder, ska använda lånegarantier från Europeiska investeringsbanken i syfte att underlätta investeringar för unga människor vid ägarskiften inom lantbruket. Vidare föreslås i samma motion att det bör utredas hur ett etableringslån, likt CSN-lån för studier, kan utformas i syfte att underlätta för unga människor att ta över lantbruk genom subventionerad lånedel och bidragsdel.

PS delar motionens uppfattning att det krävs åtgärder för att underlätta för yngre personer att starta lantbruk. Det är avgörande för att stärka Sveriges självförsörjning på livsmedel och bygga Sverige starkare och mer hållbart. PS anser dock att vi bör fortsätta att driva våra nuvarande förslag för att underlätta generationsskiftena inom lantbruket. Vi anser att våra

nuvarande förslag är lämpligare än att staten ska subventionera köp av mark. Att staten subventionerar köp av mark kan innebära både ekonomiska och administrativa risker. T.ex. kan det innebära att säljaren av mark höjer priset för att de vet att köparen har tillgång till statligt stöd. PS föreslår därför att motionen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 32 avslås

Svar på A 33

Motionen har flera förslag på hur Vänsterpartiet kan verka för att stärka laddinfrastrukturen och genomföra en rättvisare elektrifiering. Motionen föreslår först att Vänsterpartiet ska verka för att parkering och laddinfrastruktur ska betraktas som samhällsviktig.

Tillgången till laddning är central. För de flesta i dag är hemmaladdning en förutsättning för att det ska bli ekonomiskt hållbart. Vänsterpartiet ser laddinfrastrukturens utveckling som bärande för elektrifieringen och har lagt flera förslag till riksdagen för att stärka den. Vi utvecklar våra förslag i vår riksdagsmotion 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle. Partistyrelsen instämmer med motionen och bedömer att partiet redan driver frågan.

Motionen föreslår därefter att Vänsterpartiet ska verka för ökad kommunal kontroll över parkeringsverksamhet, inklusive kommunalisering. Parkering är i huvudsak en kommunal fråga. Vänsterpartiet vill underlätta för kommuner att minska biltrafiken genom att förenkla användningen av transporteffektiviseringsverktyg. Vi föreslår därför en reform av nuvarande parkeringslagstiftning, så att kommuner till exempel ska kunna använda parkeringsavgifter som styrmedel och på så sätt främja miljövänligare bilar. Partistyrelsen framhåller därmed att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Motionen föreslår även att partiet ska verka för att kommunalt ägda parkeringsbolag ska bidra till en jämlik och samordnad utbyggnad av laddinfrastruktur. Vänsterpartiet har tidigare lyft kommunernas viktiga roll i elbilsomställningen. Aktiva kommuner kan bidra till en snabbare omställning. Men kommunerna kan inte ensamma driva på utvecklingen av laddinfrastrukturen; det är regeringens ansvar att skapa goda förutsättningar. Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att utbyggnaden av laddinfrastrukturen bör ske jämlikt och samordnat. För att säkerställa likvärdiga förutsättningar i hela landet bedömer partistyrelsen dock att arbetet i huvudsak bör drivas på statlig nivå.

Slutligen föreslår motionen att Vänsterpartiet ska verka för att klimatomställningen av transportsektorn ska genomföras på ett sätt som underlättar vardagen för arbetstagare och stärker välfärdens funktion. Vänsterpartiet anser att det är centralt att transportsektorns omställning utformas och genomförs med ett genomgående klimaträttviseperspektiv samt med hänsyn till fördelningseffekter. Denna prioritering präglar alla våra förslag på området.

Vi utvecklar vår politik och förslag i vår riksdagsmotion 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle. Partistyrelsen bedömer därmed att partiet redan driver frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 33, första att-satsen anses besvarad

att motion A 33, andra att-satsen avslås

att motion A 33, tredje att-satsen avslås

att motion A 33, fjärde att-satsen anses besvarad

Svar på A 34

Motionären föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att hyressättningen för parkeringsplatser ska ingå i de kollektiva hyresförhandlingarna och omfattas av bruksvärdesprincipen, för att förhindra oskäligen prishöjningar baserade på marknadsgodtycke. I andra att-satsen föreslås att partiet ska verka för att lagstiftningen ändras så att parkeringsplatser och garage som hyrs ut av en hyresvärd till dennes bostadshyresgäster ska omfattas av hyreslagens bestämmelser. Och i tredje att-satsen att partiet ska verka för att hyresgästers besittningsskydd stärks avseende parkeringsplatsen, så att den inte kan sägas upp separat utan sakliga skäl när behovet kvarstår.

Uppställningsplatser styrs av olika lagar och regler beroende på vilken form av uppställningsplats det handlar om. För en parkeringsplats på mark gäller lägenhetsarrende (Jordabalken 8 kap.), med fri avgift. Garageplatser i byggnader räknas som lokalhyra (Jordabalken 12 kap) och ger ett indirekt besittningsskydd, men hyresvärden kan fortfarande höja hyran vid omförhandling. Avtalsfrihet gäller dock och hyran får sättas fritt av fastighetsägaren. Om en parkeringsplats är del av ett lägenhetskontrakt kan besittningsskydd gälla och hyran kan inte höjas hur som helst. Om så är fallet förhandlas hyran oftast av Hyresgästföreningen. Utöver dessa fall är Hyresgästföreningen tydliga med att frågan inte är prioriterad och föreningen har därför tydligt avböjt att förhandla alla övriga hyror för parkeringsplatser.

Även Partistyrelsen menar att uppställningsplatsers hyror inte är en prioriterad reform för partiet i dagsläget. Vi anser inte heller att uppställningsplatser bör jämföras med bostäder och omfattas av likvärdig lagstiftning och samma skydd. För Vänsterpartiet är frågan om trygga bostäder en högt prioriterad fråga och detsamma gäller för lagarna som styr det hyresrättsliga skyddet för bostäder. Något vi är angelägna om att värna.

Att skapa en förhandlingsordning för uppställningsplatser generellt skulle kräva både utredningsinsatser och stora resurser och det skulle dessutom riskera att förminska betydelsen av förhandlingarna kring bostädernas hyror, något partistyrelsen inte är beredd att äventyra.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 34 avslås

Svar på A 35

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för en gemensam offentlig parkeringsapp som kan användas i hela landet. Motionen föreslår även att partiet ska verka för att det införs krav på interoperabilitet samt verka för att det alltid ska finnas minst ett appfritt betalningsalternativ vid parkering.

Parkering är i huvudsak en kommunal fråga. Det är kommunerna som bestämmer om parkeringsregler på allmän plats, så som kommunala gator och torg. Den kommunala parkeringen regleras av Trafikförordningen. Frågan är därför inte ändamålsenlig att reglera på nationell nivå, utan lämpar sig bättre att hanteras på kommunal nivå.

Vänsterpartiets uppfattning är även att digitalisering, bland annat i form av appar, ska vara ett stöd och en möjlighet, inte ett krav för att kunna delta i samhället. Detta är en hållning som återkommer i vår politik på flera områden, till exempel i frågor om tillgänglig samhällsservice och sjukvård, och partistyrelsen bedömer därför att frågan inte kräver ett beslut i detta enskilda fall.

Partistyrelsen förstår motionens resonemang, men anser att frågan inte bör hanteras på kongressnivå.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 35 avslås

Svar på A 36

Motionen föreslår att partistyrelsen ges i uppdrag att kommunicera den ökade välfärd, jämlikhet och de arbetstillfällen som skapas genom Vänsterpartiets klimatpolitik.

Vänsterpartiets utgångspunkt i klimatomställningen är att den måste utformas rättvist. I Vänsterpartiets riksdagsmotion 2023/24:59 med anledning av regeringens klimatpolitiska handlingsplan - hela vägen till nettonoll tydliggör vi att ekonomisk politik för klimaträttvisa stärker välfärden för flertalet och minskar utsläppsutrymmet för de rikaste. I motionen lyfter vi vår politik för att trygga välfärden, öka jämlikheten, få fler människor i arbete och skapa förutsättningar för en grön omställning och att klimatåtgärder måste gå hand i hand med att minska sociala och ekonomiska klyftor. I vår budgetmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige presenterar vi vår omfattande satsning Bygg Sverige starkt! och tydliggör att klimatpolitiken inte bör frikopplas från frågor om sysselsättning, välfärd och regional utveckling.

PS delar motionens uppfattning att Vänsterpartiet ska kommunicera de vinster för välfärd, jämlikhet och sysselsättning som vår klimatpolitik innebär. Det är också med denna inriktning som Vänsterpartiet kommunicerar satsningen Bygg Sverige starkt! och som är en bärande del av den klimatpolitik som vi bedriver.

Partistyrelsen föreslår

att A 36 anses besvarad

Svar på A 37

Motionen föreslår att PS ges i uppdrag att kommunicera behovet av delaktighet, omställningsstöd och rättvisa i linje med den som förespråkas av ARK och Fair Trans.

Allians för rättvis klimatomställning (ARK) är partipolitiskt obunden organisation som samlar organisationer från civilsamhället för en rättvis klimatomställning. ARK presenterar i sin appell 7 övergripande krav med mer konkreta förslag till riksdag och regering för en rättvis klimatomställning. FairTrans är ett forskningsprogram med syfte att underlätta för och påskynda en grundläggande omställning (transformation) till en rättvis fossilfri framtid. Genom samverkan mellan forskare och civilsamhället, framför allt stora folkrörelser, verkar FairTrans för att skapa vetenskapligt underbyggda strategier och politiska förslag för en snabb transformation och för att säkerställa både social trygghet och klimatmål. Man har i detta syfte 2025 tagit fram rapporten Förslag för en folklig klimatpolitik.

Vänsterpartiets utgångspunkt i klimatomställningen är att den måste utformas rättvist. I Vänsterpartiets riksdagsmotion 2023/24:59 med anledning av Regeringens klimatpolitiska handlingsplan - hela vägen till nettonoll föreslår vi ett stort antal åtgärder för rättvis och snabb klimatomställning som omfattar hela samhället i närtid och som bygger Sverige starkt. Även i riksdagsmotionerna 2025/26:2789 Klimatet och 2025/26:3173 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur föreslås ytterligare omfattande åtgärder och satsningar som stärker delaktighet och rättvis omställning. Vänsterpartiet föreslår bl.a. statliga satsningar, inspirerat av FairTrans genomförda nationella medborgarråd för klimatet, för att även genomföra regionala medborgarråd för klimatet. Med förslaget vill vi stärka det demokratiska inflytandet för en rättvis klimatomställning. De förslag på åtgärder som deltagarna enas om bör sedan presenteras som bilaga till Naturvårdsverket underlag som tas fram inför regeringens klimathandlingsplan vart fjärde år.

PS delar motionens uppfattning att en genomgripande klimatomställning förutsätter delaktighet, omställningsstöd och rättvisa. Vi värdesätter och delar den inriktning som både ARK och Fair Trans har i dessa frågor. Därutöver är de flesta av de förslag som ARK och Fairtrans tagit fram i överensstämmelse med Vänsterpartiets förda politik. PS avser fortsatt att verka för och kommunicera behovet av att en rättvis klimatomställning inbegriper ökad delaktighet och offentligt omställningsstöd. Det är grunden för att möta klimatkrisen och bygga Sverige starkare.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 37 anses besvarad

Svar på A 38

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för inrättandet av en statlig investeringsfond för den gröna industriella omställningen.

Industrin måste göras mer hållbar. Den gröna omställningen är inte ett hot; den är vår chans att bygga något bättre.

Vänsterpartiet vill se kraftigt ökade investeringar i att ställa om Sverige. Vi vill därför förstärka och förlänga Klimatklivet, för att staten ska möjliggöra företagets behov av stöd för en grön omställning. Vi vill samtidigt se en uttalad strategi för hur vi hanterar de industrier som är av stor vikt över tid.

Men vi vet också att produktivitetsökningarna inom olika sektorer och grenar inte sker isolerat från varandra. De sker i ett systematiskt samspel, där såväl fysisk som social infrastruktur spelar en avgörande roll. Vänsterpartiet föreslår därför också att en klimatinvesteringsmyndighet tillsätts och ges i uppdrag att planera, samverka och strukturera ett grönt investeringsprogram. Klimatinvesteringarna ska vara på 700 miljarder kronor under de kommande tio åren och ska se till att klimatomställningen accelereras på det sätt som efterfrågas av bland annat Klimatpolitiska rådet.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att staten bör ta ett större ansvar för den gröna industriella omställningen, men framhåller att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 38 avslås

Svar på A 39

Motionen föreslår att Vänsterpartiet tillsätter en nationell politikutveckling kopplad till vad den senaste forskningen säger om sambandet mellan tillväxt och miljö. Detta så att vi följer partiprogrammets skrivelse om en politik som utgår från forskning, och som ser till att omställningen genomförs rättvist, utan att lägga beslag på andra människors resurser och landområden.

IPCC (FN:s vetenskapliga klimatpanel) lyfter i rapport 2023 fram att det teoretiskt går att uppnå ekonomisk tillväxt samtidigt som utsläpp minskar, genom teknologisk utveckling, energieffektivitet och sektorsövergripande omställningar.

Vänsterpartiets partiprogram konstaterar att det behövs strategier som utgår från forskning, ser till att omställningen genomförs rättvist och bygger upp ett starkt folkligt stöd. I Vänsterpartiets riksdagsmotion 2023/24:59 med anledning av regeringens klimapolitiska handlingsplan - hela vägen till nettonoll tydliggör vi vår politik för klimaträttvisa baserat på forskningen och som utgår från rättvis global fördelning av

resurser. I motionen konstateras att den ekonomiska tillväxten måste underställas en utveckling som är ekologiskt hållbar.

Frågan om tillväxt måste kombineras med frågan om vad samhället ska använda tillväxten till och på vilket sätt tillväxten skapas.

PS delar motionens uppfattning att sambandet mellan tillväxt och miljö är komplext. Ökad ekonomisk tillväxt kan inte med automatik separeras från ökade utsläpp av växthusgaser. Det konstaterar även IPCC i rapport från 2023. Den politiska uppgiften för Vänsterpartiet är att verka för att den ekonomiska tillväxten underställs en utveckling som är ekologiskt hållbar och som minskar utsläppen av växthusgaser globalt rättvist. PS utgår kontinuerligt från forskningen inom såväl klimatpolitiken som den ekonomiska politiken när vår sakpolitik i dessa frågor utformas. PS anser därför inte att Vänsterpartiet behöver tillsätta ett nationellt utvecklingsarbete i dessa frågor.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 39 avslås

Svar på A 40

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att ge Trafikverket utökade resurser för att stödja underhåll och utveckling av vägar i landsbygdskommuner och att staten ska ta ett större ansvar för att säkerställa framkomlighet och trafiksäkerhet på landsbygdsvägar. Motionen föreslår också att äldre eller ekonomiskt utsatta hushåll på landsbygden inte ska bära en orimlig kostnadsbörda för grundläggande infrastruktur.

För att hela Sverige ska fungera behöver arbetet med att underhålla och rusta upp vägarna på landsbygden och i glesbygd prioriteras på ett helt annat sätt än idag.

Vänsterpartiet har sedan tidigare ett fokus på just landsbygdsvägar i sin vägpolitik. Vi har särskilt uppmärksammat det extremt eftersatta underhållet av svenska landsbygdsvägar och anser att underhållsskulden ska vara tidigt prioriterat i infrastrukturplaneringen. Vi vill också att staten ska öka sitt ansvar för att säkerställa en grundläggande tillgänglighet av god kvalitet i hela landet, i enlighet med det riksdagsbeslutade funktionsmålet för transportpolitiken. Våra förslag utvecklas i riksdagsmotionerna 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle, 2025/26:2817 En aktiv industri- och landsbygdspolitik och 2025/26:55 Trafiksäkerhet.

Partistyrelsen delar motionens syn på att landsbygdsvägarna bör ges ett särskilt fokus i vägpolitiken och bedömer att partiet redan har en väl förankrad politik på området. Därför föreslår partistyrelsen att motionen bör anses besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 40 anses besvarad

Svar på A 41

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att införa en nationell ö-politik, i syfte att gynna en hållbar utveckling och jämlikhet för landets öar. Motionen föreslår även att ö-politiken bör spänna över flera politikområden. Motionen föreslår också att Vänsterpartiet bör arbeta för förändringar av de statliga finansieringssystemen så att dessa tar hänsyn till Gotlands särskilda utmaningar.

Sverige har idag stora och växande regionala skillnader, vilket gör att olika delar av landet står inför olika utmaningar. Landsbygdssamhällen brottas med bristande service och demografiska förändringar, samtidigt som glesbygder tampas med begränsad kollektivtrafik och nedlagda skolor. Öar, som Gotland, möter bland annat utmaningar i form av stort transportberoende, en ökad sårbarhet för klimatförändringar, merkostnader för välfärden på grund av olika grader av isolering från fastlandet men även särskilda förutsättningar för näringsliv och civilsamhälle. Gotland har också en särskild sårbarhet på grund av det säkerhetspolitiska läget mitt i Östersjön.

Vänsterpartiet ser bekymmersamt på de stora regionala skillnaderna. Vi vill att alla ska ha möjlighet att bo där man själv önskar. Våra politiska prioriteringar syftar till att skapa ett sammanhållet Sverige, där samma villkor gäller i hela landet. Vi vill minska de regionala klyftorna och verkar därför för att på olika sätt gynna en hållbar utveckling och jämlikhet för samtliga svenska städer, landsbygder, glesbygder och öar.

Vänsterpartiet har sedan tidigare särskilt uppmärksammat de ekonomiska utmaningar som Gotland möter till följd av sitt geografiska läge. Öns isolering från fastlandet påverkar flera områden, som till exempel transportmöjligheter och tillgång till samhällsservice, vilket kräver anpassade politiska lösningar. Vänsterpartiet har därför flera förslag på statliga stöd eller andra finansiella lösningar för att stärka Region Gotland. Bland annat vill vi kompensera gotlänningarna för de höga färjepreiserna och förstärka färjetrafiken. Vi har också lyft att Region Gotland är en alldeles för liten region för att ensam bära kostnaderna för sin hälso- och sjukvård. Vi föreslår därför, i likhet med Region Gotland själva, att regionen antingen tilldelas ett särskilt ö-tillägg som ger bättre förutsättningar för både det kommunala och regionala uppdraget, eller att Region Gotlands sjukvård läggs ihop med en annan sjukvårdsregion med större befolkning. Förslagen utvecklas i våra riksdagsmotioner 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle och 2025/26:2777 En bättre hälso- och sjukvård.

Vänsterpartiet instämmer i motionens intention om att stärka ö-politikens ställning i nationella politiken. Även om Vänsterpartiets politik för jämlika livsvillkor och tillgänglighet i hela landet redan nu stärker öars förutsättningar och utveckling så behövs en mer sammanhållen öpolitik som baseras på tillgänglig kunskap om öars särskilda förutsättningar. Det finns goda exempel på hur en samlad nationell öpolitik kan påverka öars utveckling och öars levnadsvillkor positivt i flera andra länder i Europa. Där olika former av ö-säkring är en möjlighet.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 41 bifalls

Svar på A 42

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att Gotlandstrafiken ska ses som en del av det nationella vägnätet och att staten ska ställa striktare krav i kommande upphandlingar av Gotlandstrafiken. Motionen föreslår även att partiet ska verka för en utredning av ett statligt övertagande av Gotlandstrafiken samt verka för att priserna för besökare också sänks.

Den senaste tiden har biljettpriserna för Gotlandstrafiken stigit kraftigt. Sedan 2017 har biljettkostnaden för passagerare ökat med 51 procent och för fordon med 75 procent. De höga biljettpriserna drabbar de gotländska hushållen ekonomiskt eftersom färjan till och från fastlandet fungerar som gotlänningarnas landsväg. Det är en nödvändig förbindelse för arbete, studier och vardagsliv.

Mot denna bakgrund har Vänsterpartiet drivit flera förslag för att stärka Gotlandstrafiken. Vi anser bland annat att färjetrafiken till och från Gotland, precis som den statliga väginfrastrukturen, ska ses som en del av den statliga infrastrukturen. Vi har också föreslagit "vägpriser" i färjetrafiken, det vill säga att kostnaden ska gå att jämföra med liknande sträckor på landsväg, och vi vill att Trafikverket framöver ska äga och driva Gotlandstrafiken.

Eftersom Vänsterpartiet redan driver frågan om sänkta priser i färjetrafiken mellan Gotland och fastlandet på ett sätt som i stora drag överensstämmer med motionen anser partistyrelsen att motionen bör anses besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 42 anses besvarad

Svar på A 43

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att Riksrevisionen föreslås granska Trafikverket ur effektivitetshänseende, med fokus på järnvägen.

Den svenska järnvägen har idag stora utmaningar. Det finns en enorm underhållsskuld som under 2025 uppgick till 91 miljarder kronor. Under 2024 nådde punktligheten nya bottenrekord, där 40 procent av passagerartågen var försenade. Det är tydligt att krisen är ett faktum.

Vänsterpartiet menar att krisen är ett resultat av politiska prioriteringar och brist på tydliga uppdrag från tidigare regeringar. För att uppnå verkliga förbättringar bör fokus vara på tydligare styrning och långsiktig finansiering. I riksdagsmotionen 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle föreslår Vänsterpartiet flera åtgärder för att förbättra myndighetens effektivitet och samtidigt stärka järnvägen. Till exempel föreslår vi att Trafikverket bör ges i uppdrag att ersätta dagens basprognoser med målorienterade prognoser samt att det bör inrättas en haverikommission för järnvägen.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att läget för järnvägen är allvarligt och att Trafikverkets arbete på olika sätt kan utvecklas, men anser att en granskning av Riksrevisionen inte i sig skulle leda till konkreta förbättringar.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 43 avslås

Svar på A 44

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att staten ska utreda hur postväsendet kan stärkas som samhällsbärare, med trygg och jämlik service i hela landet och som del av Sveriges totalförsvaret.

En fungerande postservice är en viktig samhällsfunktion som måste säkras i hela landet. Vänsterpartiet har länge ansett att Postnords uppdrag bör stärkas och vill utreda hur en ökad återreglering av postmarknaden för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten kan genomföras. Våra förslag utvecklas i riksdagsmotion 2025/26:2370 Fungerande postservice, bredband och telefoni i hela landet.

Vänsterpartiet ser därför också bekymmersamt på promemorian Ändring av kravet på befordringstid i den samhällsomfattande posttjänsten som skickades ut på remiss i juli 2025. Vi har därför ställt en skriftlig fråga till ansvarig minister om hur han avser agera för att säkerställa att brevlleveransen fungerar likvärdigt i hela landet.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att postservicen är en avgörande samhällsbärare och bedömer att Vänsterpartiet driver de frågor som tas upp i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 44 anses besvarad

Svar på A 45

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att skydd och förvaltning av havens ekosystem som kolsänka blir en tydlig och integrerad del av partiets klimatpolitik.

I Vänsterpartiets följdmotion 2023/24:156 med anledning av regeringens havsproposition konstaterar vi att en välmående havsmiljö är nödvändig för att hejda klimatkrisen och lyfter dess betydelse som kolsänka. I motionen föreslås en rad åtgärder för att skydda och förvalta haven och dess ekosystem hållbart för att stabilisera klimatet och stärka biologiska mångfalden.

PS delar motionens uppfattning att skydd och förvaltning av havens ekosystem och dess biologiska mångfald är central som kolsänka och att det tydligt bör framgå även i vår klimatpolitik. PS anser att de båda kriserna för klimatet och ekosystemen, i havet såväl som på land, hänger intimt samman och måste lösas gemensamt. Det är vår nuvarande

inriktning att dessa delar är integrerade i såväl Vänsterpartiets klimatpolitik som miljöpolitik och att det tydligt bör framgå. PS föreslår därför att motionen bör anses besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 45 anses besvarad

Svar på A 46 och A 47

Motion A 46 och A 47 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för åtgärder som stoppar och begränsar trålning för att värna ekosystemen och fiskbestånden. I motion A 46 föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att bottentrålning stoppas i svenska områden och att förbudszonen flyttas ut från 4 till 12 nautiska mil. Motion A 47 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att den pelagiska trålningen begränsas och att småskaliga och selektiva fiskemetoder prioriteras för att stärka biologisk mångfald, livsmedelsförsörjning och kustnära jobb.

Bottentrålning är tillåtet utanför en gräns på 4 nautiska mil från baslinjen längs de flesta svenska kuster. EU:s gemensamma fiskeripolitik ger varje land möjlighet att begränsa trålningen vid kustområden men det råder osäkerhet om en utflyttning av trålgränsen till 12 nautiska mil begränsas av bilaterala avtal mellan grannländer. Pelagisk trålning är ett storskaligt fiske som sker genom att en trål dras i den fria vattenmassan ovanför havsbotten.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2024/25:56 på regeringens proposition 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske föreslagit en rad åtgärder för att stärka havet som ekosystem. I motionen föreslås även att regeringen ska verka för en utflyttad trålgräns för både bottentrålning och pelagisk trålning till 12 sjömil längs hela Sveriges kust med möjlighet att avsätta begränsade trålområden där miljöpåverkan är liten. Vidare föreslås i motionen att regeringen bör omförhandla, alternativt säga upp, fiskeavtalen med Finland och Danmark för att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen.

I Vänsterpartiets riksdagsmotion 2024/25:1928 Hållbart och rättvist fiske föreslås ytterligare åtgärder för att begränsa den pelagiska trålningen och främja det småskaliga kustnära fisket och ett ekosystembaserat fiske som värnar ekosystemet, livsmedelsförsörjningen och regionala sysselsättningen. I motionen föreslås bland annat utfasning av skadliga fiskemetoder samt att åtgärder införs som premierar passiva/selektiva fiskeredskap.

Det industriella trålfisket bedrivs av ett fåtal fartyg vars fångster till största delen går till produktion av djurfoder. Situationen för många fiskbestånd är kritisk på grund av överfiske och bottentrålningen är bristande reglerat vilket ger negativa effekter för livsmiljöer på havsbotten. PS delar motionernas uppfattning om att åtgärder krävs för att stoppa dessa negativa effekter på havet som ekosystem. Skonsamma fiskemetoder måste införas och lokalt och regionalt fiske som främjar levande kustsamhällen prioriteras. Livskraftiga

fiskbestånd och ett levande småskaligt fiske är också gynnsamt för den nationella livsmedelsberedskapen i händelse av kris. PS anser därmed att motionernas förslag på åtgärder är i linje med den politik Vänsterpartiet driver och fortsatt avser driva.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 46 och A 47 anses besvarade

Svar på A 48

Motionen föreslår Vänsterpartiet ska verka för att utsläpp av föroreningar och buller i havet minskar genom stöd till nya reningsmetoder och hastighetsbegränsningar för fartyg i kustnära vatten.

Sjöfarten har en omfattande påverkan på havsmiljön och dess ekosystem. Förutom utsläpp av föroreningar och växthusgaser påverkar även buller. Fartygstrafiken orsakar undervattensbuller som försvårar möjligheterna för arter som behöver sin hörsel för att födosöka och kommunicera. Miljömålsberedningens betänkande Havet och människan (SOU 2020:83) omfattar en stor mängd förslag på åtgärder för att bevara och hållbart nyttja hav och marina resurser.

Statligt stöd för nya reningsmetoder och effektivare teknik för fartyg och fartygsrelaterade åtgärder är möjligt att ansöka via stöd som finns genom Trafikverket (Lighthouse) och Naturvårdsverket (Klimatklivet).

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle föreslagit utredning om nytt investeringsstöd genom statlig medfinansiering för ny teknik som minskar utsläppen av växthusgaser från fartyg. I motionen förslås även att myndigheter ska ges i uppdrag att ta fram konkreta åtgärder för att minimera miljöpåverkan från sjöfart samt att en särskild utredare ska se över möjligheterna till reglering av och restriktioner för kommersiell sjöfart i eller nära kustområden med höga naturvärden. I Vänsterpartiets följdmotion 2023/24:156 med anledning av regeringens havsproposition föreslår vi i likhet med Miljömålsberedningens förslag att det ska införas miljö kvalitetsnormer för att begränsa undervattensbuller.

PS delar motionens uppfattning att det behövs ytterligare åtgärder, inklusive ekonomiskt stöd för nya reningstekniker, för att minska sjöfartens negativa miljöpåverkan på havet genom föroreningar och undervattensbuller. Inte minst krävs åtgärder för att bättre värna känsliga kustområden. Det är helt i linje med den politik Vänsterpartiet driver och avser att fortsätta driva. För att minska störningar på ekosystemen från undervattensbuller anser PS dock att även andra åtgärder än hastighetsbegränsningar kan vara lämpliga i kustnära områden med höga naturvärden. Det kan exempelvis vara regleringar som begränsar sjöfart överhuvudtaget i vissa områden eller krav på innovativa teknologier som minskar belastningen av undervattensbuller från sjöfarten på ekosystemen. För att få fram vilka typer av regleringar som är lämpliga för detta ändamål anser PS att vi fortsatt bör driva kravet att detta utreds. Av detta skäl föreslår PS att motionen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 48 avslås

Svar på A 49

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för införandet av partikelmätning av dieselmotorer vid kontrollbesiktning.

Sedan flera år tillbaka är Sverige ett av de sämre länderna i EU på att följa upp och kontrollera fordons hälsoskadliga utsläpp. Efter att Transportstyrelsen ändrade besiktningsregelverket 2018 har andelen fordon som underkänns på grund av bristande avgasrening sjunkit kraftigt. Detta innebär att fler smutsiga bilar, som hade kunnat upptäckas och åtgärdas, släpps igenom besiktningen.

Vänsterpartiet anser att det behövs skärpningar. Vi har därför föreslagit att svenskt besiktningsregelverk vad gäller miljökontroll skärps och att partikelmätning införs omgående. Våra förslag utvecklas i vår riksdagsmotion 2025/26:2780 Transporteffektivt och hållbart samhälle.

Partistyrelsen delar motionens oro över de hälsofarliga effekter som dieselmotorernas ultrafina partiklar kan orsaka och anser att kontrollbesiktningen vad gäller miljökontroll måste skärpas. Vi konstaterar också att Vänsterpartiet redan driver frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 49 anses besvarad

Svar på A 50

Motionen föreslår att Vänsterpartiets ska verka för att regeringen tillsätter en statlig utredning om hur préjudice animalier (djurs eget lidande och skada) kan erkännas i svensk rätt. Utredningen särskilt ska analysera möjligheten till skadestånd eller annan ersättningsform som tar sikte på djurets eget lidande, oberoende av ägarens ekonomiska förlust samt jämföra svensk rätt med internationella exempel och föreslå nödvändiga lagändringar.

Préjudice animalier är ett franskt juridiskt begrepp som används för att beskriva det lidande eller den skada som ett djur själv utsätts för. Enligt fransk lagstiftning är djur kännande varelser men inte juridiska personer. De kan därmed ses som ett kännande subjekt vars lidande kan erkännas juridiskt. I Frankrike kan vissa organisationer föra talan för djurets intresse. Skadeståndet går inte till djuret, utan till ägaren eller till en organisation.

Djur är enligt svensk lag kännande varelser men juridiskt sett egendom. Djurskyddslagen i Sverige säger att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Lagen är därmed en skyldighetslag för människor och inte en rättighetslag för djur. Djuret skyddas därmed

genom regler, men ses inte som bärare av rättigheter och kan därmed inte tillerkännas egen skada i juridisk mening. I Sverige kan organisationer göra anmälningar men i inte driva mål i domstol. Åklagaren företräder staten och inte djuret i vårt rättssystem. Skadestånd tillfaller djurets ägare.

PS anser att den djurskyddslagstiftning som trädde i kraft i Sverige 2019 var ett viktigt steg för att stärka djurvälståndet, även om Vänsterpartiet föreslog mer långtgående skärpningar. Med lagen fastslås att djur ska skyddas mot lidande och sjukdom och att de ska kunna utöva naturligt beteende. Vi anser att en stark djurskyddslagstiftning i kombination med hållbar livsmedelsproduktion och utökade statliga resurser för fler djurskyddskontroller är den politik som krävs för att stärka djurvälståndet. Vi delar inte motionens bedömning att även ett förändrat rättssystem i Sverige skulle vara vägen framåt för djurvälståndet PS anser att djur i Sverige fortsatt ska skyddas genom regler och inte genom att vara rättighetsbärare. PS ser stora problem och risker med att införa préjudice animalier i svensk rätt. Även om syftet är vällovt ser vi inte att det skulle vara praktiskt genomförbart. Det skulle riskera både rättsosäkerhet, svåra gränsdragningar och i förlängningen riskera att vara symbolpolitik. Bara att avgöra grad av smärta, rädsla eller stress hos olika arter skulle vara en svår utmaning. Även en rad avgränsningar krävs; ska endast ryggradsdjur omfattas och vem ska vara legitim företrädare för djuren och som kan hävda att de har den bästa kunskapen om djurens välmående?

Att införa préjudice animalier i svensk rätt fullt ut skulle även riskera att rättssystemet blir överbelastat. Om det som i Frankrike inte är helt införlivat riskerar det å andra sidan bli mest en symbolisk handling som i praktiken inte får genomslag. Inte heller det är en utveckling som PS anser är önskvärd för vårt rättssystem. PS anser av dessa skäl inte att en statlig utredning om hur préjudice animalier (djurs eget lidande och skada) kan erkännas i svensk rätt bör tillsättas.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 50 avslås

Svar på A 51

Motionens första att-sats föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att straffskalorna för djurskyddsbrott ses över och justeras så att lagstiftningen ger domstolar bättre möjlighet att döma proportionerligt. I motionens andra att-sats föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en tydligare gradering av djurskyddsbrott, där bedömningen främst utgår från lidandets omfattning och gärningens karaktär, såsom handlingens varaktighet, graden av hänsynslöshet och om flera djur drabbats. Motionen föreslår i tredje att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att vid bedömningen av grova och synnerligen grova djurskyddsbrott ska särskild vikt läggas vid gärningens art och det lidande som orsakat, även när handlingen inte är upprepad. Vidare föreslår motionen i fjärde att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att införa en särskild brottsrubricering för de mest extrema fallen av djurskyddsbrott, i syfte att skapa ett tydligt och rättssäkert utrymme i lagstiftningen för undantagsfall.

Sverige har sedan i april 2019 en djurskyddslagstiftning som syftar till tydligare krav på djurhållningen och stärkt djurskydd. Vid djurskyddsbrott kan straffpåföljden variera från böter till fängelse beroende på hur allvarligt brottet är. I juli 2022 skärptes straffen för brott mot djur och grovt djurplågeri infördes i brottsbalken, vilket kan leda till fängelse i fyra år.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2022/23:1248 Djurskydd föreslagit en rad åtgärder för att stärka djurvälzfärden. I riksdagsmotion 2025/26:3158 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse föreslår Vänsterpartiet även 100 miljoner kronor i ökad satsning för fler djurskyddskontroller.

PS delar motionens uppfattning att djur ska omfattas av ett starkt skydd i lagstiftningen. Vänsterpartiet välkomnade därför de lagskärpningar som infördes för djurskyddsbrott 2022. Vi är också öppna för att ytterligare justeringar kan komma att behövas i framtiden gällande straffpåföljder vid djurskyddsbrott. PS anser dock att Vänsterpartiet i arbetet för stärkt djurvälzfärd i stället fortsatt bör fokusera på att stärka lagstiftningen så att fler djur ges laglig rätt till naturligt beteende och onödigt lidande samt stärka tillämpningen genom ökade resurser för djurskyddskontroller. PS föreslår därför att motionens att-satser avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 51 avslås

Svar på A 52

Motionen föreslår i första att-satsen att kommunen vid upphandling av livsmedel ska prioritera producenter som låter ko och kalv gå tillsammans under digivningsperioden. I motionens andra att-sats föreslås att Vänsterpartiet verkar för en nationell lagändring som stärker rätten till naturligt beteende och begränsar den tidiga separationen inom mjölkindustrin.

Vid mjölkproduktion i Sverige, både konventionell och ekologisk, separeras kalven oftast från kon inom det närmaste dygnet. Naturligt sker denna separation inom cirka 7 - 10 månader. Den tidiga separationen mellan ko och kalv inom mjölkproduktion sker för att möjliggöra försäljning av mjölken och minska smittvägar. Studier visar att kalvar som får vara med kon i mjölkproduktion växer snabbare och behöver mindre skötsel än kalvar som separeras tidigt. Däremot minskar volymen säljbar mjölk från gården och påverkan på juverhälsan behöver undersökas mer. Studier på svenska mjölkgårdar har visat att system där ko och kalv får vara mer tillsammans är möjliga men att det förmodligen behövs ekonomiska incitament för att kunna användas i större skala. Sammantaget visar studier att effekterna av mer naturliga uppfödning- och utfodringsstrategier på hälsa, välfärd och ekonomiska resultat behöver undersökas för att identifiera aktuella problem och hitta bra lösningar.

Vänsterpartiet föreslår i riksdagsmotion 2022/23:1248 Djurskydd en rad åtgärder för att stärka djurvälzfärden och rätt till naturligt beteende.

PS anser att det är av stor betydelse att kommuner ställer såväl krav på djurvälstånd som på ekologisk hållbarhet och klimatpåverkan vid upphandling av livsmedel. Vilka ökade hållbarhetskrav som bör ställas på livsmedelsproducenterna i den kommunala upphandlingen är dock en fråga som fortsatt bör avgöras av respektive kommun. Kommunernas suveränitet i dessa frågor bör värnas. PS föreslår därför att motionens första att - sats avslås.

PS anser att djurens rätt till naturligt beteende inom livsmedelsproduktionen behöver stärkas. Även inom mjölk- och nötproduktionen i Sverige behövs åtgärder och reglering både nationellt och inom EU som främjar naturligt beteende.

Att i nuläget införa nationell lagstiftning som begränsar den tidiga separationen inom mjölkindustrin skulle riskera att påtagligt minska vår nationella mjölkproduktion som sedan lång tid redan minskar kraftigt. Sverige är idag bara till cirka 70 % självförsörjande på mejeriprodukter. PS anser därmed inte att det är lämpligt att införa en sådan begränsande lagstiftning för lantbruket utan att kunskapsunderlaget är starkare och effekterna för vår nationella mjölkproduktion är klargjorda. Vi anser samtidigt att det finns starka skäl att verka för utvecklande av system och ekonomiska incitament för lantbrukare inom mjölkproduktion som stärker kors och kalvars möjlighet till naturligt beteende utan att försvaga vår nationella produktion av livsmedel. PS föreslår därför att motionens andra att - sats avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 52 avslås

Svar på A 53

Motionen föreslår i första att-satsen att kommunen ställer krav i sina livsmedelsupphandlingar om att inget kött får köpas in från anläggningar som använder koldioxid som bedövningsmetod. I andra att-satsen föreslås att kommunen aktivt väljer vegetariskt som norm vid alla kommunala tillställningar och måltider för att minska lidandet och klimatpåverkan.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2022/23:1248 Djurskydd föreslagit att regeringen bör verka för ett förbud mot användning av koldioxid som metod för bedövning av grisar vid slakt. I riksdagsmotion 2023/24:59 med anledning av regeringens klimatpolitiska handlingsplan - hela vägen till nettonoll har Vänsterpartiet föreslagit att regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa konceptet vegonorm och/eller vegetariska dagar.

PS delar motionens uppfattning att koldioxid som metod för bedövning av grisar inför slakt är en plågsam metod som orsakar lidande för djuren innan de förlorar medvetande. Därför har vi föreslagit ett slutår och ett datum för när koldioxidbedövningen ska vara borta från de svenska slakterierna. PS anser även att det är positivt att kommuner på olika sätt, t.ex. genom att välja vegetariskt som norm vid måltider. Det främjar klimatet, miljön och folkhälsan. Om och hur en kommun vill främja djurvälståndet och vegetarisk kost genom

upphandlingar respektive normer är något som fortsatt bör vara upp till varje kommun att bestämma enligt PS. Det kommunala självstyret bör värnas.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 53 avslås

Svar på A 54

Motionen föreslår att Vänsterpartiet utreder införandet av en modern djurskatt öronmärkt för djurvelfärd.

Djurskyddstillsynen i Sverige finansieras idag till största delen genom avgifter som betalas av de verksamheter/djurhållare som kontrolleras samt genom statliga anslag.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2022/23:1248 Djurskydd föreslagit en rad åtgärder för att stärka djurvelfärden. I riksdagsmotion 2025/26:3158 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse föreslår Vänsterpartiet 100 miljoner kronor i ökad satsning för fler djurskyddskontroller.

PS delar motionens inriktning att djurvelfärden behöver stärkas. Vi anser dock att finansieringen av tillsynen fortsatt till stor del bör finansieras av de verksamheter/djurhållare som kontrolleras genom avgifter. För att i övrigt stärka tillsynen och göra det möjligt för fler djurskyddskontroller, vid t.ex. anmälningar, anser vi att länsstyrelserna bör tillföras extra medel för detta ändamål genom ökade anslag i statsbudgeten. PS anser inte att stärkt djurvelfärd bör uppnås genom ny öronmärkt djurskatt för hela skattekollektivet.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 54 avslås

Svar på A 55

Motionen föreslår Vänsterpartiet driver på för nationella strategier och stöd till lantbrukare som odlar/vill odla industrihampa för klimatsmarta material.

Industrihampa är möjligt att odla och få gårdsstöd för i Sverige. Växten kan ta upp mycket koldioxid och kan användas som byggmaterial eller som andra långlivade produkter som därmed lagrar kol. Den kan även ersätta andra material inom textilier och plast som ger högre påverkan på klimatet och miljön. I Sverige har statligt investeringsstöd getts genom Klimatklivet till satsning på hampabaserad isolering i byggmaterial. För lantbrukare är det möjligt att söka ekonomiskt arealbaserat stöd för odling av industrihampa genom gårdsstödet som är kopplat till EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP).

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2025/26:3173 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur föreslagit kraftigt ökat anslag för investeringsstöd genom Klimatklivet. På EU-nivå verkar Vänsterpartiet för att EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska reformeras i grunden

så att ekonomiskt stöd i högre utsträckning ska gå till lantbrukare som bidrar med klimat- och miljönytta.

PS delar motionens bedömning att odling av industrihampa i Sverige kan bidra till klimatomställningen och vi ser positivt på att ekonomiskt stöd är möjligt att få både för lantbrukarnas odling av industrihampa och för investeringar i materialproduktion baserat på grödan. Vi anser dock inte att odling av industrihampa är av sådan central betydelse för klimatomställningen så att Vänsterpartiet bör driva på för en särskild nationell strategi för detta. PS föreslår därför att motionen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 55 avslås

Svar på A 56

Motionen föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för att Miljöförvaltningens direktör ges mandat att dra i en "administrativ handbroms" (återremitteringsrätt) om politiska beslut bedöms stå i direkt strid med målet om en beboelig planet och därmed bryter mot Barnkonventionens artikel 3. I motionens andra att-sats föreslås att miljö- och klimatperspektivet definieras som en grundläggande barnrättsfråga i kommunens styrdokument.

Barnkonventionens artikel 3 handlar om att barnets bästa ska beaktas vid alla åtgärder och beslut som rör barn. Sverige har tillsammans med 16 nationella miljömål ett övergripande mål om att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

PS delar motionens uppfattning att miljöfrågor måste hanteras med hänsyn till barn och kommande generationer. Att genom politiska beslut säkerställa en sådan inriktning är ett politiskt ansvar som PS anser att förtroendevalda i kommunerna fortsatt ska bära. Det är själva grunden i vår parlamentariska demokrati. Vi anser inte att det bör införas en ny ordning i det kommunala självstyret som ger högsta tjänstemannen i miljöförvaltningarna återremitteringsrätt i politiska beslut. PS föreslår därför att motionens första att-sats avslås.

PS anser vidare att kommuners styrdokument och dess innehåll enbart bör avgöras av kommunerna själva. Det kommunala självstyret bör värnas. PS föreslår därför att motionens andra att-sats avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 56 avslås

Svar på A 57

Motionen föreslår att partistyrelsen ges i uppdrag att utreda och utveckla ett system för fullständigt producentansvar för hushållsavfall. Med gradvis införande, statligt engagemang och professionell expertmedverkan. Så att systemet blir praktiskt genomförbart, flexibelt och främjar cirkulär ekonomi.

Hushållsavfall är det avfall från hemmet som inte kan sorteras ut, d.v.s. matavfall och restavfall. Med producentansvar menas att företag som gör en produkt tillgänglig på marknaden ska ansvara och betala för att den tas omhand efter användning. Det kan t.ex. innebära att varan sedan återanvänds eller återvinns. Sverige har producentansvar för flera sorters avfall, bl.a. förpackningar av olika slag och batterier.

PS delar motionens uppfattning att ökat producentansvar för fler produkter bör eftersträvas. Det är i enlighet med principen att "förorenaren betalar" och stärker förutsättningarna att minska miljö- och klimatbelastningen genom en mer cirkulär ekonomi. Att införa fullständigt producentansvar för hushållsavfall skulle dock vara mycket svårt att förena med att kommunerna fortsatt ansvarar för fastighetsnära insamling (men att producenterna står för kostnaden), även om det framgår i motionen att det inte är avsikten med förslaget. Det finns internationella erfarenheter som visar att insamlingen inte blir effektiv och att kostnaderna ökar p.g.a. vinstintresse. Det riskerar att öka kostnaden för medborgarna och minska återvinningsgraden. Att införa fullständigt producentansvar för allt restavfall och matavfall skulle därutöver vara mycket komplext att genomföra gällande kostnadsansvar för respektive producent. PS delar därmed inte inriktningen för en sådan utredning som föreslås i motionen. PS anser därutöver inte att det är vare sig genomförbart eller lämpligt att PS genomför ett sådant omfattande utrednings- och utvecklingsarbete, som även omfattar statligt engagemang. PS föreslår därför att motionen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 57 avslås

Svar på A 58

Motionen föreslår att kollektivtrafik för barn och unga upp till 18 år ska vara avgiftsfri i hela landet samt att barnkonsekvensanalyser ska styra all zonindelning och prissättning inom kollektivtrafiken nationellt.

Vänsterpartiet vill ha en tillgänglig kollektivtrafik som alla har råd med. På sikt är det rimligt att kollektivtrafiken görs helt avgiftsfri för alla, oavsett inkomst. Men redan i närtid bör biljettpriser justeras så att det blir avsevärt billigare att åka kollektivt.

Vänsterpartiet driver därför förslaget att införa en Sverigebiljett samtidigt som vi säkerställer utbyggnaden av kollektivtrafiken. Sverigebiljetten är en rikstäckande månadsbiljett för kollektivtrafik som kostar 450 kronor för vuxna och 225 kronor för barn

och unga upp till 18 år. Förslaget utvecklas i vår riksdagsmotion 2023/24:2345 Sverigebiljett.

Partistyrelsen framhåller att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 58 avslås

Svar på A 59

Motionen föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet kräver ett förbud mot alla livsmedelstillsatser framställda genom processer som innebär hälsorisker (såsom citronsyra från svartmögel) och verkar för att "ren mat" blir en lagstadgad rättighet i skola och omsorg. I motionens andra att-sats föreslås att Vänsterpartiet driver kravet på en nationell utfasningsplan för djurförsök, där statliga medel öronmärks för AI-driven forskning och simuleringar som respekterar allt levandes rätt till liv. Motionen föreslår i tredje att-satsen att lagen om djurhållning ändras så att djur inte längre betraktas som objekt utan som kännande varelser med juridisk rätt till sina naturliga habitat. I fjärde att-satsen föreslås att begreppet "Självförvaltning och Självkänedom" integreras i skolan som ett förebyggande arbete mot psykisk ohälsa, där barnen lär sig orsak och verkan mellan miljö, mat och mående. Motionens femte att - sats föreslår att Vänsterpartiet verkar för att resurser omfördelas från reklamfinansierad symptom-bekämpning till statligt finansierad prevention och främjande av en giftfri livsstil.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2023/24:991 Vardag fri från skadliga kemikalier föreslagit en rad åtgärder för strängare kemikaliereregler på produkter och livsmedel av miljö- och folkhälsoskäl. I riksdagsmotion 2022/23:1248 Djurskydd föreslår Vänsterpartiet en rad åtgärder för att stärka djurvälferden och möjligheter till naturligt beteende. Djurskyddsmotionen föreslår bl.a. en nationell handlingsplan för övergång till djurfri forskning. Vänsterpartiet har även i riksdagsmotion 2025/26:3176 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel föreslagit kraftigt ökade öronmärkta anslag för att minska, förebygga och förfina djurförsök i s.k. 3R-center.

PS delar motionens uppfattning att livsmedelstillsatser inte får innebära hälsorisk, vare sig konsumtionen sker i offentlig regi eller privat. Därför genomgår de noggranna tester. Att konsumera citronsyra som är framställt genom fermentering av svartmögel innebär ingen hälsorisk. Det konstaterar både EU:s livsmedelsmyndighet och Livsmedelsverket. PS föreslår därför att första att-satsen avslås.

PS delar motionens uppfattning att det behövs en nationell handlingsplan för utfasning av djurförsök och övergång till djurfri forskning samt att det behövs ökade statliga medel som är öronmärkta för detta arbete. Vi ser även positivt på att dessa satsningar möjliggör AI-driven forskning och simuleringar, men anser inte att våra förslag på ökade satsningar i detta syfte uteslutande ska vara bundna till AI. PS föreslår därför att andra att-satsen avslås.

PS anser vidare att det är nödvändigt att stärka djurvården och djurens rätt till naturligt beteende. Det kräver både starkare djurskyddslagstiftning och bättre efterlevnad och kontroller. Att införa en helt ny lagstiftning som ger juridisk rätt åt djuren skulle innebära paradigmskifte och ge överskådliga effekter som är varken önskvärda eller praktiskt genomförbara. T.ex. skulle ombud behöva föra djurens talan i domstolar och slakt av djur inte vara tillåtet. PS föreslår därför att tredje att-satsen avslås.

PS anser att begreppet "Självförvaltning och Självkänedom" är ett diffust begrepp som vi inte ser skäl till att verka för att det ska integreras i skolan. Därutöver har PS som princip att vi som parti inte ska lägga oss i utbildningens innehåll eller hur den bedrivs eftersom vi anser att det är skolans professioner som avgör detta bäst. PS föreslår därför att fjärde att-satsen avslås.

PS anser att det är av stor vikt att staten ökar sina insatser för att förebygga och främja folkhälsa. Det förutsätter en politik som stärker finansieringen av generella välfärden och som även genom starkare reglering och lagstiftning stärker människors möjlighet till en vardag utan skadliga kemikalier. Vi delar inte motionens uppfattning att lämplig finansiering skulle vara någon form av omfördelning av resurser från "reklamfinansierad symptom-bekämpning", som vi därutöver finner oklar. PS föreslår därför att femte att-satsen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 59 avslås

Svar på A 60

Motionen föreslår Vänsterpartiet ska ompröva sitt ställningstagande i fråga om genmodifierade organismer (GMO) och ta avstånd från detta.

En preliminär politisk överenskommelse finns inom EU som gäller växter som förädlats med vissa så kallade nya genomiska tekniker (NGT), där t.ex. gensaxen CRISPR/Cas9 ingår. Med förslaget lyfts vissa NGT ut från EU:s lagstiftning för genetiskt modifierade organismer (GMO). Förslaget innebär regelverket lättas upp för vissa växter framtagna med NGT, med egenskaper som också hade kunnat uppstå genom konventionell förädling.

Sveriges regering har 2023 övergripande ställt sig positiv till EU-kommissionens förslag om nya genomiska tekniker (NGT). Även Vänsterpartiet har övergripande ställt sig bakom förslaget i riksdagen.

PS delar motionens uppfattning att bioteknik ska bedömas utifrån försiktighetsprincipen och att ekologiskt hållbart jordbruk, stark biologisk mångfald och ett livsmedelssystem som sätter miljö, hälsa och demokratiskt inflytande före företagsvinster är Vänsterpartiets inriktning i jordbrukspolitiska frågor. PS delar dock inte uppfattningen att Vänsterpartiet med beslutet ovan 2023 avvikit från denna linje. Nya genomiska tekniker (NGT) bär med sig stora möjligheter för jordbruket i en tid då klimatkrisen innebär ett växande hot mot livsmedelsproduktionen. Fördelarna med förslaget är att det skapar större möjligheter att

snabbt ta fram nya växtsorter som tål extremväder och är resistent mot sjukdomar som väntas öka p.g.a. klimatkrisen. Tekniken anses innebära mindre risker för oavsiktliga förändringar hos växterna jämfört med konventionella förädlingstekniker. Förslaget väntas underlätta för forskning och minska kostnaderna för att ta fram nya sorter, vilket skulle underlätta för små och medelstora företag inom branschen. Det finns även stöd i forskningen för att de regellättnader som kommissionen föreslår inte innebär ökade risker för människors hälsa eller miljön. Egenskaperna hos de nya växtsorter som tas fram kommer att prövas och utvärderas enligt annan lagstiftning, på samma sätt som sker med konventionellt förädlade grödor. PS ser därför inte skäl att ompröva ställningstagandet och föreslår att motionen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 60 avslås

Svar på A 61

Motionen föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för "Sociala Klimatkontrakt" där alla nationella klimatkontrakt kompletteras med krav på social hållbarhet, där barnrättsperspektivet (Barnkonventionen) och tillgänglighet är obligatoriska parametrar. I andra att-satsen föreslår motionen att Vänsterpartiet verkar för "Nationell rätt till mänsklig vägledning" innebärande lagstiftning med rätt till fysisk, mänsklig kontakt vid alla offentliga e-tjänster för att motverka digitalt utanförskap i omställningens spår. I motionens tredje att – sats föreslås att Vänsterpartiet ska verka för "Demokratisering av innovation": innebärande att statliga medel för stadsinnovation (som H22-liknande projekt) villkoras med krav på faktiskt medborgarinflytande, där även röster från socioekonomiskt utsatta områden och personer med levd erfarenhet av utanförskap garanteras plats. Vidare föreslås i motionens fjärde att-sats att Vänsterpartiet ska verka för "Avgiftsfritt kulturarv" innebärande att staten stöttar kommunerna ekonomiskt för att kunna erbjuda avgiftsfri tillgång till museer och folkbildning, för att säkerställa att ingen exkluderas från det gemensamma samhällsbygget pga. ekonomi.

Klimatkontrakt 2030 är en ömsesidig överenskommelse mellan svenska kommuner, statliga myndigheter och innovationsprogrammet Viable Cities för att öka takten i klimatomställningen i våra städer. Viable cities är ett innovationsprogram. Energimyndigheten, Vinnova och Formas satsar gemensamt medel för att stödja städernas klimatomställning inom programmet. Projekt som beviljas stöd kräver medfinansiering från de deltagande parterna, vilket omfattar kommuner, näringsliv, akademi och forskningsinstitut. Målet är att skapa ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara städer.

H22 var en satsning och en internationell stadsmässa i Helsingborg som pågick under 35 dagar 2022. Målet var att utveckla smarta, hållbara lösningar för ökad livskvalitet och att visa upp framtidens boende och stadsmiljö. Satsningen finansierades av kommunen.

PS ser positivt på att staten medverkar till projekt som stödjer kommunernas arbete för ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara städer i form av t.ex. Klimatkontrakt 2030. Hur

den sociala hållbarheten ska beaktas och medborgarinflytandet stärkas anser PS fortsatt bör vara en fråga för kommunerna och övriga aktörer som söker statlig medfinansiering att avgöra. Det bör inte detaljstyras med krav från den nationella politiken. Föreslår därför att första och tredje att-satsen avslås.

Motionen föreslår i andra att-satsen att Vänsterpartiet ska verka för en nationell rätt till mänsklig vägledning vid alla offentliga e-tjänster. PS uppfattning är att digitalisering ska vara ett stöd och en möjlighet, inte ett krav för att kunna delta i samhället. Vi har därför motionerat om att regeringen bör ta fram förslag om hur behovet av en god digital kompetens hos befolkningen ska tillgodoses.

Vänsterpartiet betonar också särskilt vikten av offentlig service nära medborgarna och vill motverka centralisering samt nedstängning av lokala servicepunkter. Vi har därför kritiserat regeringens budgetneddragningar på Statens servicecenters förvaltningsanslag och vill se ytterligare servicepunkter i anslutning till servicekontoren. Våra förslag utvecklas i riksdagsmotionerna 2025/26:2817 En aktiv industri- och landsbygds politik och 2025/26:2370 Fungerande postservice, bredband och telefoni i hela landet.

Mot denna bakgrund bedömer PS att frågan om myndigheters tillgänglighet i första hand inte är en lagstiftningsfråga, utan mer av en resursfråga. PS föreslår därför att tredje att-satsen avslås.

Motionen föreslår i fjärde att-satsen Vänsterpartiet verkar för ett avgiftsfritt kulturarv där staten stöttar kommunerna ekonomiskt för att kunna erbjuda avgiftsfri tillgång till muséer och folkbildning. PS håller med om motionens intention, kulturarvet ska vara tillgängligt för alla genom till exempel fria entréer. Vänsterpartiet har i vår budget avsatt medel för att tillgängliggöra kulturarv, återinföra den fria entrén på de statliga muséerna och för att stärka den regionala kulturen. Läs mer i vår riksdagsmotion 2025/26:3170 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Partistyrelsen menar därför att delar av motionens intention är uppfylld. Däremot är det upp till varje kommun och region själva att bestämma över sin verksamhet och därav sina avgifter. PS föreslår av detta skäl att fjärde att-satsen avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 61 avslås

Svar på A 62

Motionen föreslår i första att-satsen att Vänsterpartiet verkar för att ljusföreningar explicit ska definieras och regleras som en miljöstörning i miljöbalken, med krav på tydliga riktvärden likt de som finns för buller. I andra att-satsen föreslås att Vänsterpartiet verkar för nationella krav på "ljusplaner" vid stadsplanering och bygglovsgivning, där avskärmning blir tvingande nattetid. I motionens tredje att-sats föreslås att Vänsterpartiet i sitt miljöpolitiska program lyfter vikten av "rätten till mörker" för att skydda nattlevande arter och människors hälsa.

Ljusföroreningar är artificiellt ljus som bl.a. stör nattaktiva djur, som exempelvis kan tappa orienteringen, förändra beteendet och därmed minska överlevnaden hos dessa arter. Dessa kan enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler betraktas som en störning om det stör omgivning eller skadar miljön. Genom Plan- och bygglagen (PBL) kan kommunerna reglera utomhusbelysning i detaljplaner.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2025/26:3173 Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur föreslagit ökade anslag till stöd för kommuners naturvårdsprojekt (s.k. LONA- bidrag) och som även innefattar stöd för att minska ljusföroreningar och gynna biologisk mångfald.

PS anser att ljusföroreningar är ett allvarligt och växande miljöproblem för ekosystemen. Det är också ett problem som alltmer uppmärksammas och åtgärdas i kommuner genom smarta belysningssystem och riktad (avskärmad) belysning. Även Trafikverket ställer krav på belysning för att minska påverkan på naturen. PS anser att det idag finns möjlighet att reglera ljusföroreningar genom lagstiftning och avser fortsatt verka för att statligt stöd för att minska ljusföroreningar ska finnas tillgängligt för kommuner. Vi anser därför inte att ändring i miljöbalken är nödvändig som motionens första- att sats föreslår. PS föreslår därför avslag på motionens första att-sats.

PS ser inte heller skäl att införa nationella krav på kommunerna att införa ljusplaner med tvingande krav på avskärmning. I denna del anser vi att det är en fråga för varje enskild kommun själv att avgöra om den vill införa ljusplaner för att minska ljusföroreningar, eller skydda nattlevande arter. PS föreslår därför avslag på motionens andra och tredje att-sats.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 62 avslås

Svar på A 63, A 64 och A 65

Motion A 65 vill verka för att lagen ändras så att Arbetsförmedlingens beslut om avregistrering kan överklagas. Motion A 64 vill verka för att det ska bli lättare att skriva in sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Motion A 63 vill att kongressen beslutar att Vänsterpartiet ska verka för att avprivatisera Rusta och Matcha och att föra över verksamheten till kommunerna med statlig finansiering och att Vänsterpartiet utreder möjligheten till en kommunalisering av arbetsförmedlingen.

Motionerna lyfter olika kritik mot arbetsförmedlingen och att den fungerar dåligt. Partistyrelsen håller med om detta. Den omfattande reformeringen av Arbetsförmedlingen, som ursprungligen bygger på januariavtalet, har varit minst sagt olycklig. Det står klart att myndigheten med nuvarande förutsättningar inte klarar av sitt uppdrag, att förmedla arbete till människor som är arbetslösa. För att komma till rätta med Arbetsförmedlingens brister krävs åtgärder på både lång och kort sikt. Arbetsförmedlingen ska finnas tillgänglig i hela landet för att garantera att alla medborgare ges ett likvärdigt stöd oavsett var man bor. Myndigheten ska fokusera på att rusta de arbetssökande och matcha dem mot de jobb som finns och växer fram. Verksamheten ska bedrivas i offentlig regi utan vinstintresse. Motion

A 63 första att-sats ligger därför i linje med det Vänsterpartiet redan driver och partistyrelsen föreslår därför att att-satsen besvaras. Läs mer i vår riksdagsmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige.

Angående motion A 65 håller partistyrelsen med om att den här typen av felaktigheter lämnar utsatta människor i en svår position. Partistyrelsen anser dock inte att kongressen är lämplig nivå för den typen av beslut utan att det bör vara upp till den nya partistyrelsen att ta eventuella beslut i frågan samt för riksdagsgruppen att arbeta vidare med. Samma sak gäller motion A 64.

Angående motion A 63 andra att-sats, att utreda möjligheten till en kommunalisering, håller inte partistyrelsen med om att det skulle lösa Arbetsförmedlingens problem. Arbetsförmedlingen är som beskrivits ovan en splittrad och sönderprivatiserad myndighet och har därför svårt att genomföra sitt uppdrag. Detta samtidigt som tidösamarbetet inte alls tar ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Man gör inga insatser trots att arbetslösheten växer. Problemet ligger alltså inte i huvudmannaskapet för arbetsförmedlingen utan snarare i politisk vilja och om man vill ha en aktiv arbetsmarknadspolitik eller inte. Fördelen med en statlig arbetsförmedling är att det ger en enhetlighet och att alla medborgare ges likvärdigt stöd, oavsett vart man bor. Partistyrelsen föreslår därför avslag på att-satsen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 63 första att-satsen anses besvarad

att motion A 63 andra att-satsen samt motionerna A 64 och A 65 avslås

Svar på A 66

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att införa en rimligare arbetslöshetsersättning för småföretagare samt för att småföretagares rätt till a-kassa och sjukpenning likställs med anställdas.

Vänsterpartiet värnar om små företag och vill stärka småföretagares möjligheter. Vi har därför flera förslag på åtgärder för att främja småföretagandet, till exempel vill vi att ensamföretag ska ha ett skydd som är mer likt det som anställda har vid arbetslöshet och att mindre företag med upp till 10 anställda helt ska slippa betala 14 dagars sjuklön. Våra förslag utvecklas i vår riksdagsmotion 2022/23:1231 Ett hållbart småföretagande.

Partistyrelsen framhåller att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 66 avslås

Svar på A 67

Motion A 67 vill att Vänsterpartiet ska verka för att Lagen om anställningsskydd (LAS) ändras så att huvudregeln återigen blir att anställningen består, att Vänsterpartiet ska verka för att de försämringar i LAS som innebär att arbetsgivare lättare kan göra undantag från turordningsreglerna vid arbetsbrist rivs upp och att Vänsterpartiet ska verka för att stärka det ekonomiska skadeståndet vid brott mot LAS.

Maktförhållandena på arbetsmarknaden är i grunden ojämlika. Den som köper arbete har per definition mer makt än den som säljer arbete. Arbetsköparen leder och fördelar arbetet, avgör själv vem hen vill anställa och har stora möjligheter att ensidigt bestämma vem som ska sägas upp. Den som säljer sin arbetskraft är, å sin sida, beroende av lönearbete för sin försörjning och befinner sig därmed i underläge. Under de senaste decennierna har arbetsrätten försvagats i Sverige. Lagen om anställningsskydd (LAS) har successivt urholkats: arbetsgivarnas möjlighet att göra undantag från turordningsreglerna har utökats och tiden för återanställningsrätt har förkortats och allmän (numera särskild) visstidsanställning har införts.

Förändringarna i Lagen om anställningsskydd (LAS) trädde i kraft under 2022. Vänsterpartiet har sagt nej till den förändring som innebar att en anställning inte längre ska bestå under en tvist. Vänsterpartiet sa också nej till att möjligheten att göra undantag i turordningsreglerna utökades. Partistyrelsen håller med motionen i många aspekter och menar att arbetet med detta bör fortsätta ske i riksdagen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 67 anses besvarad

Svar på A 68 och A 69

Motion A 69 föreslår ett upplägg för arbetstidsförkortning där man minskar antal dagar man jobbar med en dag när man fyller 50 år, ytterligare en dag när man fyller 60 år och att Vänsterpartiet tillsammans med arbetarrörelsen verkar för att få till en arbetstidsförkortning i enlighet med det. Motion A 68 vill att Vänsterpartiet ska utreda förutsättningarna för att 32 timmar blir nytt heltidsmått med bibehållen lön och att reformen i första hand tas ut som 4 dagars arbetsvecka, att den genomförs nationellt med tydliga delmål och tidsplan där staten går först och att arbetstidsförkortningen inte ska leda till lönesänkningar, ökad arbetsintensitet eller ökad otrygghet.

Det är över 50 år sedan Sverige sänkte arbetstiden senast och vi fick en lagstadgad 40-timmarsvecka. Mycket har hänt sedan dess och idag ser det annorlunda ut där familjer försöker få ihop livet med två heltidsarbetande föräldrar.

Vänsterpartiet driver sedan länge kravet på en generell lagstadgad arbetstidsförkortning, se till exempel vårt utspel från 5 februari 2026. Där har vi gått fram med förslag på hur riksdagen bör agera om arbetsmarknadens parter inte kan komma överens. Där föreslår vi

en utredning om kortad arbetstid och vad staten behöver bidra med för att en arbetstidsförkortning skulle komma till stånd. Om parterna inte sluter ett nytt huvudavtal ska riksdagen besluta om förkortad arbetstid baserat på utredningens förslag.

Vänsterpartiet vill ha ett mänskligt och rättvist samhälle där människor har reella möjligheter att utvecklas och leva berikande liv. Vi vill ha en hållbar arbetsmarknad där människor orkar jobba till pensionsåldern utan att slitas ut i förtid. Vi vill ha bättre förutsättningar för par att leva jämställt och ensamstående att få ihop sin vardag. Kortare arbetstid – en generell arbetstidsförkortning – vore ett avgörande steg i en sådan progressiv och frihetsvidgande utveckling.

Vänsterpartiet har länge varit ensamt om att driva kravet på en generell lagstadgad arbetstidsförkortning men nu har även LO lyft kravet om arbetsförkortning och har begärt centrala förhandlingar om detta.

Partistyrelsen kan således konstatera att Vänsterpartiet driver frågan om en utredning för arbetstidsförkortning men att formerna för hur ett förslag på förkortad arbetstid bör se ut därför borde lämnas till en sådan utredning.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 68 och A 69 avslås.

Svar på A 70

Motion A 70 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att fler människor ges möjlighet att arbeta parallellt med språkutveckling, att språkutveckling i arbetslivet ska ses som ett gemensamt ansvar för arbetsgivare och samhälle, att digitala språkstöd och ny teknik används som komplement för inkludering samt att teknisk utveckling i arbetslivet ska regleras så att den bidrar till god arbetsmiljö och trygga anställningar.

Partistyrelsen håller med motionen om att mer måste göras för att släppa in fler i arbetslivet och att mer kompetensutbildning måste ges på arbetsplatserna. Språkkrav ska inte heller användas som ett sätt att stänga människor ute. Däremot så kan vissa arbeten och arbetsuppgifter kräva språkkunskaper. Partistyrelsen menar därför att språkkrav i arbetslivet måste utgå från verksamhetens behov och inte generellt kan sänkas eller ersättas med tekniska hjälpmedel. Vänsterpartiet menar däremot att de anställdas rätt till lärande, kompetensutveckling och inflytande över arbetsorganisationen måste öka. Detta görs på olika sätt, delvis genom att stärka fackförbundens och genom att stärka arbetsmiljöarbetet. Vi kan konstatera att den sittande högerregeringen helt saknar ambitioner på arbetsmiljöområdet. För att på allvar förbättra arbetsmiljön krävs betydligt mer, såväl resurser som förändrad lagstiftning.

I de fall språkkrav är oskäligen används som ett sätt att hålla människor ute kan det ofta röra sig om diskriminering. Diskrimineringsfrågor är komplexa. Det är ofta svårt att bevisa

att diskriminering förekommit och svårt att motverka den. Därför vill Vänsterpartiet tillsätta en kriskommission mot diskriminering. En sådan kommission ska ta till vara den omfattande akademiska kunskapen om diskrimineringsfrågor och arbetsmiljöfrågor och lämna förslag på en konkret och framsynt politik för att säkra de långsiktiga försörjningsbehoven på arbetsmarknaden med särskilt fokus på de sektorer som är ett direkt offentligt ansvar. Läs mer i vår riksdagsmotion 2025/26:171 Politik för äldres rättigheter och välmående.

Vänsterpartiet driver redan en politik för stärkt arbetsmarknadsetablering, utbyggd vuxenutbildning och svenska för invandrare (SFI), samt förbättrade möjligheter till utbildning och arbete. Partistyrelsen bedömer att dessa insatser är en mer ändamålsenlig väg för att stärka både kompetensförsörjningen och arbetstagarnas ställning än de generella förslag som förs fram i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 70 avslås

Svar till A 71

Motionen vill se ett ökat internationellt samarbete kring validering av utländska yrkeskompetenser och utbildningar i Vänsterpartiets politik.

Det finns ett stort värde i att alla människor kan leva upp till sin fulla potential och få användning för sin kompetens och yrkeserfarenhet. Validering kan idag ske för utbildning genom Universitets- och Högskolerådet eller för arbete genom Arbetsförmedlingen. Utöver detta finns det kompletterande utbildningar som högskolorna erbjuder där innehållet i svenska utbildningar skiljer sig från andra länder. Dessa utbildningar finns framför allt inom legitimationsyrken. Även om partistyrelsen håller med om att det är bra att ta tillvara på den kompetens som människor som kommer till Sverige har, är det också viktigt att kunna lita på att den som har en yrkeslegitimation har samma kunskaper som en utbildning i Sverige innehåller. PS ser att validering kan ta onödigt lång tid men det löses bäst med ökade resurser till valideringen. Vänsterpartiets budget föreslår årligen ökade resurser till universiteten och högskolorna.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 71 avslås

Svar på A 72

Motion A 72 vill att Vänsterpartiet ska stödja en policy, praxis och visumramverk som syftar till att hjälpa invandrare att få tillgång till den svenska arbetsmarknaden. Den vill också att Vänsterpartiet betonar vikten av att organisera invandrade arbetstagare att delta i fackföreningar. Motionen vill också att Vänsterpartiet ska förespråka en invandringsreform

som inkluderar vägar till permanent uppehållstillstånd för invandrade arbetstagare och en att Vänsterpartiet stöder en tvärpolitisk insats för att kartlägga befintlig politik och praxis.

Vänsterpartiet värnar arbetskraftsinvandrares rättigheter. Arbetskraftsinvandringen har historiskt varit positiv för Sverige. Om den är väl fungerande kan den tillföra mycket såväl för den enskilde som kommer hit för att arbeta som för svensk ekonomi och arbetsmarknad. Men om arbetskraftsinvandringen även framöver ska kunna bidra positivt för samhället måste det finnas garantier för att de som kommer hit och arbetar inte utnyttjas och inte heller används för att dumpa löne- och arbetsvillkoren på den svenska arbetsmarknaden. Det kräver ett rättvist och hållbart system för arbetskraftsinvandring, med ett tydligt överskådligt regelverk och kollektiv avtalsenliga löner och villkor, samtidigt som arbetsgivarna ges goda möjligheter att rekrytera den arbetskraft som behövs.

Vänsterpartiet har bland annat förespråkat att den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen ska återinföras och att anställningserbjudande eller anställningsavtal ska vara juridiskt bindande. För mer information om Vänsterpartiets politik på området kan man läsa riksdagsmotion 2025/26:3880 med anledning av prop. 2025/26:87 Nya regler för arbetskraftsinvandring.

Partistyrelsen håller med om delar av motionen och ställer sig frågande till andra. I frågan om vikten att organisera arbetskraftsinvandrare i fackföreningar är det fackrörelsens fråga snarare än en partipolitisk fråga. Partistyrelsen konstaterar att innebörden av ett visumprogram inte framgår tillräckligt tydligt och bedömer därför att att-satsen inte kan bifallas. När det kommer till tredje och fjärde att-satsen menar partistyrelsen att det ligger i linje med den politik som redan förs.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 72 första och andra att-sats avslås

att motion A 72 tredje och fjärde att-sats anses besvarade

Svar på A 73, A 74 och A 75

Motion A 74 vill ge partistyrelsen i uppdrag att utreda ett nytt ramverk för administrativa avgifter i arbetslöshetsförsäkringen. Motion A 73 vill riva upp 2025 års försämringen av a-kassan, att a-kassan ska indexeras så att den följer löneutvecklingen och att Vänsterpartiet ska verka för att ersättningsperioden inte trappas ned på ett sätt som leder till fattigdom för långtidsarbetslösa. Motion A 75 vill att Vänsterpartiet verkar för att kraftigt höja taket för a-kassan och att det ska vara tydligt i kommunikationen att arbetarens trygghet är ett fundament för Sveriges ekonomi.

Vänsterpartiet vill att fler ska kvalificera sig för a-kassan och få rätt till högre ersättning. En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomsttrygghet vid arbetslöshet är avgörande för att skapa starka och trygga löntagare. För att den som förlorar jobbet ska kunna få goda möjligheter att antingen ställa om eller hitta ett jobb som motsvarar ens kompetens

behöver a-kassan ge en rimlig ersättning.

Vänsterpartiet är starkt kritiskt till den reform av arbetslöshetsförsäkringen som regeringen genomdrivit genom prop. 2023/24:128 En arbetslöshetsförsäkring baserad på inkomster, eftersom den innebär en kraftig försämring av a-kassan.

Vänsterpartiets mål är att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet. Det vill vi åstadkomma genom att höja den högsta dagpenningen och grundbeloppet (tak och golv), indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen, höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd, förbättra kvalificerings- och ersättningsvillkoren och återinföra studerande villkoret. För mer information om våra förslag kan man läsa riksdagsmotion 2025/26:3167 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och riksdagsmotion 2025/26:2372 En arbetsrätt för starka och trygga löntagare.

I riksdagen arbetar vi kontinuerligt med att förbättra a-kassan och anser med detta att motion A 73 och motion A 75 är besvarad.

Partistyrelsen håller fast vid det arbete vi redan bedriver med fokus på att förändra de försäkringar regeringen genomfört. Vänsterpartiet också har drivit på för att göra a-kasseavgiften avdragsgill. Det är ett steg i att göra avgifterna mindre betungande. Med detta sagt föreslår vi avslag på motion A 74.

Partistyrelsen föreslår

att anse motion A 73 och A 75 besvarade

att motion A 74 avslås

Svar på A 76

Motion A 76 vill att Vänsterpartiets riksdagsgrupp tar fram konkreta förslag utifrån tre punkter, inför ett säljkrav som ett första alternativ till nedläggning och utflyttning av lönsam livsmedelsproduktion (och annan produktion), låt ansvaret för hela omställningskostnaden drabba det nedläggande företaget, det gäller hela kostnaden för exempelvis utbildnings- och omställningsinsatser och eventuell a-kassa och inför en nedläggningsavgift på en tillräckligt hög nivå som företaget ska betala till staten.

Ett hållbart företagande handlar om långsiktiga spelregler för att säkerställa både ekonomisk utveckling, social trygghet och förutsättningar för en ekologisk omställning. Det är politikens uppgift att skapa goda förutsättningar för att detta ska bli möjligt. Det är inte möjligt att förbjuda företag att flytta produktion till andra länder och inte heller alltid önskvärt. De regler som finns behöver gälla lika för alla och förslagen som motionen ger skulle göra det svårt för mindre och medelstora företag att bedriva verksamhet då man inte kan garantera de resurserna som motionen kräver. Partistyrelsen håller inte heller med om att ansvaret för omställningskostnaden ska förändras, det är viktigt att omställnings- och

utbildningsinsatser faktiskt finansieras på ett sätt som inte lämnar enskilda arbetare i sticket när ett företag inte tar sitt ansvar.

Enskilda företag har inte heller ett samhällsansvar, även om det kan framstå som orimligt att lägga ner eller flytta verksamhet som faktiskt går med vinst. Politiken ska ta ansvar för arbetslöshet och beredskapsproblem som kan uppkomma i och med situationer som den motionen beskriver. För företag som tar emot statligt stöd är dock en annan sak, i de fallen ska det vara tydligt reglerat hur företaget kan agera, okej, precis som Vänsterpartiet krävde under pandemin avseende de företag som uppbar krisstöd.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 76 avslås

Svar på A 77 och A 78

Motion A 78 föreslår att kommunerna som arbetsgivare ska ta det ekonomiska och juridiska ansvaret för parkeringsböter som utfärdas under tjänsteutövning för deras personal, att vid upphandling av arbetskläder och utrustning ska det först godkännas av personalen och att kommunen ska införa arbetsskor till all personal inom vård, skola och omsorg som arbetar på golvet. Motion A 77 föreslår att arbetsskor och arbetskläder ska vara en skattefinansierad självklarhet för personal inom kommunal välfärd och att kommunen erkänner sitt ansvar som arbetsgivare.

Vänsterpartiet värnar en stark arbetsmiljö där arbetslivet är hållbart och människor orkar jobba till pensionsåldern utan att slita ut sig i förtid. Vi har lyft frågan om lärares arbetsmiljö och arbetsmiljön för de som arbetar inom vård och omsorg i riksdagen. En av de viktigaste aspekterna för en bättre arbetsmiljö är att välfärden får mer resurser, att kollegorna kan bli fler och att det finns resurser till arbetsmiljöarbetet.

Partistyrelsen anser inte att det är lämpligt att kommunerna ska ta det juridiska och ekonomiska ansvaret för parkeringsböter som utfärdas under tjänsteutövning. Att följa trafikregler m.m. är individens ansvar. Partistyrelsen tycker det är bättre att arbeta för att säkerställa att personal som använder bil i sitt yrke har tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt jobb och ta sig fram i trafiken samt parkera på ett korrekt och lagenligt sätt. Partistyrelsen positivt på att personal får möjlighet att pröva ut arbetskläder och utrustning i förväg, men ser inte hur det praktiskt skulle vara möjligt att genomföra innan en upphandling genomförd, inte minst för att det kan vara väldigt många aktörer deltar i upphandlingen. Utprovning sker lämpligast efter en upphandling. Vänsterpartiet tycker redan att arbetsgivaren ska tillhandahålla arbetskläder och skor och det är ett krav som partiet lyfter och arbetar för i många kommuner.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 77 och A 78 avslås.

Svar på A 79

Motion A 79 vill att EU:s lönetransparensdirektiv implementeras i svensk lag på ett sätt som ger maximal insyn för arbetstagare och fackliga företrädare, att Vänsterpartiet ska verka för att diskrimineringslagen skärps och att Vänsterpartiet ska verka för att införa kännbara ekonomiska sanktioner och skadeståndsnivåer som är avskräckande för arbetsgivare som brister i lönetransparens. Motionen vill även att Vänsterpartiet ska verka för att se över rättegångskostnaderna i diskrimineringsmål och att Vänsterpartiet ska verka för att ge Diskrimineringsombudsmannen (DO) ett tydligare mandat att företräda grupper av arbetstagare.

Lönetransparensdirektivets implementering till svensk lag kommer att ske under våren och förslagen kommer att i maj nå riksdagen. När detta sker kommer förslagen ses över och Vänsterpartiets ställningstagande göras klart. Partistyrelsen menar att även i detta fall bör den ordningen följas och vill därför avslå motionens första och tredje att-sats.

Angående motionens andra att-sats menar partistyrelsen att det redan idag är så att efter att arbetstagaren visat att det finns anledning att anta att det förekommit diskriminering genom inledande bevis så övergår bördan till arbetsgivaren. Partistyrelsen föreslår därför att avslå att-satsen.

Angående fördelningen av rättegångskostnader så kan det finnas anledning att se över det men partistyrelsen anser inte att kongressen är lämplig nivå för den typen av beslut utan att det ska vara upp till den nya partistyrelsen att fatta beslut om arbetsuppgifter och prioriteringar.

När det kommer till det sista yrkandet har redan DO möjlighet att driva grupptalan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 79 avslås

Svar på A 80

Motion A 80 vill att partistyrelsen får i uppdrag att utreda hur en effektiv och balanserad tillsyn mot ålders- och funktionsvariationsdiskriminering på arbetsmarknaden kan utformas.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är högre jämfört med den övriga befolkningen. Negativa attityder hos arbetsgivaren, kränkningar, diskriminering vid tillsättning av jobb och mobbning är de vanligaste formerna av diskriminering som personer med funktionsnedsättning blir utsatta för på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet anser att skyddet mot diskriminering av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet måste säkerställas och har drivit det bland annat i riksdagen. Läs mer i vår riksdagsmotion 2025/26:2778 En funktionsrättspolitik för trygghet och delaktighet.

Allt fler äldre arbetar längre upp i åldrarna. Att kunna arbeta längre om man vill och kan är givetvis bra, men i de fall det blir ett krav för att klara sin ekonomiska situation är det istället ett tecken på att samhället har misslyckats. Att ha ett arbete, någon form av sysselsättning eller en aktiv fritid medför ofta ett ökat socialt liv, vilket är en friskhetsfaktor som bör främjas.

Vänsterpartiet har också drivit frågan om en kriskommission mot diskriminering. En sådan kommission skulle ta till vara den omfattande akademiska kunskapen om diskrimineringsfrågor och arbetsmiljöfrågor och lämna förslag på en konkret och framsynt politik för att säkra de långsiktiga försörjningsbehoven på arbetsmarknaden med särskilt fokus på de sektorer som är ett direkt offentligt ansvar. En sådan kommission skulle även se över straffsatser och skadeståndsnivåer i diskrimineringsärenden. Läs mer i vår riksdagsmotion 2025/26:171 Politik för äldres rättigheter och välmående.

Partistyrelsen håller med motionen i många aspekter men menar att politikutveckling på detta område redan pågår och fortsatt bör ske i riksdagen och föreslår därför avslag.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 80 avslås

Svar på A 81 och A 82

Motion A 81 vill att Vänsterpartiet ska verka för att återställa och utveckla folkbildningens olika delar. Motion A 82 vill att Vänsterpartiet arbetar för att det ska satsas på folkbildning i studieförbund och folkhögskolor.

Folkbildningen är en viktig plattform för människors möjlighet till bildning och utveckling under hela livet. Den stärker demokratin och människors möjlighet att delta i samhället. Studieförbunden och folkhögskolorna fyller en unik roll i svensk utbildning då de når ut brett och till många.

Tidöpartierna har under mandatperioden gått till attack mot folkbildningen där man bland annat sänkt studieförbundens stöd med en tredjedel och inte hjälpt folkhögskolorna trots att det under perioden kommit många larm om akut resursbrist. För studieförbunden har det inneburit att över 800 personer har sagts upp sedan Tidöpartierna tog över regeringsmakten och utöver uppsägningar har besparingar behövts göras på fastighetssidan och många musikhus och replokaler har fått stänga.

Folkbildningen är en viktig fråga för Vänsterpartiet och vi har bland annat vår budgetmotion föreslagit att återställa stödet till studieförbunden och satsat mer pengar på folkhögskolorna. Vänsterpartiet har också varit starka kritiker i debatten till tidöpartiernas attack på folkbildningen. Läs mer i vår budgetmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige.

Partistyrelsen föreslår

att anse motion A 81 och A 82 besvarade

Svar på A 83

Motion A 83 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att statens anslag till folkbildningen kraftigt förstärks och skyddas mot framtida högerpolitiska nedskärningar, för att säkra medborgarnas rätt till livslångt lärande och organisering. Att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen ändras så att det införs ett tydligt krav på att skolan ska förmedla fördjupade kunskaper om den svenska modellen på arbetsmarknaden (fackliga rättigheter, kollektivavtal och arbetsmiljö). Att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen kompletteras med krav på undervisning om den svenska modellen på bostadsmarknaden (hyresgästernas rättigheter, bruksvärdessystemet och den kollektiva förhandlingsmodellen). Att Vänsterpartiet ska verka för att utbildningen i skolan tydligt belyser hur dessa modeller utgör grunden för den svenska välfärden, i syfte att rusta unga väljare med verktyg för att förstå de politiska valens konsekvenser för samhällsbygget.

Folkbildningen är en viktig plattform för människors möjlighet till bildning och utveckling under hela livet. Den stärker demokratin och människors möjlighet att delta i samhället. Studieförbunden och folkhögskolorna fyller en unik roll i svensk utbildning då de når ut brett och till många.

Tidöpartierna har under mandatperioden gått till attack mot folkbildningen där man bland annat sänkt studieförbundens stöd med en tredjedel och inte hjälpt folkhögskolorna trots att det under perioden kommit många larm om akut resursbrist. För studieförbunden har det inneburit att över 800 personer har sagts upp sedan Tidöpartierna tog över regeringsmakten och utöver uppsägningar har besparingar behövts göras på fastighetssidan och många musikhus och replokaler har fått stänga.

Folkbildningen är en viktig fråga för Vänsterpartiet och vi har bland annat vår budgetmotion föreslagit att återställa stödet till studieförbunden och satsat mer pengar på folkhögskolorna. Vänsterpartiet har också varit starka kritiker i debatten till tidöpartiernas attack på folkbildningen. Läs mer i vår budgetmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige. Partistyrelsen anser därför att första att-satsens intention är besvarad.

När det gäller att-sats 2 och 3 om skollagen föreslår partistyrelsen avslag då skollagen innehåller bestämmelser om skolväsendet och inte undervisningens innehåll. Dessutom ingår redan de föreslagna punkterna i kursplanen för Samhällskunskap i grundskolan. Därför föreslår partistyrelsen att-sats 4 anses som besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 83 att-sats 2-3 avslås

att motion A 83 att-sats 1, 4 anses besvarade

Svar på A 84

Motion A 84 föreslår att Vänsterpartiet verkar för att återinföra 25:4-regeln till högre studier under kommande mandatperiod.

25:4 regeln innebar att den som fyllt 25 år och hade fyra års dokumenterad arbetslivserfarenhet uppnådde grundläggande behörighet för att söka till högskolan. Denna regel avskaffades under alliansregeringen. En missuppfattning är dock att det innebar att möjligheten att söka sig till högskolan baserat på arbetslivserfarenhet togs bort. Man kan fortfarande bli behörig till en utbildning trots att man inte har gymnasiebetyg eller andra formella meriter. Högskolan eller universitetet kan bedöma eller validera så kallade reell kompetens och fatta beslut om behörighet till en specifik utbildning.

För Vänsterpartiet är och har upprätthållandet av den akademiska friheten alltid varit viktigt. Universiteten och högskolorna ska i så stor utsträckning som möjligt kunna forma sin verksamhet utan politisk påverkan. I detta fall handlar det om att låta lärosätena själva avgöra och besluta om vilka förkunskaper som krävs för att kunna klara en högre utbildning. De nuvarande reglerna är flexibla och möjliggör för lärosätena att bedöma just kompetensen relaterat till den utbildning man sökt. Partistyrelsen ser därför inget behov av att aktivt arbeta för ett återinförande av 25:4 regeln då arbetslivserfarenhet fortfarande kan ge högskolebehörighet.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 84 anses besvarad

Svar på A 85

Motion A 85 vill att Vänsterpartiet ska verka för att Skolverkets rekommendationer angående barngruppers storlek i förskolan ska lagstadgas.

För Vänsterpartiet har förskolan alltid varit en viktig fråga därför är allt det motionen föreslår sedan länge partiets politik. Även om förskolan oftast pratas om som en feministisk seger för att även kvinnor ska kunna förvärvsarbeta så har Vänsterpartiet sen 1960-talets början lyft hur viktig verksamheten är för barnens utveckling. I samband med "proposition 1973:136 om förskoleverksamhetens utbyggnad och organisation" skrev Vänsterpartiet den första riksdagsmotionen om krav på att ett tak för barngruppernas storlek skulle fastslås. Under en tid gick utvecklingen i rätt riktning och då blev behovet av riksdagsmotioner och krav färre men sedan de stora nedskärningarna på 1990-talet har frågan åter igen blivit allt viktigare och varit något Vänsterpartiet regelbundet motionerar om i riksdagen, senast under hösten 2025. Vi har utöver en reglering av barngruppernas storlek föreslagit en lagstiftning liknande den i Norge som också reglerar ett tak för hur många barn det får vara per pedagogisk personal.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 85 anses besvarad

Svar på A 86

Motion A 86 föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att skollagen skärps så att kommuner får en lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid i den omfattning det behövs utifrån föräldrarnas förvärvsarbete. Att Vänsterpartiet verkar för att diskrimineringslagen stärks, för att ge föräldrar en lagstadgad rätt till anpassade arbetstider och scheman, så att arbetsgivare tvingas ta ett större ansvar för att förena arbetsliv med föräldraskap. Samt att Vänsterpartiet ska verka för att statliga medel tillförs kommunerna för att säkerställa utbyggnaden och kvaliteten i barnomsorgen på kvällar, nätter och helger.

Idag behöver kommunerna enligt skollagen bara sträva efter att erbjuda barnomsorg utanför förskolans och fritidshemmets öppettider. Partistyrelsen håller med om att det är viktigt att det finns rätt till barnomsorg på dygnets alla timmar och det är något Vänsterpartiet redan driver och motionerat om till riksdagen många gånger, bland annat i riksdagsmotion 2023/24:435 Förskolan. En lagreglering skulle också innebära att staten måste avsätta pengar för verksamheten eftersom det finns en medfinansieringsprincip i staten som innebär att staten kompenserar kommunerna för kostnader de får av ny lagstiftning.

Andra att-satsen handlar om diskrimineringslagstiftningen. Partistyrelsen menar att föräldraskap inte bör utgöra en diskrimineringsgrund eftersom föräldrar inte blir diskriminerade på samma sätt som de som idag omfattas av lagstiftningen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 86 att-sats 1 och 3 anses besvarade

att motion A 86 att-sats 2 avslås

Svar på A 87

Motion A 87 föreslår att Vänsterpartiet driver kravet på nationell finansiering för tvåläraresystem i grundskolan.

Det råder ingen tvekan om att det behövs fler lärare i skolan. Men det blir inte nödvändigtvis bättre genom att det är ännu fler i klassrummet. Sveriges lärare lyfter ofta att dagens ofta allt för stora klasser har en negativ påverkan på både deras och elevernas arbetsmiljö. Vänsterpartiets linje har länge varit att alla lärare ska ha en rimlig chans att kunna hjälpa och stödja varje elev utifrån elevens egna förutsättningar och därför måste undervisningsgrupperna minska. I stället ser vi idag allt fler exempel runt om i landet där klassernas storlek ökar för att i kommunerna spara pengar eller i friskolorna för att kunna ta ut mer vinst.

Partistyrelsen menar att för att kunna garantera alla elever och lärare en dräglig arbetsmiljö behövs det en nationell reglering av klassernas storlek som kan variera utifrån ålder. Politiken bör dock inte besluta om hur lärarna arbetar i klassrummet om de är en eller flera. Genom våra krav på mer pengar till välfärden kan vi möjliggöra för skolor att införa tvålärarsystem om det passar utifrån deras förutsättningar och behov men utan att tvinga dem att ha det.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 87 avslås

Svar på A 88

Motion A 88 föreslår att Vänsterpartiet driver att skolämnet "Idrott och hälsa" skall utökas successivt både i grundskolan och i gymnasieskolan med målet en lektion/skoldag.

En rapport från Skolinspektionen om idrottsämnet visade 2020 att en femtedel av eleverna inte deltar i idrottsundervisningen regelbundet samt att alla undersökta skolor hade kvalitetsbrister. Det visar att det finns behov av att utveckla redan befintlig undervisning. Det finns också mycket skrivet om att ungdomar rör sig allt mindre särskilt på fritiden. Forskningen är inte heller entydig om att mer idrottande skulle påverka elevers skolresultat eller mående. Detta visar att det är komplext problem som inte nödvändigtvis löses genom skolan. Partistyrelsen är också tveksamma till att längre skoldagar kommer att gynna elevernas mående och fysiska aktivitet på fritiden.

Generellt har Vänsterpartiet som princip att vi som parti inte ska lägga oss i utbildningens innehåll eller hur den bedrivs eftersom vi anser att det är skolans professioner som avgör detta bäst. Det vi ska göra som parti är att skapa de bästa förutsättningarna. Enda undantaget är när riksdagen beslutar om nya läroplaner. Då kan vi ta vissa ställningstaganden efter att ha lyssnat in relevanta aktörer i sektorn. Partistyrelsen menar att det är viktigt att vi även i fortsättningen håller fast vid den principen eftersom vi inte heller tycker att andra partier ska ha direkt inflytande kring vad eleverna lär sig. Partistyrelsen har därför fullt förtroende för att dagens timplan för ämnet idrott och hälsa är väl avvägt. Däremot är det angeläget att öka resurserna till skolan för att kunna höja kvalitén på undervisningen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 88 avslås

Svar på A 89

Motion A 89 föreslår att kommunen i sin kultur- och utbildningsplan särskilt prioriterar "Arbetshistoria och folkrörelsekunskap" som ett tema i grundskola och vuxenutbildning. Samt att biblioteken ges i uppdrag att lyfta fram arbetarlitteratur (som Moa Martinson,

Folke Fridell, Kurt Salomonsson) och skapa "Arbetets minne"-utställningar som speglar lokala arbetares liv och kamp.

Vad eleverna lär sig om i skolan styrs av läroplanerna och kursplanerna och inte av kommunerna. Vänsterpartiet har som princip att vi som parti inte ska lägga oss i utbildningens innehåll eller hur den bedrivs eftersom vi anser att det är skolans professioner som avgör detta bäst. Det vi ska göra som parti är att skapa de bästa förutsättningarna. Enda undantaget är när riksdagen beslutar om nya läroplaner. Då kan vi ta vissa ställningstaganden efter att ha lyssnat in relevanta aktörer i sektorn. Partistyrelsen menar att det är viktigt att vi även i fortsättningen håller fast vid den principen eftersom vi inte heller tycker att andra partier ska ha direkt inflytande kring vad eleverna lär sig. Partistyrelsen har fullt förtroende för att lärare ser vilken betydelse arbetarlitteratur har i Sverige och ger elever möjlighet att ta del av den. Samma sak gäller biblioteken i deras folkbildande arbete.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 89 avslås

Svar på A 90

Motion A 90 föreslår att Vänsterpartiet verkar för att 12stegsutbildade drog- och alkohoterapeuter inkluderas i skolans elevhälsoteam.

De allra flesta barn och unga i Sverige mår bra, men långt ifrån alla. Allt fler drabbas av psykisk ohälsa. Vänsterpartiet menar att skolan i hela sin verksamhet måste verka för att bevara och främja elevernas hälsa och för att stödja eleverna om de trots förebyggande insatser mår dåligt, fysiskt eller psykiskt. Därför har Vänsterpartiet motionerat om att införa nyckeltal för elevhälsan. I det förslaget har vi medvetet inte nämnt vilka professioner det bör omfatta. Det är för att politiken inte är bäst lämpad att avgöra det. Partistyrelsen menar att det fortsatt bör vara partilinjen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 90 avslås

Svar på A 91

Motion A 91 vill att Vänsterpartiet ska verka för en juridisk definition av digitalt ägande. Att Vänsterpartiet ska verka för förbud mot vilseledande digital marknadsföring. Att Vänsterpartiet ska verka för rätten till fortsatt användning i "frost läge" och offline-användning vid avslutad prenumeration där det är tekniskt möjligt. Att Vänsterpartiet ska verka för stärka konsumentens rätt till data, export och interoperabilitet. Samt att Vänsterpartiet ska verka för att digitala verk erkänns som kulturarv.

Vänsterpartiet har i riksdagen lyft behovet av stärkt digital konsumenträtt. Vilseledande webbdesign eller "dark patterns" är enligt OECD ett samlingsbegrepp som avser en rad olika metoder som ofta förekommer i nätbaserade användargränssnitt och som leder konsumenterna till att fatta beslut som ofta inte ligger i deras eget bästa intresse. Dark patterns har alltid ett eller flera mål – till exempel att få konsumenterna att köpa något de annars inte skulle köpa, köpa mer än de tänkt eller fortsätta köpa en tjänst längre än de vill. De kan också handla om att få någon att lägga mer pengar på ett köp, spendera mer tid på en tjänst än önskat eller lämna ifrån sig mer personliga uppgifter än man egentligen vill. Det yttersta syftet är att öka företagets intäkter. Därför hänger dark patterns nära ihop med själva affärsmodellen enligt OECD. Givet konkurrenssituationen kan företag i vissa fall ha incitament att använda dem, särskilt om det inte finns något tydligt förbud i lagen mot att göra det. Vänsterpartiet har lyft att det behövs mer kunskap om huruvida svensk lagstiftning skyddar konsumenterna i tillräcklig utsträckning när det kommer till vilseledande webbdesign. Därför har partiet motionerat till riksdagen om att vi vill se en utredning om huruvida lagstiftningen är ändamålsenlig i att motverka vilseledande webbdesign/dark patterns. Partistyrelsen ser därför att befintlig politik svarar mot de risker motionens första, andra, tredje och fjärde att-sats lyfter och föreslår därför att de ska anses besvarade.

Angående det digitala kulturarvet så har Kungliga biblioteket redan ansvar att bevara spel som kulturarv. I övrigt pågår politikutveckling på området pågår och bör även fortsättningsvis bedrivas i riksdagen. Partistyrelsen föreslår därför att motionens femte att-sats avslås.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 91, första, andra, tredje och fjärde att-satserna anses besvarad

att motion A 91, femte att-sats avslås

Svar på A 92

Motion A 92 vill att det fulla ansvaret för verksamheten skall vila på kommunerna och att arbetet som Goda män eller Förvaltare skall utföras av professionella kommuntjänstemän med adekvat utbildning och kontinuerlig vidareutbildning samt handledning

En ställföreträdare, en s.k. god man eller förmyndare, ska utses för den person som p.g.a. sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Oftast handlar det om att en ställföreträdare ska förvalta en persons, huvudmannens, egendom och sköta hans vardagsekonomi. Ställföreträdarna ska med andra ord ta till vara sina huvudmäns intressen.

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. Överförmyndaren är den kommunala myndighet som ansvarar för tillsynen av ställföreträdare för underåriga eller hjälpbehövande vuxna. Det är överförmyndarens uppdrag att övervaka att ställföreträdarna sköter sina uppgifter enligt gällande regler.

Eftersom huvudmännen har fått en ställföreträdare för att få hjälp med att bevaka sina intressen är de helt beroende av en väl fungerande förvaltning. Länsstyrelserna svarar för den statliga tillsynen av de kommunala överförmyndarna.

Partistyrelsen ser ett stort värde i att uppdragen även fortsättningsvis ska utföras av frivilliga och inte av anställda personer. Det finns ett stort mervärde i att få stöd av en medmänniska som frivilligt vill träffa och hjälpa dig, och som inte har i uppgift att bedöma, utvärdera eller behandla. Det finns även en risk för att ställföreträdaren hamnar i en intressekonflikt mellan myndigheter och huvudmannen om ställföreträdaren är anställd.

En frivillig god man finns också tillgänglig utanför kontorstid och bidrar till att vidga huvudmannens/barnets nätverk. Den frivillige får genom uppdraget en unik möjlighet till insyn i myndigheternas biståndsbeslut och kan bidra till att upptäcka eventuella missförhållanden. Att uppdraget ska utföras av en frivillig motsäger dock inte att uppdraget ska utföras professionellt, dvs. av en kompetent ställföreträdare med huvudmannens/barnets bästa i fokus.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 92 avslås

Svar på A 93

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska driva kravet på ett stärkt förebyggande tandhälsoarbete för barn och unga, verka för nationella riktlinjer för förebyggande tandvård, att staten ska ta ett större ansvar för finansiering av förebyggande tandhälsoinsatser, samt att förebyggande insatser i skolmiljö ska stärkas.

Vänsterpartiet delar motionens analys att tandhälsa är en jämlikhetsfråga och att ekonomiska skillnader inte ska avgöra människors möjlighet till god tandhälsa. Partiet har länge varit kritiskt till nedskärningar och försämringar inom tandvården, inklusive sänkningen av åldersgränsen för avgiftsfri tandvård, och verkar för att tandvården på sikt ska integreras i den övriga hälso- och sjukvården. Förebyggande insatser är en viktig del av detta arbete och spelar en avgörande roll för att minska ojämlikhet i hälsa.

Samtidigt bedrivs redan i dag ett omfattande förebyggande tandhälsoarbete genom den avgiftsfria tandvården för barn och unga samt genom regionernas ansvar för tandvården. Nationella myndigheter, såsom Socialstyrelsen, har också ett uppdrag att ta fram kunskapsstöd och riktlinjer inom hälso- och sjukvårdsområdet. Partistyrelsen bedömer därför att motionens förslag i huvudsak ligger inom ramen för befintliga ansvarsförhållanden och att ytterligare särskilda ställningstaganden av det slag motionen föreslår inte är nödvändiga.

Vänsterpartiets övergripande prioritering är att stärka tandvården som helhet och minska de ekonomiska barriärerna, snarare än att införa nya specifika styrformer för enskilda delar av verksamheten.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 93 avslås

Svar på A 94

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att tandvården fullt ut inkluderas i den övriga sjukvårdens högkostnadsskydd samt att staten utreder en modell för en skattefinansierad folktandvård som garanterar jämlik vård oavsett plånbok.

Motionen lyfter på ett tydligt sätt den ojämlikhet som präglar dagens tandvårdssystem och den historiska och pågående särbehandling av tandhälsa som skiljer den från övrig sjukvård. Vänsterpartiet delar motionens grundläggande analys: tandhälsa är en del av den allmänna hälsan och ska inte vara beroende av individens ekonomiska förutsättningar.

Vänsterpartiet har under lång tid drivit kravet på att tandvården ska integreras i hälso- och sjukvårdssystemet. Partiet har återkommande verkat för att tandvården ska omfattas av samma högkostnadsskydd som övrig sjukvård samt för en mer solidarisk och skattefinansierad modell för tandvården. Detta arbete syftar till att minska klasskillnader, stärka folkhälsan och säkerställa jämlik tillgång till nödvändig vård.

Partistyrelsen kan därmed konstatera att Vänsterpartiet verkar för det som motionären föreslår.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 94 anses besvarad

Svar på A 95

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att medlemskap i Hyresgästföreningen ska betraktas som en skälig kostnad inom ramen för försörjningsstödet, antingen genom att inkluderas i riksnormen eller som en godtagbar post för bistånd utöver normen, samt att Socialtjänstlagen ska förtydligas för att säkerställa att rätten till boendetrygghet och organisering omfattas av rätten till en skälig levnadsnivå.

Vänsterpartiet delar motionens grundläggande analys att hyresgästers rättigheter och organisering är en central del av en rättvis bostadsmarknad. Hyresgästföreningen spelar en viktig roll i att tillvarata hyresgästers intressen, motverka oskäliga hyreshöjningar och stärka boendetryggheten. Partiet verkar för att stärka hyresgästers ställning, motverka renoveringar och säkerställa trygga och rimliga boendekostnader.

Försörjningsstödet ska garantera en skälig levnadsnivå och regelverket ger redan i dag kommunerna möjlighet att bevilja bistånd utöver riksnormen utifrån individuella behov och omständigheter. Bedömningar ska göras i varje enskilt fall och det finns möjlighet att beakta kostnader som är nödvändiga för att säkerställa en trygg boendesituation. Samtidigt är riksnormen utformad för att omfatta grundläggande levnadsomkostnader, och

förändringar av dess konstruktion kräver noggranna överväganden för att säkerställa ett sammanhållet och rättssäkert system.

Vad gäller motionens andra att-sats är det oklart för partistyrelsen vad ett sådant förtydligande i Socialtjänstlagen skulle innebära i praktiken, hur det skulle avgränsas och vilka konsekvenser det skulle få för tillämpningen av lagen och socialtjänstens arbete. Partistyrelsen bedömer därför att motionens förslag inte är tillräckligt konkret för att kunna ligga till grund för ett politiskt ställningstagande.

Partistyrelsen anser att det är angeläget att stärka den ekonomiska tryggheten för personer med små marginaler och att värna hyresgästers rättigheter, men bedömer att motionens förslag om att särskilt reglera medlemskap i en specifik organisation inom ramen för försörjningsstödet eller genom förändringar i Socialtjänstlagen inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 95 avslås

Svar på A 96

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska arbeta för att högkostnadsskyddet sänks till 2000 kronor.

Vänsterpartiet delar motionens utgångspunkt att kostnader för läkemedel och vård inte ska utgöra ett hinder för människor att få den vård de behöver. Högkostnadsskyddet är en central del av den solidariskt finansierade hälso- och sjukvården och ska säkerställa att ingen tvingas avstå vård eller medicin av ekonomiska skäl. När kostnaderna ökar drabbas personer med små ekonomiska marginaler särskilt hårt, vilket riskerar att fördjupa ojämlikheten i hälsa.

Vänsterpartiet motsatte sig regeringens höjning av högkostnadsskyddet och har varit tydliga med att förändringen riskerar att slå hårt mot sjuka och ekonomiskt utsatta grupper. Partiet verkar för en mer jämlik och tillgänglig vård, där kostnaderna för patienter hålls på en nivå som inte utgör ett hinder för behandling. Vänsterpartiet vill sänka högkostnadsskyddet och stärka den gemensamt finansierade välfärden.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens intentioner ligger i linje med Vänsterpartiets redan fastställda politik.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 96 anses besvarad

Svar på A 97

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för ett statligt tillskott under flera år för att vårdbiträden ska kunna utbildas till undersköterskor under arbetstid, samt att undersköterskor verksamma i kommuner och regioner ska kunna få högre lön och status.

Vänsterpartiet delar motionens uppfattning att äldreomsorgen står inför stora personalbehov och att undersköterskors kompetens, arbetsvillkor och löner behöver stärkas. Partiet har länge verkat för att förbättra villkoren i äldreomsorgen genom ökade resurser, bättre arbetsmiljö, rätt till heltid och fler fasta anställningar. Vänsterpartiet har också drivit på för kompetensutveckling inom välfärden, inklusive möjligheter till utbildning på arbetstid.

Samtidigt är lönebildningen i Sverige en fråga för arbetsmarknadens parter och ska inte detaljstyras genom statliga beslut om specifika yrkesgruppers löner. Den svenska modellen bygger på att löner förhandlas kollektivt, och detta är en princip som Vänsterpartiet värnar. Staten har en viktig roll i att stärka välfärdens generella finansiering och skapa goda förutsättningar för kommuner och regioner att vara attraktiva arbetsgivare, men bör inte införa riktade lönesatsningar på det sätt motionen föreslår.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 97 avslås

Svar på A 98

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för ett nationellt förbud mot att återanställa tidigare personal som konsulter inom samma välfärdsverksamhet under en karenperiod på minst 24 månader, samt att kompetensförsörjning med egna anställda ska vara norm i hela välfärdssystemet.

Vänsterpartiet delar motionens grundläggande oro över utvecklingen där bemanning med konsulter i vissa fall har ökat, vilket kan innebära högre kostnader, sämre kontinuitet och försvagad långsiktig kompetensuppbyggnad i välfärden. Partiet har länge drivit på för bättre arbetsvillkor, trygga anställningar och stärkt kompetensförsörjning i offentlig sektor. En stark och välfungerande välfärd förutsätter att verksamheter i huvudsak bemannas av egen, fast anställd personal med goda arbetsvillkor och långsiktiga förutsättningar att utvecklas i sina yrkesroller.

Samtidigt bedömer partistyrelsen att ett generellt nationellt förbud mot att tidigare anställda återkommer som konsulter under en fast karenperiod riskerar att få oönskade konsekvenser. Verksamheter kan i vissa situationer ha legitima och nödvändiga behov av tillfällig extern kompetens, exempelvis vid särskilda projekt, tillfälliga arbetstoppar eller specialistuppdrag. Ett generellt förbud skulle kunna försvåra verksamheternas möjligheter att säkerställa nödvändig kompetens och upprätthålla kvaliteten i välfärden.

Partistyrelsen anser att huvudfokus bör ligga på att förbättra arbetsvillkoren, stärka kompetensförsörjningen och göra välfärdsyrken mer attraktiva, så att fler vill och kan arbeta kvar som fast anställda. Genom bättre arbetsmiljö, rimlig arbetsbelastning och god löneutveckling kan beroendet av konsulter minska på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 98 avslås

Svar på A 99

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en oberoende genomlysning och revision av välfärdens utgifter för att identifiera och stoppa läckage till oseriösa aktörer, samt att de medel som säkras genom att stoppa välfärdsbrott och systemfel oavkortat ska återföras till kärnverksamheten.

Vänsterpartiet delar motionens uppfattning att välfärdens resurser ska användas effektivt och gå till sitt avsedda ändamål. Partiet har länge uppmärksammat problemen med välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer och marknadsstyrning av välfärden, och verkar för att stoppa vinstjakten och stärka den demokratiska kontrollen över offentliga medel. Skattepengar ska gå till skola, vård och omsorg – inte till övervinster eller ineffektiva system.

Samtidigt finns det redan i dag omfattande system för granskning, revision och uppföljning av offentliga medel, både genom kommunala och statliga revisorer samt genom särskilda tillsynsmyndigheter. Dessa funktioner har till uppgift att granska verksamheters effektivitet, laglighet och ekonomiska hantering. Partistyrelsen bedömer därför att ytterligare generella krav på genomlysningar av det slag motionen föreslår inte är nödvändiga.

Vad gäller att återföra resurser till välfärdens kärnverksamheter är detta redan en grundläggande princip i Vänsterpartiets politik. Budgetprioriteringar och resursfördelning måste dock beslutas genom demokratiska budgetprocesser där olika behov och prioriteringar vägs samman, och kan inte på förhand bindas till specifika finansieringskällor på det sätt motionen föreslår.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 99 avslås

Svar på A 100

I motionen föreslås att kommunen ska införa en absolut nollvision mot undernäring inom äldreomsorgen, att tillagningskök ska återinföras på alla äldreboenden samt att Lex Sarah-anmälningar systematiskt ska upprättas vid ofrivillig viktnedgång till följd av brister i omsorgen.

Vänsterpartiet delar motionens grundläggande utgångspunkt att äldreomsorgen ska garantera god omsorg, näringsriktig mat och värdighet för äldre människor. Undernäring och långa nattfastor är allvarliga problem som måste tas på största allvar och motverkas genom tillräcklig bemanning, god kompetens och tillräckliga resurser.

Samtidigt bedömer partistyrelsen att motionens förslag innebär en alltför detaljstyrande ordning. En absolut nollvision mot undernäring riskerar att bli svår att tillämpa i praktiken, eftersom ofrivillig viktnedgång kan ha många olika medicinska och individuella orsaker som inte alltid är kopplade till brister i omsorgen. Äldreomsorgen behöver i stället arbeta systematiskt och professionellt med uppföljning av nutrition utifrån individens behov, i samverkan med hälso- och sjukvården.

När det gäller förslaget om att återinföra tillagningskök på alla äldreboenden delar partistyrelsen uppfattningen att maten är en central del av omsorgens kvalitet. Samtidigt finns det flera fungerande modeller för måltidsverksamhet som kan säkerställa god, näringsriktig och aptitlig mat utan att tillagning nödvändigtvis sker på varje enskilt boende. En generell återgång till tillagningskök riskerar att bli kostnadsdrivande och minska kommunernas möjligheter att anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar.

Partistyrelsen bedömer även att förslaget om att Lex Sarah-anmälningar automatiskt ska göras vid varje fall av ofrivillig viktnedgång inte är ändamålsenligt. Lex Sarah är ett viktigt verktyg för att uppmärksamma allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för sådana, men ska användas utifrån en samlad bedömning av omsorgens brister. En obligatorisk och schablonmässig tillämpning riskerar att urholka lagstiftningens syfte och leda till administrativ överbelastning snarare än förbättrad omsorg.

Vänsterpartiets fokus i äldreomsorgspolitiken ligger i stället på att stärka den generella kvaliteten genom ökade resurser, bättre arbetsvillkor, högre bemanning och ökad kompetens, vilket är avgörande för att förebygga undernäring och säkerställa god omsorg i praktiken.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 100 avslås

Svar på A 101

I motionen föreslås att socialtjänstlagen ses över i syfte att prioritera förebyggande och relationellt arbete framför administrativ kontroll samt att användningen av så kallade

”barnfängelser” ska upphöra till förmån för evidensbaserad, småskalig vård med hög personaltäthet och kompetens.

Vänsterpartiet delar uppfattningen att socialtjänsten ska präglas av tillit, professionalism och ett tydligt barnrättsperspektiv, samt att förebyggande insatser är avgörande för att motverka social utsatthet och kriminalitet. Samtidigt bedömer partistyrelsen att motionens beskrivning av socialtjänsten som en kontrollapparat är alltför förenklad och riskerar att underminera förtroendet för socialtjänstens viktiga och komplexa uppdrag.

Socialtjänstlagen är en ramlag som redan i dag betonar frivillighet, förebyggande arbete och individens bästa. De administrativa krav som finns syftar till rättssäkerhet, likabehandling och skydd för barn och unga, inte till statistikstyrning. Partistyrelsen menar därför att en generell omprioritering bort från uppföljning och dokumentation riskerar att försvaga rättssäkerheten och möjligheten till ansvarsutkrävande.

När det gäller vård och placeringar av barn och unga delar Vänsterpartiet uppfattningen att vården ska vara av hög kvalitet, evidensbaserad och anpassad efter individens behov. Samtidigt är partistyrelsen kritisk till motionens begrepp ”barnfängelser”, som inte är en vedertagen benämning och som det är oklart vad som åsyftas. I vissa situationer kan mer strukturerade och skyddande placeringar vara nödvändiga för att garantera barns säkerhet och bryta allvarlig kriminalitet eller destruktiva mönster.

Vänsterpartiets arbete inom området fokuserar på att stärka socialtjänstens resurser, förbättra arbetsvillkoren, öka personaltätheten och säkerställa att vårdinsatser håller hög kvalitet, snarare än att införa generella förbud eller långtgående omformuleringar av lagstiftningens grundprinciper.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 101 avslås

Svar på A 102

I motionen föreslås att ideellt och politiskt engagemang ska klassas som godkänd rehabilitering och jämföras med arbetsträning inom sjukförsäkringen samt att läkarintyg ska väga tyngre än Försäkringskassans handläggning vid bedömning av arbetsförmåga.

Vänsterpartiet delar uppfattningen att sjukförsäkringen ska stödja människors återhämtning och att rehabilitering är en central del av detta. Partiet har länge verkat för en mer rättssäker, flexibel och human sjukförsäkring där individens behov står i centrum och där människor ges reella förutsättningar att återhämta sig. Vänsterpartiet vill slopa rehabiliteringskedjan och ersätta den med ett system baserat på den steg-för-steg-modell som tidigare gällde, där rehabilitering och återgång i arbete sker utifrån individens faktiska förutsättningar. Försäkringskassan måste ta större hänsyn till individuella omständigheter och behandlande läkares intyg, och arbetsgivarnas ansvar för rehabilitering behöver skärpas.

Det är också väl känt att social gemenskap och meningsfull aktivitet, såsom engagemang i civilsamhället, kan ha positiva effekter på hälsa och återhämtning. Samtidigt måste sjukförsäkringen vila på tydliga och rättssäkra principer. Bedömningen av arbetsförmåga och rätt till ersättning ska utgå från medicinska underlag och en samlad prövning enligt gällande regelverk. Att generellt likställa ideellt eller politiskt engagemang med arbetsträning inom sjukförsäkringen riskerar att skapa otydlighet och försvåra en rättssäker och likvärdig tillämpning, då rehabiliteringsinsatser behöver planeras individuellt och i samverkan mellan relevanta aktörer.

Vad gäller medicinska underlag delar Vänsterpartiet uppfattningen att behandlande läkares bedömning ska väga tungt och få större genomslag än i dag. Samtidigt är det Försäkringskassans uppdrag att fatta beslut utifrån lagstiftningen och göra en samlad och rättssäker bedömning baserad på samtliga relevanta underlag. Förändringar av detta måste ske inom ramen för ett sammanhållet och rättssäkert sjukförsäkringssystem.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 102 avslås

Svar på A 103

I motionen föreslås åtgärder för att minska negativa effekter av omorganisationer inom socialförvaltningen, med fokus på barn och familjer med komplex problematik, inklusive NPF.

Motionen lyfter viktiga frågor om sammanhållet stöd, systemets ansvar och individens utsatthet. Partistyrelsen delar uppfattningen om att socialtjänstens arbete ska genomföras med barnets och familjernas bästa i fokus.

Motionens förslag om obligatoriska, oberoende mänskliga konsekvensanalyser före varje omorganisation, införande av obligatorisk "huvudansvarig handläggare" och integration av levd erfarenhet som beslutsstöd bedöms dock som långtgående och praktiskt svåra att genomföra inom dagens lagstiftning och kommunala självstyre. Partistyrelsen menar att formella krav av den här typen riskerar att bli byråkratiska och svåra att genomföra utan stora resurser, samtidigt som de inte nödvändigtvis garanterar bättre stöd för familjerna.

Vänsterpartiet driver däremot på riksdagens nivå och inom kommuner och regioner frågor om stärkt socialtjänst med mer resurser, bättre samordning, specialkompetens för barn och familjer med komplex problematik samt förstärkt elevhälsa och individanpassat stöd. Dessa åtgärder bedöms vara en mer realistisk och effektiv väg för att uppnå personcentrerat ansvar och förebygga att barn faller mellan stolarna.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 103 avslås

Svar på A 104

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att införa obligatoriska, dokumenterade nätverksmöten och en lagstadgad skyldighet till informationsutbyte mellan berörda förvaltningar vid ärenden rörande personer med komplexa behov, att barnkonventionen ska följas för att säkerställa barns rättigheter, samt att en statlig garantifond för myndighetsfel ska inrättas.

Vänsterpartiet delar motionens grundläggande uppfattning att samverkan mellan olika myndigheter och verksamheter är avgörande för att säkerställa att personer med komplexa behov får rätt stöd. Bristande samordning kan leda till att människor hamnar mellan olika system, vilket riskerar att förvärra utsatthet och otrygghet. Partiet verkar därför för en välfungerande välfärd med tillräckliga resurser, god kontinuitet och stark rättssäkerhet.

Samtidigt finns det redan i dag ett omfattande regelverk som styr myndigheters ansvar, samverkan och informationsutbyte, inklusive bestämmelser i socialtjänstlagen, förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen. Samverkan ska ske med hänsyn till rättssäkerhet och skyddet för den personliga integriteten. Att införa generella och lagstadgade krav på obligatoriska nätverksmöten och informationsutbyte i den form motionen föreslår riskerar att skapa otydlighet och svårigheter i tillämpningen, särskilt i förhållande till sekretessregler och myndigheters självständiga ansvar.

Barnkonventionen är sedan 2020 svensk lag och ska redan i dag vara vägledande i beslut som rör barn. Partistyrelsen delar uppfattningen att barnets bästa ska stå i centrum, men bedömer att motionens förslag inte tillför några konkreta åtgärder utöver vad som redan gäller enligt lag.

Vad gäller förslaget om en statlig garantifond för myndighetsfel finns det redan etablerade system för att hantera felaktiga myndighetsbeslut, inklusive möjligheter till överklagande och skadeståndsanspråk. Att införa en generell garantifond med omvänd bevisbörda skulle innebära långtgående förändringar av rättsordningen och väcker frågor om rättssäkerhet och tillämpning.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 104 avslås

Svar på A 105, A 107, A 109 och A 110

I motionerna föreslås att Vänsterpartiet ska verka för ökad forskning och tillgänglighet gällande medicinsk cannabis, att cannabis ska legaliseras med statlig försäljning, att Sveriges narkotikaklassningar ska omvärderas, och att bruk av narkotika ska mötas med vård och stöd snarare än kriminalisering.

Vänsterpartiet anser att hälso- och sjukvården ska vara kunskapsbaserad och att behandlingar som används ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Forskning om

nya och befintliga behandlingsmetoder är viktig för att utveckla vården och förbättra behandlingsresultaten för patienter med olika tillstånd. Personer som lider av narkotikamissbruk måste få vård och bli friska.

Samtidigt har Vänsterpartiet en restriktiv narkotikapolitik. Partiet avvisar förslag som riskerar att bidra till en normalisering eller ökad tillgång till narkotikaklassade substanser. Narkotikapolitiken ska syfta till att begränsa tillgången till droger, förebygga missbruk och skydda folkhälsan. Användning av narkotikaklassade substanser ska endast ske inom de ramar som fastställs genom noggrant prövade och godkända läkemedel enligt gällande lagstiftning och medicinska regelverk.

Frågor om godkännande och användning av läkemedel, inklusive preparat som innehåller narkotikaklassade ämnen, regleras genom nationella och europeiska läkemedelsmyndigheter och ska baseras på medicinsk evidens och säkerhetsprövning. Partistyrelsen bedömer därför att det inte är ändamålsenligt att driva särskilda politiska krav av den sorten.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionärernas förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motionerna A 105, A 107, A 109 och A 110 avslås

Svar på A 106

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en statligt reglerad legalisering av cannabis i syfte att strypa gängens ekonomi, samt att intäkterna från en sådan reglering ska öronmärkas till en nationell omställningsfond för järnväg, klimatstöd till lantbruket och en tandvårdsreform.

Vänsterpartiet delar motionens uppfattning att klimatomställningen, en välfungerande järnväg och en jämlik tandvård är centrala samhällsuppgifter som kräver långsiktiga och omfattande investeringar. Partiet är också tydligt i sitt arbete för att bekämpa den organiserade brottsligheten och strypa dess ekonomiska bas.

Samtidigt har Vänsterpartiet en restriktiv narkotikapolitik. Partiet avvisar förslag om legalisering av narkotika, eftersom det riskerar att öka användningen och därmed de sociala och hälsomässiga skador som följer av narkotikabruk. Tillverkning, försäljning och innehav av narkotika ska även fortsättningsvis vara olagligt. Narkotikapolitiken ska syfta till att begränsa tillgången till droger, förebygga missbruk och skydda folkhälsan, samtidigt som personer med beroende ska mötas med vård och stöd i stället för kriminalisering av själva bruket.

Partistyrelsen bedömer vidare att finansiering av klimatomställning, infrastruktur och tandvård ska ske genom en rättvis och solidarisk skattepolitik, där de med störst ekonomiska resurser bidrar mest, snarare än genom intäkter kopplade till legalisering av narkotika.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 106 avslås

Svar på A 108

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en vetenskaplig omvärdering av klassningen av psykedeliska substanser, att klinisk forskning om deras terapeutiska användning ska underlättas samt att terapeutisk användning av psykedeliska substanser ska möjliggöras under kontrollerade former för patienter där annan behandling inte fungerat.

Vänsterpartiet delar uppfattningen att psykisk ohälsa är ett allvarligt samhällsproblem och att vården måste vara evidensbaserad, tillgänglig och utgå från patienternas behov. Samtidigt är partiets narkotikapolitik tydlig: tillgången till narkotika ska begränsas kraftfullt och tillverkning, försäljning och innehav av narkotika ska vara olagligt. Narkotikamarknaden bidrar till grov kriminalitet, våld och omfattande social misär, och Vänsterpartiet avvisar därför alla förslag som riskerar att normalisera eller legitimera användning av illegala droger.

Partistyrelsen bedömer att motionens förslag, trots fokus på vård och forskning, innebär en förskjutning mot att möjliggöra användning av narkotikaklassade substanser inom hälso- och sjukvården. En sådan inriktning riskerar att sudda ut gränsen mellan medicinsk behandling och narkotikaanvändning, och kan i förlängningen bidra till ökad acceptans och tillgänglighet av droger i samhället. Detta står i konflikt med Vänsterpartiets restriktiva hållning när det gäller narkotika och ambitionen att begränsa drogmarknaden.

Vänsterpartiets fokus inom missbruks- och beroendevården ligger i stället på att stärka tillgången till vård, minska stigmatisering av personer med beroendeproblematik och säkerställa att befintliga behandlingsmetoder är evidensbaserade och jämlikt tillgängliga. Partiet verkar för att själva bruket av narkotika ska avkriminaliseras i syfte att fler ska våga söka vård, samtidigt som innehav fortsatt ska vara olagligt och polisens arbete kunna fokuseras på att bekämpa narkotikahandel och grov kriminalitet.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 108 avslås

Svar på A 111

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att brottet förolämpning mot tjänsteman avskaffas.

Offentliganställdas utsätts i stor utsträckning för våld, hot och trakasserier. Detta är ett allvarligt problem som i förlängningen hotar vår demokrati. Denna utsatthet leder till att

det finns offentliganställda som, medvetet eller omedvetet, underlåter att vidta tjänsteåtgärder eller

fatta beslut. Det förekommer också att beslut anpassas på grund av risken för att bli utsatt för våld eller hot. Detta framgår tydligt av undersökningar och rapporter från bl.a. Fackförbundet ST, Vision och Akademikerförbundet SSR.

Kränkande yttranden och tillmälen är en av de vanligaste formerna av trakasserier som offentliganställda utsätts för. Det drabbar anställda i en rad olika verksamheter, bl.a. handläggare inom verksamheter som beslutar om tillstånd såsom bygglov, ersättningar, bidrag eller som tar beslut om barn inom socialtjänsten. Särskilt kvinnliga anställda utsätts ofta för grova förolämpningar med anspelning på kön. Samtidigt är antalet lagföringar per år för förolämpning enligt de befintliga, allmänna bestämmelserna i brottsbalken relativt lågt. I förarbetena framhålls att det nya brottet att det för straffansvar typiskt sett bör förutsättas att det är fråga om opåkallade angrepp som träffar tjänstemannen på ett mer personligt plan, inte angrepp som endast är förargande eller olämpliga. Det kan t.ex. vara fråga om kränkande uttalanden som anspelar på någons etniska ursprung, sexuella läggning, könstillhörighet eller på något funktionshinder eller särpräglad drag i utseendet i samband med ett ingripande eller annan myndighetsutövning.

Vänsterpartiet invände inte mot lagförslaget när det hanterades i riksdagen, utan hörsammade de många fackföreningar som efterfrågade just en sådan lagstiftning. Det är oacceptabelt att offentligt anställda utsätts för hot och hat. Att kriminalisera är och bör dock inte vara den enda åtgärden. Hot och hat mot offentliganställda bör ses som ett symptom på ett större samhällsproblem som omfattar urholkade trygghetssystem, underfinansiering av välfärden, hög arbetslöshet, ökade klassklyftor och där allt fler inte har råd med mat, mediciner och boende. På de problemen har Vänsterpartiet en omfattande och solid politik (se exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige). För att minska offentliganställdas utsatthet behövs även en rad åtgärder inom arbetsmiljöområdet och tillräckliga budgetsatsningar. Den generellt försämrade arbetsmiljön, nedskärningar och med det ökad stress inom den offentliga sektorn har lett till en press på offentliganställda som i sin tur är en grogrund för en större utsatthet för våld, hot och trakasserier. Vänsterpartiet har i riksdagen återkommande motionerat om olika åtgärder för att åstadkomma en bättre arbetsmiljö (läs exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2371 Arbetsmiljö och arbetstid).

Bestämmelsen förolämpning mot tjänsteman trädde i kraft 2 juli 2025. Förutom att partistyrelsen kan se att det finns ett behov av den aktuella lagstiftningen, inte minst ur demokratihänseenden, så anser partistyrelsen att det behöver gå en tid för att praxis ska etableras så att går att utvärdera vad bestämmelsen har fått för effekt innan det är aktuellt med ett eventuellt annat ställningstagande.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 111 avslås

Svar på A 112 och A 113

Motionerna A 112 och A 113 berör båda frågan om grundlagsändringar. I motion A 112 föreslås att Vänsterpartiet inte ställer sig bakom förslaget om att det ska krävas en kvalificerad majoritet vid förändringar av grundlagarna och i motion A 113 föreslås att Vänsterpartiet tar ställning mot såväl nuvarande ordning som den föreslagna ordningen för grundlagsändring och arbetar för en annan bättre lösning.

Grundlagarna innehåller de grundläggande reglerna och principerna för det svenska statsskicket. När grundlagarna ska stiftas, ändras eller upphävas tillämpas en särskild beslutsordning som innebär att det tar längre tid att ändra grundlagarna än andra föreskrifter. Genom den särskilda beslutsordningen kan förhastade beslut förhindras. Den skapar även förutsättningar för att grundlagsändringar ska kunna föregås av en grundlig behandling i riksdagen och en allmän debatt i anslutning till ett riksdagsval. Reglerna kan också sägas innebära en viss garanti för att förändringar av statsskicket genomförs bara om en stabil majoritet av väljarna godtar dem. Kravet på att det slutliga beslutet ska föregås av ett allmänt val bidrar till att stärka grundlagsreformernas demokratiska legitimitet.

Vänsterpartiet bedömer att den särskilda beslutsordningen har fungerat väl och inneburit ett skydd för grundlagarna, som har förstärkts av att det funnits en samsyn bland riksdagspartierna om vikten av en bred parlamentarisk förankring vid grundlagsändringar. Grundlagsändringar har hittills i de allra flesta fall genomförts med stöd av breda majoriteter i riksdagen. Nuvarande ordning innebär dock att grundlagarna kan ändras genom beslut med enkel majoritet. Det finns därför inga formella hinder mot att ett annat synsätt i frågan får genomslag som t.ex. innebär att en ändring av grundlag beslutas av en knapp riksdagsmajoritet. På denna punkt skiljer sig Sverige från vad som är fallet i många andra europeiska länder, inklusive flera av våra nordiska grannländer. I många länder saknas dock krav på att det ska hållas ett val innan en ändring kan antas slutligt

Det kan vid en internationell utblick konstateras att det finns exempel från andra länder som visar att demokratin under vissa förutsättningar kan komma att utsättas för påfrestningar, vilket kan leda till att spelreglerna snabbt förändras och grundprinciperna för folkstyrelsen undermineras. Det kan inte uteslutas att en motsvarande utveckling äger rum också i Sverige.

Frågan om hur reglerna för grundlagsändringar ska se ut har behandlats i den statliga utredningen Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12) samt i riksdagen genom regeringens proposition 2024/25:165 Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende. Vänsterpartiet har i såväl utredningen som i riksdagen ställt sig bakom förslaget om att skyddet för grundlagarna bör stärkas genom att det ställs upp ytterligare krav för att de ska kunna ändras. Vilket innebär krav på kvalificerad majoritet och att kvorum ska gälla vid alla grundlagsändringar.

Genom den förändring som Vänsterpartiet redan ställt sig bakom bedömer partistyrelsen att skyddet för grundlagarna har stärkts. Det behöver finnas en balans mellan å ena sidan intresset av att grundlagsregleringen ska vara stabil och förutsägbar som ett skydd för våra demokratiska grundstrukturer och å andra sidan intresset av att, i takt med att samhället förändras, kunna genomföra sådana justeringar av regleringen som har brett stöd.

Mot bakgrund av ovan bedömer partistyrelsen att det saknas det skäl att Vänsterpartiet vid omröstningen i riksdagen efter valet 2026 skulle rösta annorlunda i sakfrågan än vad partiet gjorde 2025 då ovan nämnda proposition var uppe för beslut i riksdagen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 112 och A 113 avslås

Svar på A 114

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska ställa sig positiva till en utredning av en modernisering av partivalsystemet i enlighet med motionen, vari det refereras till Single Transferable Vote-systemet (STV).

Hur valsystemet är uppbyggt och fungerar är av stor betydelse för demokratin. Det svenska valsystemet grundar sig på allmän och lika rösträtt i fria, hemliga och direkta val. Väljaren röstar på ett parti och kan samtidigt ge en av partiets kandidater på valsedeln en personröst. Mandat fördelas proportionerligt mellan partierna i enlighet med röstfördelningen.

I motionen förordas en utredning i syfte att övergå till ett system inspirerat av Single Transferable Vote (STV) system. Valsystemet används bland annat på Irland och är ett sätt att kombinera valkretsar med få mandat med proportionell fördelning av mandaten mellan partierna. Röster som är "bortkastade", antingen för att den kandidat man röstat på redan är vald, eller för att hen inte fått tillräckligt många röster, överförs enligt tämligen komplicerade regler till den röstandes andrahandsalternativ.

Partistyrelsen anser att det nuvarande valsystemet i grunden är bra. Det i motionen föreslagna systemet framstår som både krångligt och omotiverat. Svårigheten med att det i motionen föreslagna systemet skulle kräva att flera partier kan anges på samma valsedel är bara ett av problemen. Proportionaliteten i det nuvarande valsystemet är redan god och problemet med "bortkastade" röster på partier som inte når fyraprocentsspärren löses enklare genom borttagande eller sänkning av spärrgränsen. Att valsystemet är förhållandevis enkelt och att det är lätt att kontrollera resultatet i efterhand är mycket viktigt för legitimiteten och allmänhetens förtroende för systemet. Även med det nuvarande systemet har det förekommit några fall av felräkningar i senare val men de har gått att rätta till och i de fall som felet har varit stora har omval förrättats. Att införa ett betydligt krångligare och mer svåröverskådligt system riskerar därför att öka riskerna för att fel begås i samband med rösträkningen, vilket sin tur riskerar att urholka förtroendet för valsystemet och på lång sikt även urholka demokratin. Kongressen har dessutom tidigare avslagit liknande motioner, bl.a. på kongressen 2018 och 2024. Partistyrelsen har inte funnit att det framkommit några nya skäl som gör att partiets nuvarande ståndpunkt i frågan bör ändras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 114 avslås

Svar på A 115

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska arbeta för en fungerande åldersgräns på sociala medier.

Sociala medier har utvecklats mot alltmer algoritmstyrda flöden och har idag en design som driver på användning och konsumtion. Forskning visar att detta kan kopplas till en ökad risk för barn och ungas psykiska och fysiska ohälsa.

Inför att Europaparlamentet under hösten 2025 behandlade lagförslaget Protection of Minors Social Media beslutade därför partiets verkställande utskott (VU) att ställa sig positiva till att införa åldersgränser för sociala medier. VU ställde sig bakom att en sådan lagstiftning ska både fungera tydligt normerande och som ett stöd till föräldrar. Utöver det anser även VU att det behöver utkrävas ansvar av tech-bolag och dem som tillhandahåller sociala media-plattformarna, varmed det bland annat bör ses över hur man kan införa regleringar för att begränsa de beroendeframkallande algoritmerna.

Partistyrelsen delar motionens uppfattning om att sociala mediers påverkan på barn och unga är en viktig fråga att belysa, men anser att arbetet redan pågår och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera de fortsatta politiska prioriteringarna. Därför föreslår partistyrelsen att motionen bör ses som besvarad.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 115 anses besvarad

Svar på A 116

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för att AI ställs under demokratisk kontroll samt att partiet ska driva på för inrättandet av en statlig AI-tjänst, med syftet att tjäna samhällets gemensamma behov. Motionen föreslår också att Vänsterpartiet ska verka för en reglering av privata AI-aktörer.

AI har stor potential att förenkla och effektivisera våra liv. Just därför är det också viktigt att den regleras, så att den inte används på ett riskabelt, integritetskränkande eller repressivt sätt.

Vänsterpartiet vill ta vara på den nya tekniken samtidigt som vi balanserar de utmaningar som följer med den. Som ett led i detta arbete har partiet nyligen tillsatt en AI-arbetsgrupp, bestående av ett antal riksdagsledamöter, EU-parlamentariker och tjänstemän från både riksdagskansliet och partiets Brysselkontor. Arbetsgruppens syfte är dels att fördjupa sina kunskaper i frågor om AI, dels ta fram ny politik på området.

Partistyrelsen framhåller att det idag finns ett pågående arbete med att utveckla partiets AI-politik och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 116 avslås

Svar på A 117

Motion A 117 föreslår att Vänsterpartiet i riksdagen verkar för lagstiftning som ålägger bankerna att tillhandahålla digitala inloggningslösningar (s.k. Ställföreträdar-ID/Proffs-ID) för gode män och förvaltare, i likhet med de system som finns för företag. Att Vänsterpartiet verkar för en nationell standard för digital informationsdelning mellan banker och Överförmyndarnämnder. Att Vänsterpartiet driver frågan att tillgång till fungerande digitala verktyg ska ses som en rättighetsfråga för huvudmannen, för att garantera snabb och säker hantering av dennes medel.

I takt med den ökade digitaliseringen ser vi ett digitalt utanförskap. Att inte kunna använda digitala tjänster gör att man riskerar att få sämre och långsammare service av de myndigheter man måste ha kontakt med. Ett exempel är e-legitimation. En av orsakerna till digitalt utanförskap handlar om människor som inte kan, vill eller vågar använda e-legitimation. Det innefattar människor som är i förvaltarskap, dvs. har en god man, och av dem är det flera som inte får skaffa en e-legitimation p.g.a. exempelvis intellektuell funktionsnedsättning. För en god man blir det omöjligt att använda digitala tjänster hos t.ex. Försäkringskassan och 1177 Vårdguiden om inte den person hen är god man för kan skaffa e-legitimation. Tillvaron blir mycket krångligare när alla intyg och ansökningar måste skickas med posten. Kontakterna med vården och t.ex. ombokningar av läkartider kan inte göras digitalt utan måste göras via telefon eller med post. Det som för de flesta människor bara är några knapptryck blir en långsam och tidskrävande process för de gode män som ska sköta uppdraget.

Därför har Vänsterpartiet som motionen föreslår redan skrivit flera riksdagsmotioner om att vi vill utreda möjligheten för gode män att använda e-legitimation för de personer de har förvaltarskap för. Konsekvenserna av motionens övriga förslag skulle behöva utredas innan Vänsterpartiet ställer sig bakom dem. Partistyrelsen ser därför inget behov av ytterligare politikutveckling.

Partistyrelsen föreslår

att anse motion A 117 att-sats 1 besvarad

att avslå motion A 117 att-sats 2 och 3

Svar på A 118

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska verka för en lagstadgad rätt till personlig, fysisk och mänsklig vägledning vid alla offentliga e-tjänster.

Vänsterpartiets uppfattning är att digitalisering ska vara ett stöd och en möjlighet, inte ett krav för att kunna delta i samhället. Vi har uppmärksammat att utöver den faktiska tillgången och möjligheten att ansluta sig till internet via bredband, så finns det också stora skillnader mellan människors kunskap att använda tekniken för att kunna sköta till exempel bank- eller myndighetskontakter digitalt. Vänsterpartiet har därför i riksdagen bl.a. motionerat om att regeringen bör återkomma med förslag om hur behovet av en god digital kompetens hos befolkningen ska tillgodoses. Vår politik utvecklas i riksdagsmotionen 2025/26:2370 Fungerande postservice, bredband och telefoni i hela landet.

Vänsterpartiet betonar även särskilt vikten av offentlig service nära medborgarna och vill motverka centralisering samt nedstängning av lokala servicepunkter. Vi har därför kritiserat regeringens budgetneddragningar på Statens servicecenters förvaltningsanslag och vill se ytterligare servicepunkter i anslutning till servicekontoren. Våra förslag utvecklas i riksdagsmotionen 2025/26:2817 En aktiv industri- och landsbygdspolitik. Mot bakgrund av detta bedömer partistyrelsen även att frågan om myndigheters tillgänglighet i första hand inte är en lagstiftningsfråga, utan mer av en resursfråga.

Partistyrelsen framhåller därmed att partiet redan har en väl förankrad politik på området och att det är upp till den nya partistyrelsen att hantera eventuella nya politiska prioriteringar i frågan.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 118 avslås

Svar på A 119

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en analys av hur självidentifikation påverkar på olika områden inför kommande lagändringar, att principen om "biologiskt kön" ska vara vägledande vid placeringar inom kriminalvården och vid tillgång till skyddade boenden, att kommunalt finansierad verksamhet för barn ska fokusera på barnrättsperspektivet och vara strikt fri från sexualiserade uttryck samt att inför principen om "Tredje rummet" vid nybyggnation av simhallar, omklädningsrum, toaletter, fängelser, etc.

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. I partiprogrammet stadgas att vi vill se en könstillhörighetslag som baseras på självbestämmande och att det ska införas ett tredje juridiskt kön. Alla människor har rätt att få sin könsidentitet respekterad och erkänd. Det är en fråga om både rättvisa och psykiskt välbefinnande samt en mänsklig rättighet.

Könsuppdelad statistik är en förutsättning för att bedriva ett systematiskt jämställdhetsarbete och ett viktigt verktyg för att synliggöra strukturella skillnader, ojämlikheter och mönster mellan kvinnor och män i samhället. Även om det skulle införas ett tredje kön och/eller könsneutrala personnummer, som Vänsterpartiet driver, är det

angeläget att det fortsatt finns metoder för att ta fram könsuppdelad statistik, både för män, kvinnor och det tredje könet.

Vänsterpartiet står bakom de ändringar som gjorts i könstillhörighetslagen, som bl.a. innebär att det ska vara möjligt att byta juridiskt kön utan att exempelvis tvångssteriliseras. Partistyrelsen förstår inte vilka kommande lagändringar som avses i motionen och ser mot bakgrund av det inte behov av att det genomförs någon djupgående konsekvensanalys så som det föreslås i motionen. Partistyrelsen kan dock konstatera att det finns en utbredd hatretorik mot transpersoner, inte minst från högerhåll, där transpersoner används som slagträ i den politiska debatten. Transpersoner är utsatta för omfattande hat, hot och våld som det är i dagens samhälle, högerens retorik och spridandet av den är direkt livsfarlig för transpersoner och personer med normbrytande könsuttryck. Partistyrelsen vill därför tydligt markera att Vänsterpartiet inte är ett parti som tolererar något uttryck för hat, hot eller fobier mot transpersoner. Samhället behöver bli bättre på att möta och inkludera transpersoner. Det är därför vi bl.a. vill ställa hårdare krav inom vården och i skolan när det gäller bemötande och inkludering samt stärka arbetet mot hatbrott.

Vänsterpartiet står även bakom den rättsordning vi har om att de personer som begår brott åtalas och döms i domstol om det är bevisat att de är skyldiga. Sett till hela befolkningen i Sverige är det relativt få individer som begår brott. De flesta gör det inte. Böter är den absolut vanligaste påföljden vid brott. Förhållandevis få döms till fängelse. För dem som döms till fängelse ansvarar Kriminalvården. Partistyrelsen har förtroende för att Kriminalvården agerar på ett sådant sätt att alla intagna är säkra och inte utsätter andra eller själv utsätts för våld eller dylikt oaktat vilken anstalt det gäller.

Partistyrelsen anser att det måste vara upp till den kvinnojour, brottsofferjour eller den kommun som driver ett skyddat boende att bedöma och ta beslut om vem de tar emot. Partistyrelsen har svårt att tolka vad som avses med att kommunalt finansierad verksamhet ska vara strikt fri från sexualiserade uttryck och vad det är för problematik som motionen tar sikte på.

Vänsterpartiet tycker att det är bra med tillgång till könsneutrala toaletter, omklädningsrum och så vidare i såväl skolor som badhus och i andra lokaler. Inte minst för att minska utsattheten för exempelvis dem som varken identifierar sig som man eller kvinna. I många kommuner installeras könsneutrala omklädningsrum, så kallade flexrum, i nya anläggningar och vid renovering av gamla anläggningar. Partistyrelsen ser positivt på denna utveckling, men tror det finns bättre sätt att stärka detta arbete än att införa en princip så som det anförs i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 119 avslås

Svar på A 120

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för en lagändring som innebär att den som rekryterat en icke straffbar individ att begå brott själv ska bli åtalsskyldig för brottet.

I brottsbalkens kapitel 16 finns bestämmelser om brott mot allmän ordning. Den aktuella bestämmelsen, 16 kap 5a§ Brottsbalken, straffbelägger handlingar som innebär att en person under 18 år involveras i brottslighet. Att bestämmelsen är placerad just i kapitel 16 beror på att skyddsintresset för straffbestämmelsen primärt sägs vara samhällets intresse att unga inte dras in i kriminalitet snarare än den ungas intresse att inte bli involverad i kriminalitet. Personer som anstiftar eller på andra sätt medverkar till att andra begår brott kan åtalas för det brottet i enlighet med dagens medverkansregler i brottsbalkens 23 kapitel.

Grov brottslighet som gängkriminalitet och våldsbejakande extremism ska bekämpas. När samhällets orättvisor och klassklyftorna ökar skapas en mer gynnsam grogrund för grov kriminalitet, särskilt i de fattigaste områdena. Valfärden och de skyddsnet som ska finnas runt barn som ligger i riskzonen för att hamna i gängens klor har monterats ned. Det har gjort att en organiserad brottslighet med löften om snabba pengar kunnat växa fram och slå rot. Många ungdomar som inte ser någon väg framåt genom studier och arbete lockas av möjligheten att tjäna pengar och vinna anseende genom brott. Resultatet av den utvecklingen ser vi nu. Det är ett svek och ett samhällsmisslyckande. För att knäcka gängkriminaliteten krävs insatser från hela samhället. Vissa straff kan behöva höjas, men mycket mer fokus måste riktas mot att förhindra rekryteringen av nya barn till gängkriminalitet. En stark, gemensamt finansierad och jämlik välfärd med en väl fungerande skola, fritidsverksamhet, sjukvård, socialtjänst, låg arbetslöshet och ett starkt socialt försäkringssystem är det bästa sättet att minimera rekryteringen till kriminella gäng (se exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige). Vänsterpartiet har även lagt flera andra konkreta förslag som rör polisens arbetsmetoder, sluta skjut-projekt, trygghetszoner och att inrätta en nationell avhopparverksamhet för att nämna några (se exempelvis riksdagsmotion 2024/25:1904 Åtgärder mot organiserad brottslighet).

De kriminella gängerna rekryterar dock inte barn och unga för att utföra våldsbrott, utan det blir allt vanligare att unga rekryteras för att själva rekrytera andra jämnåriga eller yngre barn till att utföra våldsbrott. Studier från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att det framförallt är tonåringar som värvar yngre barn till de kriminella nätverken och utnyttjar dem som sin egen arbetskraft, inte minst inom narkotikahandeln. Det kan gå snabbt att rekrytera ett barn till ett kriminellt nätverk, ibland tar mindre än en dag. Gängen finns där barnen finns, i skolan, i centrum och på sociala medier. Partistyrelsen anser att det är mycket angeläget att få stopp på rekryteringen av barn. Problemet är dock i första hand inte att det inte finns tillräckligt med lagstiftning för att döma dessa personer utan att det är svårt att hitta och lagföra de personer som befinner sig högre upp i hierarkin i de kriminella gängerna och styr verksamheten.

Partistyrelsen anser att dagens lagstiftning är tillräcklig och att det i stället för ytterligare kriminalisering snarare behövs åtgärder för att stärka polisens möjligheter att utreda och lagföra gängkriminella vuxna samt en väl fungerande välfärd för att minska barns utsatthet att bli rekryterade till kriminella gäng.

Partistyrelsen föreslår

Att motion A 120 avslås

Svar på A 121

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för ett omedelbart stopp av utbyggnaden av statliga barnfängelser till förmån för evidensbaserade behandlingshem, att en nationell satsning görs för att återinföra och skala upp den så kallade Prokrami-modellen, samt att levd erfarenhet hos personal och terapeuter ska värderas som en formell kompetens inom missbruksvården och kriminalvården.

Vänsterpartiet delar motionens uppfattning att barn och unga i kriminalitet eller missbruk i första hand behöver vård, stöd och rehabilitering, inte repressiva åtgärder. Partiet har varit starkt kritiskt till regeringens förslag att sätta barn från 13 års ålder i fängelse och har i stället lyft behovet av stärkt förebyggande arbete och en fungerande vårdkedja med stöd, behandling och sociala insatser. Barnkonventionens princip om barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som rör barn och unga.

Partistyrelsen anser därför att motionens första att-sats ligger i linje med Vänsterpartiets redan förda politik och arbete.

När det gäller motionens förslag om att nationellt införa och skala upp en specifik behandlingsmodell, samt att formellt likställa levd erfarenhet med andra former av yrkeskompetens, delar partistyrelsen uppfattningen att missbruksvården behöver stärkas och att olika kompetenser, inklusive erfarenhetsbaserad kunskap, kan utgöra ett värdefullt komplement. Samtidigt ska vård och behandling inom missbruksvård och kriminalvård vila på vetenskap och beprövad erfarenhet, och utvecklingen av vårdens metoder bör ske genom professionella bedömningar, forskning och utvärdering, snarare än genom politiska ställningstaganden för enskilda modeller eller specifika kompetensdefinitioner.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens första att-sats bör anses besvarad och att den andra och tredje att-satsen bör avslås.

Partistyrelsen föreslår

att första att-satsen i motion A 121 anses besvarad

att andra och tredje att-satsen i motion A 121 avslås

Svar på A 122

Motion A 122 vill Vänsterpartiet ska verka för att svenska teckenspråket ska omfattas av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

I dag beräknas antalet teckenspråksanvändare i Sverige till ungefär 30 000. För många är teckenspråk deras förstaspråk och svenska deras andraspråk. Det var först år 1981, efter lång kamp från dövrörelsen, som Sverige som första landet i världen gav teckenspråket status som ett erkänt språk. Innan dess var det till exempel inte tillåtet att använda teckenspråk inom skolväsendet. I språklagen jämställs det svenska teckenspråket med de nationella minoritetsspråken, men i praktiken är skyddet olika. De nationella

minoritetsspråken har ett mer långtgående skydd i lagen om minoriteter och minoritetsspråken, bland annat vad det gäller språkliga rättigheter inom barn- och äldreomsorgen.

Vänsterpartiet har i riksdagsmotion 2025/26:2786 En politik för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken föreslagit att det svenska teckenspråket ska erkännas som ett nationellt minoritetsspråk. I riksdagsmotion 2024/25:1932 Språk och litteratur kan man också läsa om fler förslag kopplade till teckenspråk.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 122 anses besvarad

Svar på A 123

I motionen föreslås att Vänsterpartiet på ska stärka Sametingets makt avseende markanvändning och naturessurser i Sápmi i syfte att samers rättigheter som urfolk följs samtidigt som staten inte ska kunna göra satsningar som hotar den samiska befolkningen.

Vänsterpartiet har under lång tid drivit frågor i syfte att stärka samers rättigheter, inflytande och livsvillkor. Vi har exempelvis motionerat regelbundet till riksdagen sedan 1991 om en ratificering av ILO:s (International Labour Organization) konvention nr 169 om urfolk och stamfolk. Vi har även länge lagt förslag till riksdagen om att Sverige ska implementera FN:s urfolksdeklaration, att sametingets roll ska stärkas och det samiska självstyret utökas samt flera andra förslag som syftar till att förbättra levnadsvillkoren för den samiska urbefolkningen (Se exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2787 En politik för urfolket samer).

Sverige erkände samerna som urfolk 1977. Enligt folkrätten har urfolk särskilda rättigheter utöver de rättigheter som följer av ställningen som nationell minoritet. Det handlar om rätt till självbestämmande och rätt till de landområden de traditionellt bebor.

ILO:s (International Labour Organization) konvention nr 169 om urfolk och stamfolk innehåller ett antal bestämmelser och åtaganden till skydd för urfolk. Ett grundläggande krav enligt konventionen är att urfolk till fullo ska åtnjuta mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Det måste vidtas åtgärder mot diskriminering samt utformas särskilda insatser som främjar de berörda folkens sociala och ekonomiska rättigheter och som skyddar deras andliga och kulturella värden. Detta innebär bl.a. att det måste vidtas konkreta åtgärder för att skydda samers land, vatten, kultur och miljö. ILO 169 skapar inga nya markrättigheter men ställer krav på att de markrättigheter som finns ska erkännas och respekteras samt att samernas renskötselrätt respekteras på motsvarande sätt som andra markrättigheter i Sverige.

FN:s generalförsamling antog 2007 en urfolksdeklaration. Detta kan ses som en historisk milstolpe i kampen för erkännandet av urfolkens mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Urfolksdeklarationen anger en miniminivå för hur urfolksfrågorna bör behandlas i de olika länderna, även om deklarationen inte är juridiskt bindande. Deklarationens

tyngdpunkt ligger på rätten till självbestämmande och innehåller även skrivningar gällande urfolkens rätt att äga, bruka och kontrollera land, territorier och naturresurser. Rätten till självbestämmande så som den uttrycks i deklARATIONEN innefattar det samiska folkets rätt att fritt avgöra sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling samt kontrollera och besluta över sina egna naturresurser. Sverige har ännu inte implementerat urfolksdeklARATIONEN. Vänsterpartiet anser att de åtgärder och förändringar som berör samerna i möjligaste mån ska beslutas av samernas egna organisationer i urfolksdeklARATIONENS anda i väntan på att Sverige implementerar den.

För Vänsterpartiet är det således självklart att såväl Sametinget som de samer som berörs ska ha större inflytande i frågor som rör exempelvis land och vatten, bl.a. vid exploateringar. Det är dock inte bara gruvindustrin och den påverkan den innebär för natur och renskötsel som är problematisk. I dag saknas en helhetssyn över den samlade effekt som intrång i form av exempelvis skogsavverkningar och byggande av broar, vägar, vindkraftsparker och industrier orsakar i renbetesområden. Det finns därför ett stort behov av att koordinera olika politikområden både för att det ska kunna tas välvägdade beslut och för att samernas ursprungsrättigheter ska respekteras och intressekonflikter kunna lösas, vilket Vänsterpartiet återkommande lyfter och driver i riksdagen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 123 anses besvarad

Svar på A 124

I motionen föreslås att Sveriges Domstolar tar över huvudansvaret för valberedningsprocessen av nämndemän för att stärka oberoendet från partipolitiska intressen. Att Vänsterpartiet verkar för en nationell genomlysning av hur marknadsmässiga styrmodeller i tingsrätterna påverkar rättssäkerheten och maktbalansen mellan jurister och lekmän. Att lagstiftningen skärps så att det blir omöjligt för politiska partier att villkora ett nämndemannaupdrag med medlemskap eller ekonomiska motprestationer. Att utbildning i bevisvärdering och modern teknik görs obligatorisk och statligt finansierad för alla nämndemän. Att Vänsterpartiet verkar för att nämndemän ges samma tillgång till pausmiljöer, fika och rimlig tidsplanering som juristdomare – rättssäkerhet kräver fysisk och mental uthållighet.

Nämndemän är viktiga för rättstryggheten. Tillsammans med juristdomare sätter de sig in i mål av lika slag och gör sedan självständigt sin bedömning. Tillsammans med juristdomaren och övriga nämndemän avgör de hur rätten ska besluta. Nämndemän dömer i olika typer av mål och ärenden. Vänsterpartiet värnar nämndemannasystemet. Vi anser att det i grunden är bra att nämndemännen representerar Sveriges befolkning och bidrar till insyn i domstolarnas arbete. Det är viktigt med en blandning av juridisk kompetens och representanter för en bredare allmänhet i den dömande verksamheten för att skydda de rättsstatliga principerna. Nämndemän ska inte bedriva politik i domstolarna utan precis som juristdomarna vara objektiva och följa gällande lagstiftning. Vänsterpartiet vill fortsatt ha kvar ett system med nämndemän men anser att det behöver ses över. Vänsterpartiet har

därför motionerat i riksdagen om att utbildningen och introduktionen till uppdraget bör förbättras samt att rekryteringen breddas så att nämndemän i högre grad än i dag utses även utanför de politiska partierna. En nämndeman bör fortsatt utses för en mandatperiod och inte för ett enskilt mål. Vänsterpartiet driver även att nivån på ersättningen ses över och utbildningen bli enhetlig och kontinuerlig över hela landet (riksdagsmotion 2025/26:2788 Rättsväsendet).

Mot bakgrund av vad som ovan anförs så tycker partistyrelsen inte att det skulle vara en bra förändring att Sveriges Domstolar tar över huvudansvaret för valberedningsprocessen av nämndemän för att stärka oberoendet från partipolitiska intressen. Partistyrelsen bedömer inte att det finns behov av en nationell genomlysning av hur marknadsmässiga styrmodeller i tingsrätten påverkar rättssäkerheten och maktbalansen mellan jurister och lekmän. Vänsterpartiet driver redan på för att utbildningen ska förbättras, exakt hur den ska utformas och vad den ska innehålla är Sveriges Domstolar bättre att avgöra än Vänsterpartiet. Det är frivilligt om man vill vara medlem i Vänsterpartiet och ta uppdrag för partiet. Väljer man att ta ett uppdrag för partiet, oavsett om det är som nämndeman eller till exempel ledamot i kommunfullmäktige, så är en förutsättning att man betalar partiskatt i enlighet med vad som föreskrivs i stadgarna. Förutsättningarna är tydliga på den punkten och partistyrelsen ser inte skäl att göra någon förändring av det. Vidare anser partistyrelsen att Vänsterpartiet varken kan eller bör styra hur tillgången till fika m.m. ser ut för nämndemän när de tjänstgör i domstol.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 124 avslås

Svar på A 125 och A 126

I motionerna föreslås att Vänsterpartiet ska utreda möjligheten för väljare att genom namninsamlingar eller liknande kräva nyval eller avsättning av förtroendevalda som missbrukat respektive grovt missbrukat sitt förtroende samt att Vänsterpartiet internt i sina egna stadgar inför tydligare regler för hur medlemmar kan avsätta företrädare som inte följer partiets ideologiska grund eller etiska riktlinjer, utan att riskera repressalier.

Partistyrelsen anser att nuvarande system som vi har idag i Sverige med representativ demokrati och allmänna val var fjärde år är bra och ser inte hur demokratin skulle stärkas om det infördes en möjlighet för allmänheten att genom exempelvis namnlistor kunna avsätta politiker löpande under mandatperioden eller kalla till nyval. Det skulle snarare bli ryckigt, oförutsägbart och godtyckligt. Vad som bedöms vara ett missbrukade av ett förtroende, brytande av etiska principer m.m. skiljer sig sannolikt åt beroende på vem som tillfrågas. Naturligtvis borde partier stå för sina löften och värderingar, men även när de levererar den politik de gick till val på så skiljer sig sannolikt åsikterna bland medborgarna kraftigt åt huruvida de missbrukat eller lever upp till sitt förtroende. Partistyrelsen anser också att de regler som redan finns idag för hur exempelvis ministrar kan avsättas genom misstroendeförklaringar eller hur nyval kan utlysas, är tillräckliga.

Vad det gäller partimedlemmar i Vänsterpartiet finns regler i stadgarna för när en medlem exempelvis kan suspenderas eller uteslutas och vilken instans som fattar dessa beslut och hur. Av stadgarna framgår att medlem som uppträder mot partiets program, bryter mot stadgarna, tillhör konkurrerande politiskt parti eller på annat sätt allvarligt skadar partiet kan uteslutas. Vidare kan en medlem som uppträder på ett sätt som bedöms skada partiet kan suspenderas från partiets verksamhet under en begränsad tid. Beslut om tidsbegränsad suspension fattas av distriktsstyrelsen efter samråd med partisekreterare. Beslut om uteslutning fattas av partistyrelsen efter det att berörd medlem och dennes partiförening och distrikt getts möjlighet att yttra sig. Partistyrelsen ser inte lätt på suspensioner och uteslutningar och anser att det skulle vara direkt olämpligt om medlemmar gavs möjlighet att suspendera eller avsätta andra medlemmar som innehar olika uppdrag på de grunder som anges i motionen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 125 och A 126 avslås

Svar på A 127

I motionen föreslås att Vänsterpartiet verkar för införandet av en "Systemfelsparagraf": Om upprepade allvarliga missförhållanden (Lex Sarah) sker inom en verksamhet, ska ansvarsfrågan per automatik lyftas till politisk nivå (nämnd/styrelse) för att förhindra att strukturella problem hanteras som personalärenden. Att Vänsterpartiet verkar för en skärpning i kommunallagen eller föreskrifter som innebär att en nämnd som delegerar myndighetsutövning (t.ex. inom SoL/LVU) åläggs ett lagstadgat krav på aktiv återrapportering och kvalitetsuppföljning. Det ska inte vara möjligt att delegera "i blindo". Att Vänsterpartiet lokalt och nationellt verkar för att obligatorisk, fördjupad utbildning i arbetsmiljö- och verksamhetsansvar införs för alla nämndemän och förtroendevalda, för att säkerställa kompetens kring var ansvarsgränserna går.

Den generellt försämrade arbetsmiljön, nedskärningar och med det ökad stress inom den offentliga sektorn har lett till en press på offentliganställda som i sin tur skapar en stor utsatthet och grogrund för våld, hot och trakasserier. För att minska offentliganställdas utsatthet behövs en rad åtgärder inom arbetsmiljöområdet och tillräckliga budgetsatsningar. Vänsterpartiet har i riksdagen återkommande motionerat om olika åtgärder för att åstadkomma en bättre arbetsmiljö samt tillskjutit medel till välfärden (läs exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige samt riksdagsmotion 2025/26:2371 Arbetsmiljö och arbetstid).

I början av 2025 presenterade regeringen sitt förslag till ny socialtjänstlag genom proposition 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vänsterpartiet står bakom den nya socialtjänstlagen och menar att den kan utveckla socialtjänstens arbete i rätt riktning, framför allt genom ett större fokus på förebyggande arbete, tidigare insatser och att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. När propositionen hanterades i riksdagen så lyfte Vänsterpartiet en rad områden som skulle kunna förbättras ytterligare

för att den nya lagen skulle kunna uppfylla de högt ställda förhoppningar som funnits på den.

Vänsterpartiet lyfte i likhet med Akademikerförbundet SSR och Vision att den nuvarande beslutsordningen och professionens roll i relation till socialnämnderna behöver ses över. Professionens roll är avgörande för att förslaget i den nya socialtjänstlagen om vetenskap och beprövad erfarenhet ska kunna genomföras. En grundläggande förutsättning för förslaget är att beslut i individärenden fattas av personer med kompetens att bedöma behovet och konsekvenserna av besluten. Den nu gällande organiseringen kan anses hindra en önskvärd professionalisering av socialtjänsten och kan därmed vara ett hinder för en utveckling där besluten grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet. En översyn av professionens roll skulle också kunna leda till att frigöra politikernas tid till att planera, styra och följa upp verksamheten och låta professionen fatta individbeslut utifrån bästa tillgängliga kunskap. Socialtjänstens utmaningar har förändrats sedan socionomutbildningen sågs över senast. Vid en översyn av professionens roll och den nuvarande beslutsordningen bör också kompetensfrågan ses över. Chefer och socialsekreterare ska ha rätt kompetens och förutsättningar för att kunna fatta självständiga beslut. Läs mer i riksdagsmotion 2024/25:3337 med anledning av prop. 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Partistyrelsen kan konstatera att Vänsterpartiet på flera områden arbetar för att förbättra arbetsmiljön, öka resurserna till välfärden och skapa bättre förutsättningar för socialtjänsten och andra offentliga verksamheter. Den nya socialtjänstlagen började att gälla 1 juli 2025. I likhet med vad vi lyfte i samband med riksdagsbehandlingen så behöver den nya lagstiftningen följas upp och uppföljningarna utvärderas. Eftersom lagen varit i kraft i mindre än ett år anser inte partistyrelsen att det är aktuellt med ändringar i den eller andra åtgärder utöver resurstillskott m.m. som vi redan driver.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 127 avslås

Svar på A 128

I motionen föreslås en rad åtgärder som ämnar att stärka barns rättigheter i skolan, med särskilt fokus på elever med NPF-diagnoser. Motionen lyfter viktiga problem med bristande resurser och anpassningar, ohållbar arbetsmiljö och överträdelser av Barnkonventionen. Partistyrelsen delar uppfattningen att dessa frågor är allvarliga och att elevernas rättigheter måste respekteras.

Motionens förslag är dock långtgående och innehåller flera förslag som inte är önskvärda att genomföra, och som går utöver vad partistyrelsen bedömer som möjliga att genomföra genom lagstiftning eller partipolitisk styrning. Förslagen om personligt skadeståndsansvar för förtroendevalda och huvudmän, juridiskt bindande barnkonsekvensanalyser med möjlighet att ogiltigförklara budgetbeslut, samt obligatoriska modulbaserade

självkännedomskurser i skolans elevhälsa bedöms inte vara realistiska eller önskvärda att införa på nationell nivå inom ramen för kommunalt självstyre och gällande lagstiftning. Även förslaget om kvartalsvisa "verksamhetsdagar" för förtroendevalda är svårt att genomföra praktiskt och riskerar att bli symboliskt snarare än verksamhetsförbättrande.

Partistyrelsen delar motionens grundläggande ambition om att stärka elevernas rättigheter och förbättra anpassningarna för NPF-elever. Vänsterpartiet driver redan i riksdagen och kommunalt frågor om fler specialpedagoger, stärkt elevhälsa, förbättrade stödinsatser och resurstilldelning, samt en mer rättssäker skola där barnets bästa prioriteras. Dessa åtgärder är enligt partistyrelsen en mer effektiv väg för att förebygga utanförskap och stärka barnens självbild.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 128 avslås

Svar på A 129

I motionen föreslås att barnkonsekvensanalyser ska göras juridiskt bindande vid alla budgetbeslut på kommunal, regional och nationell nivå, samt att statliga medel ska prioriteras till tidiga insatser och rehabilitering enligt den så kallade Prokrami-modellen i stället för utbyggnad av ungdomsfängelser.

Vänsterpartiet delar motionens grundläggande uppfattning att barnets bästa ska stå i centrum för politiska beslut och att skolan ska vara en trygg och inkluderande miljö för alla barn. Barnkonventionen är svensk lag och ska vara vägledande i beslut som rör barn och unga. Partiet verkar för att stärka elevhälsan, öka resurserna till skolan och säkerställa att barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och andra stödbehov får rätt stöd i tid. Vänsterpartiet har också betonat vikten av tidiga insatser och förebyggande arbete för att motverka social utsatthet och kriminalitet.

Samtidigt är barnkonsekvensanalyser redan ett etablerat verktyg i många offentliga verksamheter. Det är viktigt att politiska beslut fattas utifrån en helhetsbedömning av vad som är den bästa möjliga lösningen för barnet eller grupper av barn, tillsammans med andra relevanta faktorer. Att göra barnkonsekvensanalyser juridiskt bindande i den form motionen föreslår väcker komplexa frågor om ansvarsfördelning, rättstillämpning och den demokratiska beslutsprocessen, och partistyrelsen bedömer att motionens förslag inte är tillräckligt konkret för att kunna ligga till grund för ett sådant ställningstagande.

När det gäller förslaget om att nationellt prioritera en specifik behandlingsmodell delar partistyrelsen uppfattningen att tidiga insatser, behandling och rehabilitering är avgörande. Samtidigt ska utvecklingen av vård- och behandlingsmetoder vila på vetenskap och beprövad erfarenhet och avgöras genom professionella och verksamhetsmässiga bedömningar, inte genom politiska beslut om enskilda modeller.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 129 avslås

Svar på A 130

Motion A 130 föreslår att Barnkonsekvensanalyser (BKA) ska vara ett juridiskt tvingande underlag vid varje budgetbeslut i kommuner och regioner. Att införa en anmälningsplikt (likt Lex Maria, kallad "Lex Alissa") för skolan när de misslyckas med att tillgodose en elevs lagstadgade rätt till utbildning och stöd. Att NPF-kompetens och traumamedveten omsorg (12stegs - självkännedom) ska vara obligatoriskt vid all nyanställning inom skola och socialtjänst.

Tillgänglighet och delaktighet är en rättighetsfråga om att ge alla invånare samma demokratiska rättigheter och möjligheter i samhället. Att göra skolor, arbetsplatser, bostäder, transporter och offentliga lokaler mer tillgängliga skulle öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i utbildning, i arbetslivet och i samhällslivet som helhet.

Bristande tillgänglighet är dessutom en av diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen. Bristande tillgänglighet är när ett barn, elev eller studerande med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en utbildningsanordnare inte genomför s.k. skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Inom vården och socialtjänsten finns lex Sarah som innebär att personalen i vissa verksamheter är skyldiga att rapportera missförhållanden. Det gäller bl.a. inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Även risk för missförhållanden måste rapporteras. Inom skolan finns inte motsvarande lagstiftning. Frågan har utretts för över tio år sedan men ledde aldrig till att något lagförslag lades fram. Vänsterpartiet konstaterar att mer behöver göras och har därför motionerat till riksdagen om behovet av en lag liknande vårdens lex Sarah och lex Maria som innebär en skyldighet för personal i skolan att anmäla missförhållanden i skolan eller risker för det. I övrigt anser partistyrelsen inte att det är politikens roll att säga hur skolan ska arbeta.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 130 att-sats 1 och 2 anses besvarad

att motion A 130 att-sats 3 avslås

A 131, A 133, A 136, A 137, A 138

I motion A 131 föreslås att det tas fram en tydlig modell för "Skattecronans väg", där kommunen årligen måste redovisa exakt hur stor andel av varje investerad krona som når den faktiska brukaren (eleven/patienten) kontra hur mycket som försvinner i

administration och mellanhänder samt att Vänsterpartiet verkar för inrättandet av en "Medborgarrevison" – en oberoende kommitté bestående av slumpmässigt utvalda medborgare (likt en jury) som får insyns rätt i större kommunala projekt och upphandlingar.

I motion A 133 föreslås att det ska införas en nationell spärr (karens) i syfte att stoppa möjligheten att återanställa utköpta chefer och politiker som konsulter inom samma välfärdsområde, att Vänsterpartiet ska driva krav på att alla offentliga verksamheter ska implementera IMM:s kod mot korruption och jäv samt att "följa pengarna"-principen ska gälla genom öppen digital redovisning för att motverka vänskapskorruption.

I motion A 136 föreslås att Vänsterpartiet driver kravet på att alla kommunala nämnder ska genomgå obligatorisk utbildning i antikorrup tion, jäv och etiska riktlinjer enligt IMM:s standard samt att ett nationellt skydd för visselblåsare inom politiska organisationer stärks, så att medlemmar kan flagga för jäv och oegentligheter utan att riskera sin politiska framtid eller uteslutning.

I motion A 137 föreslås att kommunen/regionen omedelbart implementerar Institutet mot mutors kod om gåvor och andra förmåner som tvingande regelverk för alla förtroendevalda och tjänstemän. Vidare föreslås att "följ pengarna"-principen alltid ska gälla och att alla transaktioner över ett visst basbelopp inom kommunala bolag och förvaltningar ska redovisas öppet för allmänheten samt att en oberoende granskningsfunktion inrättas med mandat att utreda misstänkt jäv och korruption utanför den ordinarie förvaltningsstrukturen.

I motion A 138 föreslås att Vänsterpartiet verkar för utvecklandet av en nationell standard för "Öppen Data" där kommuner och regioner åläggs att redovisa ekonomiska nyckeltal och beslut i ett format som är direkt tillgängligt för medborgarna digitalt.

Korruption, lobbying och svängdörrar mellan näringslivet och politiken är ett stort hot mot människors förtroende för det demokratiska systemet. Inte minst gäller det risker förknippat med att statsråd och höga tjänstemän har nära kopplingar till bolag som är direkt beroende av politiska beslut. När beslutsfattare missbrukar sin position för egen vinning sätts demokrati och allmänintresse åt sidan. Även själva vetskapen om att korruption förekommer är skadlig för samhället eftersom det försvagar den livsviktiga tilliten mellan människor och förtroendet för viktiga samhällsinstitutioner.

Utmaningar kring otillåten påverkan och korruption förekommer på alla nivåer i samhället. Sverige har en stor offentlig sektor som sedan 1990-talet i allt större utsträckning privatiserats och fått ökade marknadsinslag, vilket ökar risken för korruption. Denna utveckling har bl.a. lett till minskad insyn, problem med jäv, sidbyten av politiker, konsulter och företrädare för näringslivet, utförsäljningar till underpris och kritiserade upphandlingar.

Utbytet av personer på högre tjänster mellan det offentliga och näringslivet kan vara positivt men utbytet kan också leda till intressekonflikter. Frågan om behovet av en reglering om övergångar har tidigare uppmärksammats av bl.a. Europarådets organ för korruptionsbevakning (Greco). Efter en granskning rekommenderade Greco att Sverige

skulle införa riktlinjer för att undvika intressekonflikter vid offentliga tjänstemäns övergång till den privata sektorn.

Karensnämnden infördes 2018 för att komma till rätta med svängdörrarna mellan politiken och näringslivet. Enligt lagen (2018:676) om restriktioner vid statsråds och statssekreterares övergång till annan än statlig verksamhet, får övergångsrestriktioner meddelas i form av karens eller s.k. ämnesrestriktion upp till tolv månader efter avslutat uppdrag eller anställning. Någon sanktionsmöjlighet infördes dock inte, eftersom regleringen i sig bedömdes ha en tillräckligt preventiv verkan. Vänsterpartiet har föreslagit att regeringen ska tillsätta en ny utredning i syfte att strama upp tillsynen vid övergångar mellan politiken och näringslivet. Även den offentliga sektorn bör omfattas av regleringen (Riksdagsmotion 2023/24:440 Demokrati, integritet och transparens).

Partistyrelsen anser att dagens bestämmelser i brottsbalken om mutor och bestickning är tillräcklig och att det bör vara upp till kommuner och regioner att själva besluta vilka verktyg de använder i sitt interna arbete för att motverka otillbörliga gåvor m.m. för tjänstemän och förtroendevalda. Samma sak gäller även arbetet mot korruption, jäv, mutor och bestickning inom den offentliga förvaltningen i stort, oavsett om det gäller utbildning eller vilka riktlinjer som ska implementeras. IMM är en näringslivsorganisation och det är inte säkert att deras kod är vad som passar bäst i samtliga offentliga verksamheter, kommuner och regioner. Partistyrelsen ser inte heller behov av att införa ytterligare krav kring hur bolag, regioner och kommuner redovisar sina transaktioner, ekonomiska nyckeltal eller beslut jämfört med de regler som gäller idag. Vidare anser partistyrelsen inte att det varken finns behov av att inrätta en medborgarrevision eller en granskningsfunktion som ska ha mandat att utreda misstänkt jäv och korruption utanför den ordinarie förvaltningsstrukturen. Det finns bestämmelser i såväl kommunallagen som förvaltningslagen som reglerar jävssituationer. Dessutom kan det i sammanhanget påminnas om den kommunala revisionens viktiga funktion som bidrar till en effektiv verksamhet samt till att värna demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet. Vänsterpartiet driver redan att det ska finnas en karens för toppolitiker och höga tjänstemän inom politiken att börja arbeta i näringslivet inom de områden de verkat politiskt samt vice versa. Partistyrelsen anser inte att det finns skäl att införa ytterligare regler som innebär en spärr mot att återanställa utköpta chefer och politiker som konsulter inom samma välfärdsområde införs.

Avslutningsvis så sympatiserar partistyrelsen med att det bör vara högt till tak i organisationer och att medlemmar ska känna att de kan lyfta misstänkta oegentligheter. Partistyrelsen ser dock inte hur det, särskilt med tanke på föreningsfriheten, ska vara möjligt att verka för hur ett nationellt skydd för visseblåsare inom politiska organisationer ska kunna inrättas i syfte att medlemmar kan flagga för jäv och oegentligheter utan att riskera sin politiska framtid eller utslutning. Varje politisk organisation äger själva rätt att utforma sina stadgar och regler.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 131, A 133, A 136, A 137 och A 138 avslås

Svar på A 132

I motionen föreslås att kommunen ska ta fram enkla och lättillgängliga uppdragsbeskrivningar för varje nämnd och politiskt uppdrag, samt att information om vilket lagrum som styr respektive nämnd ska redovisas tydligt i anslutning till nämndernas kontaktuppgifter.

Vänsterpartiet delar uppfattningen att demokratin förutsätter transparens, tydlighet och god tillgång till information. Det ska vara möjligt för medborgare att förstå hur kommunen styrs, vilka politiska organ som fattar beslut och vilka rättigheter och skyldigheter som följer av lagstiftningen. Öppenhet och insyn är grundläggande för att möjliggöra ansvarsutkrävande och stärka förtroendet för det demokratiska systemet.

Samtidigt är kommunernas ansvar, nämndernas uppdrag och tillämplig lagstiftning redan reglerade i kommunallagen, reglementen och andra styrdokument, vilka är offentliga handlingar. Kommuner har också ett ansvar att tillhandahålla information till medborgarna, och formerna för detta arbete utvecklas kontinuerligt. Att införa särskilda krav på ytterligare uppdragsbeskrivningar och redovisningar i den form som motionen föreslår riskerar att skapa parallella informationsstrukturer och ökad administrativ belastning utan att nödvändigtvis leda till ökad faktisk tydlighet eller förbättrad demokratisk insyn.

Partistyrelsen menar att arbetet med att stärka demokratisk transparens och tillgänglighet bör ske inom ramen för kommunernas ordinarie informations- och utvecklingsarbete, snarare än genom införandet av detaljerade och generella krav av det slag motionen föreslår.

Mot denna bakgrund bedömer partistyrelsen att motionens förslag inte bör genomföras.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 132 avslås

Svar på A 134 och A 135

I motion A 134 föreslås dels att det ska införas obligatoriska "verksamhetsdagar" (s.k. fluga på väggen) för alla ledamöter i kommunala nämnder, där de minst en gång per termin följer det dagliga arbetet på golvet. Dels att syftet ska vara att förstå arbetsmiljön och konsekvenserna av budgetbeslut i praktiken, inte att styra det dagliga arbetet.

I motion A 135 föreslås att Vänsterpartiet verkar för skärpt lagstiftning där förtroendevalda kan hållas personligt ansvariga vid systematiska brott mot Arbetsmiljölagen och Barnkonventionen i kommunal verksamhet samt att obligatoriska "verksamhetsdagar" (s.k. fluga på väggen) införs för nämndledamöter, för att säkerställa att beslut fattas baserat på verkligheten och inte bara på pappersprodukter.

Partistyrelsen håller med i sak om att det är viktigt med politiker som har förståelse för och kunskap om de verksamheter som deras beslut berör. Partistyrelsen ser även positivt på att det organiseras verksamhetsbesök och dylikt för ledamöter i kommunala nämnder och

uppmuntrar till det, samtidigt anser partistyrelsen att ansvaret för såväl genomförande som deltagande av sådana besök vilar på nämnderna och dem som innehar ett förtroendeuppdrag. Att ha kunskap om verksamheterna får således förväntas ingå i uppdraget.

För Vänsterpartiet är det grundläggande att ansvariga chefer och politiker tar sitt ansvar för att strukturerna och personalförsörjningen på myndigheterna är välfungerande och bra. En offentlig förvaltning som har tillräckligt med resurser för att göra ett bra jobb är ofta det bästa skyddet mot att fel begås och dålig arbetsmiljö. Det kräver en ekonomisk politik där den gemensamma välfärden inte ständigt skärs ner på. Vänsterpartiet prioriterar återkommande i sina budgetförslag i riksdagen mer resurser till välfärden, se exempelvis riksdagsmotion 2025/26:2792 En ny regering – För ett starkare och tryggare Sverige

Vänsterpartiet värnar både en god arbetsmiljö och att barnkonventionen efterföljs, men eftersom förtroendevalda inte är att anse som arbetsgivare till anställda inom socialtjänsten skulle det exempelvis bli en märklig ordning om de kan hållas personligt ansvarig vid brott mot arbetsmiljölagen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 134 och A 135 avslås

Svar på A 139

I motion A 139 föreslås att transparens ska vara normen: Medborgarna ska enkelt kunna följa "röda tråden" från skattekrona till beslutat resultat.

Offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen. Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt i Sveriges grundlagar, bland annat genom allmänna handlingars offentlighet. Huvudregeln är att allmänna handlingar är offentliga. Rätten att ta del av allmänna handlingar kan dock begränsas genom sekretess. När det kommer till den statliga budgetpolitiken så redovisar regeringen sitt budgetförslag för kommande år i budgetpropositionen. Denna brukar läggas till riksdagen under september. Regeringens budgetförslag behandlas sedan av riksdagen under hösten och beslutas av riksdagen i form av ett betänkande. Efter förslag från regeringen beslutar också riksdagen om mål för de olika utgiftsområdena. Regeringen är sedan skyldig att till nästkommande budgetpropositionen redovisa resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat för utgiftsområdena. Det nuvarande Statskontoret (som sedan den 1:a januari 2026 är en sammanslagning av det gamla Statskontoret och Ekonomistyrningsverket) publicerar också löpande månadsutfall för statens budget.

Partistyrelsen delar dock motionens kritik att transparensen ofta brister i den offentliga förvaltningen. Detta gäller inte minst den statliga budgetprocessen. En grundläggande otydlighet handlar om hur delar av det s.k. reformutrymmet uppstår. Det är också ofta otydligt om olika satsningar är nivåhöjningar eller bara förlängningar av existerande "satsningar". Detta gäller särskilt i fråga om de riktade statsbidragen till kommuner och regioner. Många anslag innehåller ett mycket stort antal anslagsposter. Problemet är att de

olika anslagsposterna inte särredovisas i budgetpropositionen. Fördelningen av beloppet på respektive anslag redovisas först vid slutet av året när regeringen beslutar om regleringsbrev. Detta leder till att det blir svårt för en utomstående att i budgeten se vilka verksamheter anslagen inrymmer och när de olika satsningarna löper ut. De ekonomiska propositionerna skulle också tjäna på att tydligare visa på anslagsutvecklingen bakåt; detta gäller särskilt ändringsbudgetarna. Vänsterpartiet har i budgetmotioner och inom ramen för offentliga utredningar (senast i vår reservation på utredningen Från överskottsmål till balansmål, SOU 2024:76) lagt förslag på ökad transparens i den statliga budgetprocessen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 139 anses besvarad

Svar på A 140

I motionen föreslås att Vänsterpartiet alltid ska avsätta minst en procent av Sveriges BNI till internationellt bistånd i våra förslag till statsbudget, att partistyrelsen ska säkerställa att Vänsterpartiet prioriterar att en procent av Sveriges BNI ska avsättas till internationellt bistånd i eventuella kommande budgetförhandlingar samt att Vänsterpartiet aktivt ska söka samarbete med andra partier, Sverigedemokraterna undantagna, som värnar enprocentsmålet för att återupprätta det som nationell princip.

Precis som motionen beskriver har Sverige sedan slutet av 60-talet haft ett mål om att en procent av BNI (bruttonationalinkomsten) ska avsättas till internationellt bistånd. Enprocentsmålet har varit väl etablerat i svensk politik och det har tidigare funnits en bred politisk enighet om detta. Målet övergavs 2022 i regeringen Kristerssons första statsbudget för nuvarande mandatperiod. I ett första steg frös regeringen biståndet över en treårsperiod och i budgeten för 2026 sänkte man det ytterligare. Prognosen är att Sverige 2028 kommer att hamna under FN:s åtagande om att höginkomstländer ska bidra med minst 0,7 procent av BNI i bistånd.

Vänsterpartiet står bakom enprocentsmålet. Sverige ska avsätta minst en procent av BNI till internationellt bistånd och vi vill se en återgång till detta snarast möjligt. Att sänka biståndet i en tid när kriser i världen överlappar varandra och när människor kämpar för sin överlevnad är ett hårt mot de människor som har det allra svårast. När Trumpadministrationen slaktar biståndet får det stora konsekvenser för världens fattiga är det särskilt viktigt att resten av världen tar ansvar. Vi har under mandatperioden arbetat aktivt för att få andra partier att stå fast vid enprocentsmålet.

Kristerssonregeringen har på mycket kort tid lyckats montera ner svenskt bistånd. Både genom att sänka biståndsbudgeten och genom att urholka det i och med sin nya reformagenda för bistånd. Därför är det partistyrelsens uppfattning att biståndet måste återställas under en mandatperiod. Det är helt enkelt varken trovärdigt eller praktiskt möjligt att göra det från ett år till ett annat. Om biståndet skulle uppgå till en procent av BNI 2026 hade det inneburit en offentligfinansiell kostnad på 18,3 miljarder kronor. Det vill säga, vi hade behövt lägga 18,3 miljarder kronor mer än regeringen på området i vår

budgetmotion. Det kan jämföras med våra tre största reformer i samma budget – höjt barnbidrag 8,8 miljarder kronor, generella statsbidrag 8 miljarder kronor och förlängt sektorsbidrag till sjukvården 5 miljarder kronor. Internationellt bistånd skulle i så fall sticka ut som Vänsterpartiet i särklass viktigaste budgetfråga. (Man bör notera att vi i våra budgetar fokuserar på det kommande året. Det är det riksdagen sedan röstar om. De siffror som anges för 2027 och 2028 är därför av budgettekniska skäl bara en upprepning av år 2026 och alltså inte ett faktiskt förslag från vårt håll.)

Vad Vänsterpartiet ska prioritera i kommande regeringsförhandlingar behöver hanteras i ett sammanhang. Motionens andra att-sats går att läsa som ultimatum och blir därmed användbart i det syftet. Vi har bl.a. försökt skriva en valplattform som inte fastnar i det utan som visar att Vänsterpartiet är ett bra parti att rösta på för alla som exempelvis vill se stora investeringar i klimatomställningen, välfärden och tryggar hushållens ekonomi så att man ska ha råd att äta, leva och bo. För att tydliggöra det som angetts ovan i svaret om att partistyrelsen anser att enprocentsmålet är viktigt och att en återgång bör ske skyndsamt så föreslår partistyrelsen dock ett tillägg i valplattformen. Se svar på motion E 45 m.fl.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 140 att-sats ett och tre anses besvarad

att motion A 140 att-sats två avslås

Svar på A 141 och A 142

I motion A 141 föreslås att Vänsterpartiet, bibehållandes sin position i Palestinafrågan, öppnar upp för andra potentiella lösningar för en värdig och bestående fred.

I motion A 142 föreslås att kongressen antar en principiell ståndpunkt för partiet rörande Palestinafrågan. Denna ståndpunkt anges i att-satsen.

Vänsterpartiet stödjer en tvåstatslösning med östra Jerusalem som huvudstad i en palestinsk stat. En fri och demokratisk palestinsk stat bör upprättas inom 1967 års gränser. En fredlig lösning på konflikten mellan Israel och Palestina är omöjlig så länge Israels ockupation fortsätter, attackerna på civila Gazabor fortsätter, bosättningarna byggs ut och palestinerna förvägras sina mänskliga rättigheter. Det internationella samfundet har återkommande riktat skarp kritik mot Israels ockupation och behandling av det palestinska folket, särskilt genom FN-resolution 194 om palestinska flyktingars rätt till återvändande och FN-resolution 242 som bland annat kräver tillbakadragande av israeliska trupper från de ockuperade områdena, erkänner palestinernas rätt till självbestämmande.

Israels folkmord i Gaza har fått förödande konsekvenser för ett redan hårt prövat folk. Den humanitära situationen i Gaza är fortsatt akut och ofattbar. Omkring 70 000 människor har dödats av Israel i Gaza sedan Hamas attack den 7 oktober 2023. Trots den så kallade freden dödas människor av israelisk militär. Gaza är fullständigt sönderbombat. Sjukhus och infrastruktur är förstörda samtidigt som bristen på vatten, mat, mediciner och elektricitet orsakar ett enormt lidande. Allt för lite av de hjälpsändningar som behövs tillåts komma in i

Gaza. Människor är skadade, traumatiserade och saknar anhöriga som dödsats eller försvunnit under rasmassorna.

Utifrån den rådande situationen är det svårt att se hur en enstatslösning skulle kunna vara möjlig. Israel har sedan tidigare ett rättssystem som bygger på förtryck och dominans. Olika lagar, regler och praxis gäller beroende på etnicitet. Amnesty International och andra människorättsorganisationer använder ordet apartheid för att beskriva systemet. Israel är en brutal ockupationsmakt. Att därifrån gå till en fredlig och långsiktigt hållbar situation under ett och samma styre är inte troligt. Andra alternativ som en konfederation eller ett politiskt kondominat framstår inte heller som framkomliga. En enstatslösning skulle sannolikt ske på bekostnad av den svagare parten, dvs. Palestina. Med det sagt respekterar Vänsterpartiet givetvis palestiniernas rätt att själva avgöra sitt lands framtid i kommande förhandlingar om fred.

Palestina har som den ockuperade parten rätt att kräva fred och frihet utifrån vad det palestinska folket önskar. På grund av den kraftiga maktobalansen är det viktigt att verka för att stärka det palestinska folkets röst. I och med Trumps så kallade fredsplan för Gaza som helt bygger på att andra än just palestinierna ska avgöra Gazas öde är det centralt att bibehålla alla framtida möjligheter till självbestämmande för palestinierna.

En tvåstatslösning ligger inte runt hörnet, men det är trots allt att betrakta som det mest realistiska alternativet som samtidigt garanterar att ockupationsmakten inte tillåts bibehålla sitt övertag och att inte Trump helt tar makten över Gaza. Hur en tvåstatslösning ska se ut eller åstadkommas, eller om någon annan väg kan leda till en fredlig lösning är svårt att bedöma i nuläget. Målet måste vara att palestinier ska ha rätt till sitt land med full självbestämmande. Det pågår ett kontinuerligt riksdagsarbete i frågan, och partistyrelsen vill inte föregå det arbetet.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 141, A 142 anses besvarad

Svar på A 143

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska återkalla hela den svenska beskickningen från Israel, förklara den israeliska beskickningen persona non grata och avbryta alla diplomatiska relationer med folkmords-staten Israel. Vidare föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att Israel Defence Forces (IDF) klassificeras som en terroristorganisation på EU:s terrorlista, så att dess medlemmar kan lagföras i Sverige även när det saknas konkreta bevis för t.ex. folkmord och krigsbrott, att Vänsterpartiet ska verka för att FN skickar fredsbevarande trupp till Palestina och att Vänsterpartiet ska verka för att Sverige formellt erkänner folkmordet på Palestinier.

Israels folkmord i Gaza har fått förödande konsekvenser för ett redan hårt provat folk. Den humanitära situationen i Gaza är fortsatt akut och ofattbar. Omkring 70 000 människor har dödsats av Israel i Gaza sedan Hamas attack den 7 oktober 2023. Trots den så kallade freden dödas människor av israelisk militär. Gaza är fullständigt sönderbombat. Sjukhus och

infrastruktur är förstörda samtidigt som bristen på vatten, mat, mediciner och elektricitet orsakar ett enormt lidande. Allt för lite av de hjälpsändningar som behövs tillåts komma in i Gaza. Människor är skadade, traumatiserade och saknar anhöriga som dödas eller försvunnit under rasmassorna.

Partistyrelsen står fast vid att det är en felaktig strategi att avsluta alla diplomatiska förbindelser med Israel. Tvärt om förlorar vi då ett instrument för att sätta press på Israels regering. I motionens brödtext beskrivs hur påtryckningar runt om i världen inte har hjälpt för att stoppa Israels folkmord. Partistyrelsen menar tvärt om att påtryckningarna i allt väsentligt uteblivit. EU är trots Israels krigföring även fortsatt landets största handelspartner och cirka en tredjedel av all export från Israel går till EU, associeringsavtalet mellan EU och Israel gäller fortfarande, Sverige och flera andra länder handlar fortfarande med krigsmateriel med Israel, Israel är fortfarande välkomna i kulturella och idrottsliga sammanhang så som Eurovision, OS och så vidare. Hade omvärlden valt att på riktigt göra det svårt för Israel att upprätthålla sin krigföring hade händelseförloppet förmodligen sett annorlunda ut.

Att terrorklassa den israeliska militären, Israel Defence Forces (IDF) kan uppfattas som ett möjligt sätt att betona behovet av ansvarsutkrävande. EU:s terrorlista finns till för att försvåra för terrororganisationer att bedriva sin verksamhet. Sanktionerna ger till exempel möjlighet till frysning av penningmedel och finansiella tillgångar. Ett sådant förfarande vore dock förknippat med vissa svårigheter och inte heller ett lämpligt verktyg. IDF är en värnpliktsarmé och att vägra ger fängelse. Att terrorklassa människor som inte har något annat val än att göra värnplikt vore mycket rättsosäkert.

Partistyrelsens främsta argument är dock att det skulle undergräva internationell rätt. Terrorklassning är till för personer, grupper och enheter som deltar i terroristhandlingar, inte statliga aktörer. Våld begånget av stater ska och bör regleras av folkrätten. En annan ordning riskerar att underminera folkrätten och dess juridiska institutioner, någonting partistyrelsen menar att man bör vara mycket försiktigt med att göra. Inte minst i en tid när folkrätt och internationella regelverk redan relativiseras av stormakter som sätter sin egen vilja före internationell rätt.

Den som känner partiets politik väl kan ha noterat att Vänsterpartiet står bakom en terrorklassning av det iranska revolutionsgardet, IRGC. Partistyrelsen vill föregå en jämförelse mellan de båda genom att peka på skillnaden mellan en reguljär armé underställd en vald regering (hur illa man än tycker om den) och en militär våldsapparat som till sin struktur är överordnad statsapparaten med inre repression som kärnuppdrag och verksamhet långt utanför landets gränser.

Det saknas knappast bevis för att israelisk militär begått krigsbrott och andra brott mot mänskligheten i och utanför Gaza. Sverige har redan en internationell skyldighet att utreda och lagföra krigsförbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten, även om brotten begåtts i andra länder. Vänsterpartiet driver också att Sveriges bidrag till både den internationella brottmålsdomstolen ICC och Internationella domstolen ICJ bör öka så att de i ökad utsträckning ska kunna utreda krigsbrott respektive Sydafrikas anmälan mot Israel om folkmord.

Partistyrrelsen vill däremot ta tillfället i akt att lyfta frågan om en terrorklassning av den militanta israeliska bosättarrörelsen. EU införde 2024 sanktioner mot vissa personer och organisationer och Vänsterpartiet vill se en kraftig utökning av dessa. Partistyrrelsen menar att det finns fog för att gå ett steg längre och föra upp den militanta bosättarrörelsen på EU:s terrorlista.

Det är väl dokumenterat hur militanta bosättare använder våld mot den palestinska befolkningen. Den israeliska regeringen har bidragit till att beväpna bosättarrörelsen, men även om det finns täta band mellan rörelsen och ministrar i Israels regering agerar den militanta bosättarrörelsen till skillnad från IDF på eget bevåg. De använder sig av metoder som är svåra att beskriva på något annat sätt än som terrorhandlingar. Vänsterpartiet har generellt en restriktiv hållning till att använda terrorlagstiftning, inte minst för att det ofta används som ett politiskt snarare än juridiskt verktyg. Vi menar dock att det finns goda skäl för att terrorklassa den militanta israeliska bosättarrörelsen. Ett arbete har därför påbörjats för att se hur Vänsterpartiet kan verka för en terrorklassning i EU av den militanta israeliska bosättarrörelsen.

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att FN skickar en fredsbevarande trupp till Palestina. Partistyrrelsen delar uppfattningen om att det ska vara FN (och inte Donald Trump) som ska leda fredsarbetet. Det lyfts bland annat i vår riksdagsmotion Israels ockupation av Palestina (mot. 2025/26:3440) där vi yrkar på att Sverige ska verka för etablerandet av en internationell fredsbevarande och/eller fredsframtvängande styrka under FN-mandat i Gaza. Att Israels krigföring i Gaza är ett folkmord har nu slagits fast av en rad experter och tunga instanser. Partistyrrelsen menar att det är den korrekta beskrivningen och att det är den som bör användas i officiella sammanhang.

Partistyrrelsen föreslår

att motion A 143, att-satserna 1, 2, 3, och 4 avslås

att motion A 143, att-satserna 5 och 6 anses besvarade

Svar på A 144

I motionen föreslås att parollen "Inga Trumpbaser i Sverige – säg upp DCA-avtalet" blir en viktig del i Vänsterpartiets valkampanj 2026 och att detta ska komma till uttryck genom affischer, flygblad, debattartiklar och annat valmaterial.

Det så kallade DCA-avtalet, eller Defense Cooperation Agreement som det egentligen heter reglerar förutsättningarna för amerikansk militär på svensk mark. Det ger bland annat amerikanska soldater tillträde till 17 militära baser runt om i Sverige. Avtalet skrevs under av Sveriges försvarsminister Pål Jonson den 5 december 2023. Riksdagen röstade sedan om avtalet den 8 maj 2024 och en knapp månad senare trädde det i kraft.

Vänsterpartiet menar att DCA-avtalet innebär en ökad risk för Sverige och för svenska medborgare. Sverige som land blir tryggare om det råder full nationell kontroll över vår suveränitet. Att tillåta USA att på egen hand verka på svenskt territorium genom DCA-

avtalet stärker inte Sveriges säkerhet. Vi röstade därför nej till avtalet i riksdagen. I vår riksdagsmotion med anledning av prop. 2023/24:141 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater (mot. 2024/24:2900) går att läsa mer om våra ställningstaganden. Där lyfter vi bland annat riskerna kring ett närmare försvarspolitiskt samarbete med USA, risken för permanenta amerikanska baser i Sverige och de omfattande problemen med jurisdiktion och att amerikanska styrkor och personal får juridisk immunitet. Med Donald Trumps hot mot Grönland har frågan om DCA-avtalet aktualiserats och Vänsterpartiet har återkommande lyft frågan om att säga upp avtalet.

I partistyrelsens förslag till valplattform lyfter vi behovet av social och ekonomisk trygghet. Vi prioriterar ett Sverige som håller ihop, där alla har råd att leva och bo, den gröna omställningen och en ny politisk inriktning efter valet 2026. I en valkampanj behöver budskapet vara enhetligt och tydligt. Att producera annat valmaterial utöver den planerade inriktningen vore därför inte ändamålsenligt.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 144 avslås

Svar på A 145 och A 146

I motion A 146 föreslås att Vänsterpartiet drar sig ur den försvarspolitiska uppgörelsen kring Natos finansieringsmål.

I motion A 145 föreslås att kongressen ska ta beslut om att uttala att anslagen till det militära försvaret skall vara oförändrade från och med 2027.

Den nuvarande försvarsbudgeten bygger på försvarsbeslutet 2025–2030 som beslutades av riksdagen den 17 december 2024. Idag ligger Sveriges försvarsutgifter på 2,4 procent av BNP (enligt Natos sätt att räkna). Enligt försvarsbeslutet 2025-2030 är prognosen att utgifterna kommer att uppgå till 2,6 procent 2028.

Den 19 juni 2025 presenterades en överenskommelse mellan alla riksdagspartier om en ytterligare utbyggnad av det svenska försvaret. Målet är att Sverige ska nå Natos nya mål för försvarsutgifter på 3,5 procent av BNP. (Det finns även en målsättning om att ytterligare 1,5 procent ska läggas på försvarsrelaterade investeringar som exempelvis civilt försvar, varför siffran 5 procent ibland förekommer.) Överenskommelsen mellan partierna innebär en avvikelse från det finanspolitiska ramverket och en lånefinansiering på maximalt 300 miljarder kronor under åren 2026–2034. Av dessa ska 50 miljarder kronor gå till investeringar i fysisk infrastruktur. Det är den överenskommelse som motion A 146 syftar på.

Utgångspunkten för Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska vara att värna vårt lands säkerhet. Det kräver en modern försvarsmakt som har förmåga att möta de olika former av hot som vårt land kan ställas inför, men som också har möjlighet att vara en fredsbevarande kraft i andra delar av världen. Försvarsmaktens främsta uppgift är att tillhandahålla ett militärt försvar som kan möta de kriser vi ställs inför – ytterst en väpnad konflikt.

Sverige och världen står i dag inför större utmaningar än på länge och vi befinner oss i ett i många avseenden nytt säkerhetspolitiskt läge. Den säkerhetspolitiska situationen i Europa har förändrats och försämrats. Vi ser växande motsättningar, militär upprustning och ökad konfrontation på vår kontinent och i vårt närområde. Rysslands anfallskrig mot Ukraina är folkrättsvidrigt och en humanitär katastrof. Donald Trumps hot mot Grönland är ett tydligt exempel.

Vänsterpartiet röstade nej till ett svenskt medlemskap i Nato. Vi menar att det varken ökar säkerheten för svenska medborgare eller för vår omvärld. Tvärt om riskerar Sverige att dras in i krig och konflikter vi själva inte valt. Vänsterpartiet ser däremot oaktat medlemskapet ett stort behov av att stärka totalförsvaret. Det är nödvändigt för att skapa ett trovärdigt svenskt försvar och ett robust samhälle som kan stå emot kriser och konflikter. Vänsterpartiet har inget mål om att försvarsutgifterna ska uppnå en särskild nivå, eller procentsats. Det viktiga är ett fungerande totalförsvaret i alla delar. Det innebär en fungerande sjukvård och omsorg i så väl fredstid som vid en kris, en god krisberedskap och ett välorganiserat civilt försvar. Men också ett militärt försvar som bygger på folklig förankring och har en god operativ förmåga. Det är bakgrunden till att Vänsterpartiet står bakom budskapet och innehållet i Försvarsberedningens slutrapport vilket sedan ledde till försvarsbeslutet 2025–2030. För mer detaljerad läsning se gärna vår riksdagsmotion med anledning av prop. 2024/25:34 Totalförsvaret 2025–2030 (mot. 2024/25:3247).

Vänsterpartiet har varit tydliga med att en utökning av det militära försvaret inte får ske på bekostnad av vår gemensamma välfärd. Det militära försvaret har ett behov av mer resurser, men behovet av resurser är också stort i många andra delar av samhället. Samtidigt som totalförsvaret måste byggas upp finns stora behov av andra satsningar i vårt samhälle. Ett återuppbyggande av totalförsvaret, med alla de ekonomiska och personella resurser som det kräver, får inte överskugga behovet av andra stora satsningar som att rusta välfärden, att bygga bostäder och förstärka infrastruktur till exempel i form av mer järnväg. Därför är lånefinansiering till försvarsinvesteringar (men inte till löpande kostnader) en god idé. Därför vill vi också se en beredskapsskatt där de som tjänar över 65 000 kronor i månaden är med och bidrar till de ökade försvarsanslagen.

Partistyrelsen menar att det vore olyckligt att frångå försvarsbeslutet 2025–2026 liksom den gemensamma överenskommelsen om lånefinansiering till ytterligare investeringar. Sverige behöver ett starkt och robust försvar, oberoende om vi är med i Nato eller inte. Vänsterpartiet har länge drivit att viktiga samhällsinvesteringar ska kunna lånefinansieras. Det är till exempel helt nödvändigt för klimatomställningen att bygga ut järnväg, elnät och annan samhällsviktig infrastruktur. Det är tack vare Vänsterpartiet minst 50 miljarder kronor kommer att gå till civil infrastruktur, så som tåginvesteringar.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 145 och A 146 avslås

Svar på A 147

I motionen föreslås att Vänsterpartiet ska verka för att utreda och utveckla en vision om ett demokratiskt nordiskt statsförbund mellan Sverige, Finland, Norge Danmark och Island i samtliga berörda länder, att Vänsterpartiet ska verka för ett framtida nordiskt statsförbund står utanför militära allianser och bedriver en aktiv freds- och nedrustningspolitik, att arbetet med frågan ska ha ett tydligt klassperspektiv och syfta till att stärka välfärd, arbetsrätt, demokrati och klimaträttvisa, samt att partistyrelsen ges i uppdrag att ta fram diskussions- och studiematerial samt initiera nordiskt samarbete med systerpartier och folkrörelser i frågan.

Vänsterpartiet är parti som står för internationell solidaritet. De nordiska länderna har delvis en gemensam historia och en snarlik samhällsstruktur. Vi har många gemensamma angelägenheter och vi står inför liknande konsekvenser när klimatet förändras. Vi har organiserat vår välfärd på liknande sätt och vi delar i vissa avseenden samma säkerhetspolitiska utgångspunkter. Ett nära samarbete med våra nordiska grannländer är önskvärt inom en rad områden. Vänsterpartiet vill utveckla ett bättre internationellt samarbete mellan de nordiska länderna och minska beroendet från stormakter.

Vänsterpartiet värnar också det nationella självbestämmandet. Partistyrelsen kan inte se hur förslaget om ett framtida nordiskt statsförbund ökar människors demokratiska inflytande eller hur det skulle vara en bättre arena för de samhällsutmaningar vi står inför.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 147 avslås

Svar på A 148

I motionen föreslås att texten i motionen eller en del av den antas av Vänsterpartiets kongress.

Vi lever i en tid av föränderliga geopolitiska relationer. Den säkerhetspolitiska situationen i Europa har förändrats och försämrats. Rysslands folkrättsvidriga anfallskrig mot Ukraina, Israels folkmord i Gaza, Trumpadministrationens hot mot Grönland och Kinas aggressiva agerande i Sydkinesiska havet är bara några exempel på omfattande brott mot folkrätten.

Vänsterpartiet har ett ständigt pågående arbete med att analysera vår omvärld och utveckla ny politik. Vid kongressen 2024 antogs ett nytt partiprogram som innehåller nya skrivningar om internationella relationer. I riksdagsarbetet arbetar våra företrädare kontinuerligt med att uppdatera vår politik i förhållande till vad som händer i världen. Ett exempel är riksdagsmotionen Säkerhetspolitik för en fredligare värld (mot. 2025/26:2368) som bland annat beskriver stormakternas destruktiva geopolitiska konflikter, demokratins krympande utrymme och Sveriges roll i världen. Påtagligt för vår tid är hur saker och ting på den världspolitiska arenan förändras mycket fort. Partistyrelsen menar att det därför är ett arbetssätt som lämpar sig bättre för att kommentera den världspolitiska utvecklingen.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 148 avslås

Svar på A 149

I motionen föreslås att Vänsterpartiet upprättar en digital, flerspråkig resursbank under parollen "Ingen är fri förrän alla är fria", där stadgar, utbildningsmaterial om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och facklig organisering finns för nedladdning. Att Vänsterpartiet verkar för att skapa ett internationellt nätverk där människor i alla länder kan hitta kontaktuppgifter och stöd för att organisera sig mot förtryck och korruption, granne till granne. Att Vänsterpartiet verkar för striktare regler mot lobbyism och jäv, inspirerat av de krav på insyn som drivits på t.ex. Gotland, för att säkerställa att offentliga medel aldrig hamnar i händerna på korrupta intressen. Att Vänsterpartiet i sin internationella politik prioriterar kampen mot korruption och verkar för att stoppa "land grabbing" (utförsäljning av jordbruksmark) som hotar livsmedelsförsörjningen i fattiga länder.

Vänsterpartiet är ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt parti på ekologisk grund som samlar människor för att bygga ett bättre samhälle, där alla kan leva i trygghet, frihet och jämlikhet. Vi människor har allt att vinna på att samarbeta och tillsammans bygga en bättre värld i fred och frihet. Det är genom gemensam organisering i politiska partier, fackföreningar, kvinnorörelser och internationella solidaritetsrörelser vi kan frigöra oss från fattigdom och ojämlikhet. Varje gång människor någonstans tar ett steg framåt, stärks också vi. Internationell solidaritet handlar om att se sig som en del av en större helhet och försvara varandras möjligheter att utvecklas fritt.

I vårt partiprogram står det bl.a. att vi vill utveckla ett bättre internationellt samarbete mellan länder, som skapar ett större oberoende från stormakternas geopolitiska spel. Tillsammans kan vi stärka alla länders möjlighet att besluta om sin produktion, sina finansiella flöden och sina naturresurser. Vi vill att Sverige utmanar EU:s överstatliga fördrag och lagar när de sätter kapitalets intressen före jämlikhet och nationellt självbestämmande. Vi lägger fram förslag i konflikt med den sortens EU-lagstiftning för att i förlängningen vidga utrymmet för progressiv politik. Vi vill att Sverige ska vara ett land som deltar helhjärtat i arbetet med de historiska utmaningar världen står inför, som att ta människor ur fattigdom och genomföra klimatomställningen. Vi vill att Sverige ska vara ett land med höga ambitioner i det internationella arbetet för en hållbar, fredlig och demokratisk utveckling.

Vänsterpartiet bedriver idag ett internationellt arbete både genom de relationer vi har till andra partier och organisationer runt om i världen och genom den politik vi bedriver i såväl riksdag som EU. Partistyrelsen anser att de förslag som lämnas i motionen som rör hur det internationella arbetet ska bedrivas är något för detaljerat och bedömer att kommande partistyrelse tillsammans med kansli, riksdagsgrupp och EU-parlamentariker är bättre lämpade att utforma såväl metoder som innehåll för det internationella arbetet.

Vänsterpartiet anser att Sverige bör utöka stödet till civilsamhällesorganisationer i partnerländer och i Sverige inom bistånd till jordbruk. Bistånd till jordbruk ska inte enbart inriktas på att öka produktionen eller säkerställa en hållbar omställning; det måste också handla om mänskliga rättigheter och människors rätt att organisera sig. Har människor möjligheter att inom fackföreningar, civilsamhällesorganisationer och kooperativ gå ihop för att arbeta och hjälpa varandra, stärks även deras möjligheter att äga makten att forma sin framtid och utveckling. De senaste årens växande trend av privata företags roll i bistånd och i investeringar kan ha en negativ påverkan på småbrukares matsäkerhet och försörjning. Ofta leder privata investeringar till att privata företag approprierar mark genom s.k. landgrabbing och till en storskalig exportorienterad industriell jordbruksmodell som underminerar försök att bekämpa fattigdom och hunger. Läs mer om vår biståndspolitik i riksdagsmotion 2025/26:2818 En svensk utvecklings- och biståndspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling.

Vad det gäller lobbyism och jäv hänvisas till svaret på motion A 137 m.fl.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 149 avslås

Svar på A 150

I motionen föreslås att Vänsterpartiet beslutar att årligen uppmärksamma EU:s erkända minnesdag för folkmordet på romer under andra världskriget (2 augusti), genom ett inlägg på partiets centrala Facebook-sida och andra relevanta sociala medier.

Vänsterpartiet delar motionens utgångspunkt. Folkmordet på romer under Förintelsen har länge osynliggjorts och antiziganism är ett allvarligt samhällsproblem. Den 2 augusti är ett viktigt datum att minnas och uppmärksamma, och partiet ska bidra till kunskap, minneskultur och tydligt antirasistiskt arbete.

Samtidigt behöver vi hålla fast vid en grundläggande princip. Kongressen ska besluta om politisk inriktning och prioriteringar, inte om exakt innehåll och publiceringsplanering i våra centrala sociala medier. Den kommunikationen måste kunna styras redaktionellt utifrån läge, målgrupper och samlad planering, och hanteras inom partikansliets kommunikationsenhet.

Motionens intention kan därför mötas genom att vi i vår politiska och kommunikativa planering säkerställer att romska erfarenheter och romsk historia synliggörs och att viktiga minnesdagar uppmärksammas på lämpliga sätt. Men vi bör inte fatta kongressbeslut som binder upp en specifik kanal eller en specifik publiceringsyta.

Partistyrelsen föreslår

att anse motion A 150 besvarad.

Svar på A 151

Motionen föreslår att Vänsterpartiet ska vara drivande i frågan om att återgå till normaltid både i Sverige och i EU.

Sverige har sedan 1980 ställt om till sommartid på våren och vintertid, eller normaltid, på hösten. Sedan 1996 har hela EU gemensam sommartid.

Vänsterpartiet behandlade frågan år 2000, då kongressen avslog en motion om att införa normaltid året om. Under 2018 förslog EU-kommissionen att slopa tidsbytet, men processen gick aldrig vidare eftersom Ministerrådet inte nådde enighet. Under 2025 lyfte Europaparlamentet upp frågan igen och ifrågasatte varför processen har dröjt.

Partistyrelsen bedömer att vi i nuläget inte tar ställning i frågan, utan avvaktar till att det först har hanterats på EU-nivå.

Partistyrelsen föreslår

att motion A 151 avslås

Svar på A 152

I motionen föreslås att uttala: Vänsterpartiets socialism är frihetlig. Den innebär att de arbetande människorna i demokratiska former erövrar makt och ägande i de företag som de arbetar i.

Det är riktigt att partiprogrammet inte innehåller en kort, skolboksmässig definition av socialism. Det är inte en brist utan ett medvetet val. Socialism är för Vänsterpartiet inte en färdig modell som kan sammanfattas i en mening, utan en riktning för samhällsförändring i en konkret historisk situation.

Partiprogrammet beskriver därför inte ett slutmål i form av ett färdigt system, utan vad som behöver förändras här och nu: hur vi tar oss ur kapitalismens återkommande kriser, hur vi stärker demokratin och hur vi bygger gemensamma och demokratiska ägandeformer där marknaden uppenbart misslyckas. Det är detta som sammanfattas i formuleringen om skiften till gemensamma, demokratiska ägandeformer för att hantera de stora samhällsutmaningarna.

När partiordförande Nooshi Dadgostar i en tv-intervju inte reducerar socialism till en slagordsdefinition är det därför inte ett tecken på oklarhet, utan på att partiet inte ser socialism som en etikett eller en dogm. För oss är socialism en praktisk politik för mer demokrati, mer jämlikhet och mer gemensamt ansvar över ekonomin. Den tar sig uttryck i konkreta reformer: starkare välfärd i gemensam regi, demokratiskt inflytande över samhällsviktig infrastruktur, makt över arbetets villkor och en ekonomi som är underställd mänskliga behov och planetens gränser.

Partiprogrammet innehåller en positiv syn på demokratisering av arbetsplatserna som är bredare än ett starkare gemensamt ägande. Det syns t ex i skrivningar som att "Förutom det

gemensamma ägandet vill vi också uppmuntra andra ägandeformer som stärker demokratiska strukturer och samhällsnytta. Det kan till exempel handla om arbetarägda företag, konsumentkooperationer eller brukarförvaltning." Det finns en tydlig ambition om att driva på andra sätt för arbetsplatserna att fungera: "Vi vill gå i riktning mot ett samhälle där demokratiska processer genomsyrar hela samhället, även arbetsplatserna. Vi vill att gemensamt ägda verksamheter går före i det skiftet och utvecklar praktiska former för att ge anställda en större roll i hur arbetet organiseras."

Förslaget att Vänsterpartiet ska börja använda just begreppet "frihetlig socialism" togs upp på programkongressen 2024 och avslogs då. En del av motiveringen var att det begreppet är tätt knutet till en annan tanketradition än Vänsterpartiets, med en mer anarkistisk syn på både organisering och demokrati. Däremot är frihet en av de röda trådar som går genom partiprogrammet. Socialism beskrivs genomgående som ett frihetsprojekt.

Partistyrelsen föreslår

avslå motion A 152